

LEHEN HEZKUNTZA

Izaskun ASÍN MORA

MUSIKA ETA DRAMATIZAZIOAREN
BIDEZKO HEZKUNTZA
EMOZIONALAREN LANKETA LEHEN
HEZKUNTZAN

TFG/GBL 2019/20

Lehen Hezkuntzako Irakasleen Gradua
Grado en Maestro en Educación Primaria

Gradu Bukaerako Lana
Trabajo Fin de Grado

**MUSIKA ETA DRAMATIZAZIOAREN BIDEZKO
HEZKUNTZA EMOZIONALAREN LANKETA LEHEN
HEZKUNTZAN**

Izaskun ASÍN MORA

GIZA, GIZARTE ETA HEZKUNTZA ZIENTZIEN FAKULTATEA
FACULTAD DE CIENCIAS HUMANAS, SOCIALES Y DE LA EDUCACIÓN

NAFARROAKO UNIBERTSITATE PUBLIKOA
UNIVERSIDAD PÚBLICA DE NAVARRA

Ikaslea / Estudiante

Izaskun ASÍN MORA

Izenburua / Título

Musika eta dramatizazioaren bidezko hezkuntza emozionalaren lanketa Lehen Hezkuntzan

Gradu / Grado

Lehen Hezkuntzako Irakasleen Gradua / Grado en Maestro en Educación Primaria

Ikastegia / Centro

Giza, Gizarte eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea / Facultad de Ciencias Humanas, Sociales y de la Educación
Nafarroako Unibertsitate Publikoa / Universidad Pública de Navarra

Zuzendaria / Director-a

Lucía PELLEJERO GOÑI

Saila / Departamento

Giza Zientzien eta Hezkuntzaren saila/ Departamento de Ciencias Humanas y de la Educación

Ikasturte akademikoa / Curso académico

2019/2020

Seihilekoa / Semestre

Udaberria / Primavera

Hitzaurrea

2007ko urriaren 29ko 1393/2007 Errege Dekretua, 2010eko 861/2010 Errege Dekretuak aldatuak, Gradu ikasketa ofizialei buruzko bere III. kapituluak hau ezartzen du: “ikasketa horien bukaeran, ikasleek Gradu Amaierako Lan bat egin eta defendatu behar dute [...] Gradu Amaierako Lanak 6 eta 30 kreditu artean edukiko ditu, ikasketa planaren amaieran egin behar da, eta tituluarekin lotutako gaitasunak eskuratu eta ebaluatu behar ditu”.

Nafarroako Unibertsitate Publikoaren Lehen Hezkuntzako Irakaslearen Graduak, ANECAk egiaztatutako tituluaren txostenaren arabera, 12 ECTSko edukia dauka. Abenduaren 27ko ECI/3857/2007 Aginduak, Haur Hezkuntzako irakasle lanetan aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizialak egiaztatze baldintzak ezartzen dituenak arautzen du titulu hau; era subsidiarioan, Unibertsitatearen Gobernu Kontseiluak, 2013ko martxoaren 12ko bileran onetsitako Gradu Amaierako Lanen arautegia aplikatzen da.

ECI/3857/2007 Aginduaren arabera, Haur Hezkuntzako Irakaslearen ikasketa-plan guztiak hiru modulutan egituratzen dira: lehena, oinarritzko prestakuntzaz arduratzen da, eduki sozio-psiko-pedagogikoak garatzeko; bigarrena, didaktikoa eta diziplinakoa da, eta diziplinen didaktika biltzen du; azkenik, Practicum daukagu, zeinean graduako ikasleek eskola praktiketan lortu behar dituzten gaitasunak deskribatzen baitira. Azken modulu honetan dago Gradu Amaierako Lana, irakaskuntza guztien bidez lortutako gaitasun guztiak islatu behar dituen. Azkenik, ECI/3857/2007 Aginduak ez duenez zehazten gradua lortzeko beharrezkoak diren 240 ECTSak nola banatu behar diren, unibertsitateek ahalmena daukate kreditu kopuru bat zehazteko, aukerako irakasgaiak ezarri, gehienetan.

Beraz, ECI/3857/2007 Agindua betez, beharrezkoa da ikasleak, Gradu Amaierako Lanean, erakus dezan gaitasunak dituela hiru moduluetan, hots, oinarritzko prestakuntzan, didaktikan eta diziplinan, eta Practicumean, horiek eskatzen baitira Lehen Hezkuntzako Irakasle aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizial guztietan.

Lan honetan, oinarrizko prestakuntzako moduluak irakasleak izateko beharrezkoak diren oinarri pedagogikoak ikasi ditugu. Horiei esker, ikasleak ulertzeko eta laguntzeko moduak ikasi ditut, modulu hauen bitartez ikasitako edukiei esker. Gradu Bukaerako Lan hau prestatzeko kontuan hartu izan dira eduki horiek.

Didaktika eta diziplinako moduluak Lehen Hezkuntzaren parte diren diziplina ezberdinek hezkuntza emozionala lantzeko ematen dituzten aukerak ezagutzeko baliogarriak izan dira eta proposamen didaktikoa prestatzean eman beharreko pausuak ezagutzea ahalbidetu dute, batez ere atalei eta egiturari dagokionez. Horiek aintzat hartuz eta lau urte hauetan zehar bereganatutako ezagutzaz baliatuz, Gradu Bukaerako Lan hau egin ahal izan dut.

Halaber, Practicum moduluan ikasitakoa lan honen bigarren atalean islatzen da, atal praktikoan hain zuzen. Practicum moduluaren barnean aurrera eramandako eskola-praktikei esker, ikasleekin nola aritu, gaiak nola aurkeztu eta irakatsi eta saioak aurrera nola eraman ikasi dut. Ezagutza hauek oso baliagarriak izan zaizkit proposamen didaktikoa prestatzean, hala nola, saio bakoitzean irakatsi beharreko kontzeptuak zehazteko.

Azkenik, aukerako moduluari esker tutore bezala izan beharreko prestakuntzaz gain, musika irakaslea izateko prestakuntza jaso dut. Horri esker bereganatutako ezagutzak probestuz, hezkuntza emozionala musika eta dramatizazioaren bitartez lantzeko proposamen didaktikoa prestatu ahal izan dut.

Beste alde batetik, ECI/3854/2007 Aginduak ezartzen du, Gradua amaitzerako, ikasleek gaztelaniazko C1 maila eskuratuta behar dutela. Horregatik, hizkuntza gaitasun hau erakusteko, bi eletan idatziko dira lanaren “Sarrera” eta “Ondorioak” atalak.

Laburpena

Gaur egungo gizartearen parte izateak kudeaketa emozional egokia eskatzen duten erronkei aurre egitea dakar. Bai haurrek, bai gazteek, helduek eta hirugarren adineko pertsonak beren emozioen jabe izan behar dute, eta haien gaineko kontrola izan behar dute eguneroko bizitzako hainbat testuinguruetan. Horregatik, garrantzitsua da emozioak txikitatik lantzea. Lan hau bi ataletan antolatuta dago: atal teorikoa eta atal praktikoa. Atal teorikoan, hezkuntza emozionala nola sortu zen, zer den eta honek barne hartzen dituen konpetentzia emozionalak azalduko dira. Era berean, honek curriculumean duen presentzia eta musika eta dramatizazioak lanketa emozionala egiteko eman ahal dituzten aukerak aztertuko dira. Atal praktikoa, Lehen Hezkuntzako 6.mailako ikasleei zuzenduta dagoen proposamen didaktiko bat aurkezten da. Proposamen honekin hezkuntza emozionalak barne hartzen dituen bost konpetentziak landuko dira: kontzientzia emozionala, erregulazio emozionala, autonomia emozionala, konpetentzia soziala eta bizitzarako eta ongizaterako konpetentziak.

Hitz gakoak: hezkuntza emozionala; adimen emozionala; Lehen Hezkuntza; musika; dramatizazioa.

Resumen

Formar parte de la sociedad actual supone afrontar retos que requieren una adecuada gestión emocional. Personas de todas las edades necesitan ser dueñas de sus propias emociones y tener control sobre ellas en diferentes contextos de la vida cotidiana. Por eso es importante trabajar las emociones desde la infancia. Este trabajo se divide en dos apartados: el teórico y el práctico. En el apartado teórico se explicará cómo surgió la educación emocional, qué es y las competencias emocionales que abarca. Asimismo, se analizará su presencia en el currículo y las posibilidades que la música y la dramatización pueden ofrecer para el trabajo emocional. En el apartado práctico se presenta una propuesta didáctica dirigida al alumnado de 6º de Educación Primaria. Con esta propuesta se trabajarán las cinco competencias que abarca la educación emocional: conciencia emocional,

regulación emocional, autonomía emocional, competencia social y competencias para la vida y el bienestar.

Palabras clave: educación emocional; inteligencia emocional; Educación Primaria; música; dramatización.

Abstract

Being part of today's society means facing challenges that require proper emotional management. People of all ages need to be masters of their own emotions and have control over them in different contexts of daily life. That is why it is important to work on emotions from childhood. This Final Degree Project is divided into two sections: the theoretical and the practical. In the theoretical section, how emotional education came about, what it is and the emotional competencies it covers will be explained. Likewise, its presence in the curriculum and the possibilities that music and dramatization can offer for emotional development will be analyzed. In the practical section, a didactic proposal is presented, directed to the students of the 6th grade of Primary Education. Through this proposal the five competencies covered by emotional education will be worked on: emotional awareness, emotional regulation, emotional autonomy, social competence and competencies for life and well-being.

Key words: emotional education; emotional intelligence; Primary Education; music; dramatization.

AURKIBIDEA

Sarrera	1
1. Marko teorikoa	3
1.1. Adimena eta emozioa	3
1.1.1 Emozioaren garrantzia ikuspegi psikologiko ezberdinetan	3
1.1.2 Adimen anitzen teoria	4
1.1.3 Adimen emozionala. Eredu ezberdinak.	6
1.1.4 Emozioaren kontzeptua eta emozioen sailkapena	12
1.2 Hezkuntza Emozionala	15
1.2.1 Hezkuntza emozionala gaur egungo hezkuntza sisteman.	20
Nafarroako Lehen Hezkuntzako curriculum.	
1.3 Musika eta hezkuntza emozionala	34
1.4 Dramatizazioa eta hezkuntza emozionala	37
2. Proposamen didaktikoa	39
2.1 Ikastetxearen testuingurua eta ezaugarriak	40
2.2 Ikasmaita eta ikasgela	41
2.3 Helburu didaktikoak	41
2.4 Metodologia	42
2.5 Edukiak	43
2.6 Jarduerak	44
2.7 Ebaluazioa	104
Ondorioak	109
Bibliografia	115
Eranskinak	117
1.Eranskina. Emozioen sailkapena.	117
2.Eranskina. Entzunaldiak sailkatzeko fitxa.	118
3.Eranskina. 1.egoera.	119
4.Eranskina. 2.egoera.	120
5.Eranskina. 3.egoera.	121
6.Eranskina. 4.egoera.	122
7.Eranskina. Mezu negatiboak.	123
8.Eranskina. Pentagrama.	124
9.Eranskina. Egoerak bikoteka.	125
10.Eranskina. Esaldiak.	126

Sarrera

Gradu Bukaerako Lan (GBL) honetan Lehen Hezkuntzako Irakasle Graduan lortutako ezagutzak biltzen dira. Lan honek bi helburu nagusi ditu: alde batetik, hezkuntza emozionalaren kontzeptua ulertzea eta bere garapenerako tresnak hobeki ezagutzea. Horretarako lehendabiziko zatian azterketa teoriko bat egingen da eta bigarren zatian proposamen didaktiko bat eskainiko da hezkuntza emozionala musika eta dramatizazioaren bidez lantzeko. Haurrek eskola barnean denbora asko ematen dute, sei eta zazpi ordu bitarte egunero. Lehen Hezkuntzaren etaparen kasuan, sei urteetatik hamabi urteetara bitartekoa da. Hortaz, urte horietan zehar bizitzen dituzten esperientziek eta ikasitako ezagutzek, hein handi batean, etorkizunean izango diren pertsona mota adieraziko dute, batez ere alderdi emozionalari begira.

Hezkuntza emozionala gaitasun emozionalak garatzeko tresna ezin hobe da. Gaitasun horien bidez, haurrek bizitzako erronkei aurre egin ahal izango diete eta haien eguneroko bizitzan sortzen diren egoera ezberdinak jasan.

Beste alde batetik, gaur egungo Lehen Hezkuntzako curriculumean musikari ematen zaion garrantzia, beste ikasgaiekin alderatuta, txikia da, eta dramatizazioa ez da agertzen. Hala ere, bi diziplina hauek, ikusiko dugun bezala, hezkuntza emozionala lantzeko baliogarriak dira, horregatik Gradu Bukaerako Lan honetan aurkeztuko den proposamen didaktikorako baliabide bezala aukeratu ditut.

Proposamen didaktikoa Lehen Hezkuntzako 6.mailan hezkuntza emozionala lantzeko pentsatuta dago, arlo ezberdinetako edukiak konbinatuz eta baliabide bezala musika eta dramatizazioa erabiliz.

Lan honen lehenengo atalean, hau da, marko teorikoan, hezkuntza emozionalaren kontzeptua eta hura osatzen duten beste kontzeptu batzuk azalduko dira, eta gaur egungo curriculumean duen presentzia aztertuko da. Bigarren atalean, zati praktikoa deritzona, hogeitahi saioko proposamen didaktikoa aurkeztuko da.

1. MARKO TEORIKOA

Lanaren lehenengo atal honetan hezkuntza emozionalaren kontzeptua ulertu ahal izateko beharrezkoak diren beste kontzeptu batzuk azalduko dira. Ondoren, hezkuntza emozionala gaur egungo curriculumean aztertuko da, eta, azkenik, zati praktikoan erabiliko diren bi diziplinak, musika eta dramatizazioa hain zuzen, kontzeptu honekin hartzen duten erlazioa azalduko da.

Lehendabizi, emozioa eta adimenaren arteko erlazioa azalduko da, honek alderdi kognitiboan hamarkada ezberdinetan zehar izandako garapena aztertuz. Ondoren, adimen anitzen teoria azalduko da eta adimen emozionalaren kontzeptua garatuko da, honen barnean aditu ezberdinek biltzen dituzten teoriak aztertuz eta horien barnean biltzen diren gaitasun emozionalei erreparatuz.

Jarraian, emozioen sailkapena eta hezkuntza emozionalaren kontzeptua azalduko dira, honen barnean biltzen diren bost konpetentzia emozionalak azalduz, konpetentzia horiek biltzen dituzten gaitasunak adimen emozionalari buruzko teoria ezberdinek biltzen dituztenekin lotuz.

Azkenik, gaur egungo Lehen Hezkuntzako curriculumean hezkuntza emozionalaren presentzia aztertuko da, eta honek dramatizazio eta musikarekin duen erlazioa azalduko da.

1.1 Adimena eta emozioa

1.1.1 Emozioaren garrantzia ikuspegi psikologiko ezberdinetan

Emozioaren kontzeptua psikologiaren arloan urte askotan zehar baztertuta egon da. Gaur egun garrantzi handiagoa hartu du, baina emozioei buruzko ikerkuntzak ez du beti izan orain duen interesa. Bazterketa hainbat eragileen ondorioz izan da. Alde batetik, psikologiaren barnean kokatzen diren ikuspegi arrazionalistak eta konduktistak emozioen ikerkuntza baliogabetu dute (Aritzeta, Soroa eta Etxebarria, 2013).

Ikuspegi arrazionalistak arrazoiak ezagutzak jabetzeko iturri nagusi bezala kontsideratzen du, eta emozioak eta sentimenduak arrazoiaren parte ez dira

kontsideratzen, beraz, ezagutzarako bidean ukatzen dira, hauek egiazkoak ez diren ezagutzetara bideratuko gaituztela pentsatuz (Aritzeta, Sorota eta Etxebarria, 2013).

Ikuspegi konduktista giza jokabidearen ikerkuntzan oinarritzen da. Honen arabera, ezagutza egoera baten aurrekariak bere ondorioekin erlazionatzen sortzen da, estimulua eta erantzunaren arteko erlazioa aztertuz (Leiva, 2005). Honek emozioen ikerkuntza baztertzen du, gorputz erantzun batzuk bezala kontuan hartuz, haien konplexutasunean eta bizipen emozionalean interesik jarri gabe.

1950eko hamarkadaren amaieran, psikologo eta hezitzaileak jarrera behagarri eta irekiekiko interesa galtzen hasi ziren, eta prozesu kognitibo konplexuagoekiko interesa areagotu egin zen. Ikuspegi kognitiboaren teoria ezberdinek barne-ezagutzez eta -egiturez jabetzea azpimarratzen dute. Orientazio konduktistatik orientazio kognitibora (non enfasia buru-prozesamendua sustatzean kokatzen baita) igarotzeak hainbat aldaketa suposatu zituen, horien artean, subjektuaren esperientzia, itxaropenak eta baloreak kontuan hartzea, modu honetan kognitibismoaren barnean bizipen emozionalaren ikerkuntzari bidea emanez (Guilar, 2009).

Idazle hauek guztiek adierazten duten moduan, urteak pasa ahala, emozioaren kontzeptuak garrantzi handiagoa hartuz joan zen psikologiaren arloan, eta, ondorioz, adimenaren arloan.

1.1.2 Adimen anitzen teoria

Pertsona bakoitzak bere gaitasunak eta trebetasunak ditu, eta modu desberdinean garatzen ditu, bizitzan izan dituen egoeren arabera, baina, azken finean, denek informazioa prozesatzeko eta ikasteko gaitasuna dute (Guzmán eta Castro, 2005).

Ríos-ek (1989) horrela definitzen du adimena:

“capacidad, actitud, factor, habilidad, destreza, procesos o conductas, creatividad, genialidad u otras hazañas mentales, según sea el énfasis asignado a factores genéticos o al ambiente y a los procesos de aprendizaje.” (Guzmán eta Castro, 2005, 179.orr.)

Hau aintzat hartuta, adimena trebetasun eta prozesu mentalen multzo gisa definitzen da. Hala ere, trebetasun horiek ez pertsona guztiek ez ditugu modu eta maila

berdinean garatzen. Adibidez, pertsona bat trebeagoa izan daiteke kirola egiten musika-tresnak jotzen baino. Hau da, pertsona batzuek trebetasun jakin batzuk garatuagoak dituzten bitartean, beste batzuek beste trebetasun batzuekin hobeago moldatzen dira.

Idea honekin jarraituz, Gardner-ek adimen anitzen teoria argitaratu zuen. Honela azaltzen du 2001.urtean argitaratutako *“La inteligencia reformulada. Las inteligencias múltiples en el siglo XXI”* liburuan. Hurrengo taulan, idazle honek proposatutako zazpi adimen motak modu laburbildu batean agertzen dira:

1. taula: zazpi adimen motak (Gardner, 2001, 51.orr., 52.orr. eta 53.orr.)

Adimena	Ezaugarriak
Adimen linguistikoa	Ahozko eta idatzizko hizkuntzarekiko sentsibiltate berezia, hizkuntzak ikasteko eta hizkuntza helburu jakin batzuk lortzeko erabiltzeko gaitasuna.
Adimen logiko-matematikoa	Problemak modu logikoan aztertzeko, eragiketa matematikoak egiteko eta ikerketa zientifikoak egiteko gaitasuna.
Adimen musikala	Musika-jarraibideak interpretatzeko, osatzeko eta balioesteko gaitasuna.
Gorputz-adimen zinestesikoa	Norberaren gorputzaren edo osotasunaren zatiak erabiltzeko gaitasuna, problemak ebazteko edo emaitzak sortzeko.
Adimen espaziala	Eremu handietan eta eremu txikiagoetan jarraibideak ezagutu eta manipulatzeko eta informazio grafikoa deskodetzeko gaitasuna.
Adimen interpertsonala	Pertsona batek besteen asmoak, motibazioak eta nahiak ulertzeko duen gaitasuna, eta, ondorioz, beste pertsona

	batzuekin eraginkortasunez lan egiteko duen gaitasuna.
Adimen intrapertsonala	Norberaren burua ulertzeko gaitasuna, norberaren eredu erabilgarri eta eraginkorra izateko gaitasuna (norberaren nahiak, beldurrak eta gaitasunak barne hartzen dituen) eta informazio hori norberaren bizitzaren erregulazioan eraginkortasunez erabiltzeko gaitasuna.

Teoria honekin Gardner-ek adimenari buruzko kontzeptu tradizionala aldatu edo zabaldu zuen. Adimena, ordura arte, adimenaren ohiko probek neurtutako koiziente intelektualari lotuta egon zen, funtsean hizkuntza adimenean eta adimen logiko-matematikokoan oinarrituta daudenak (Guzmán eta Castro, 2005).

Gardner-ek proposatutako adimen interpertsonala eta intrapertsonalaren definizioek adimen emozionalaren barnean kokatzen diren gaitasun eta trebetasun ezberdinak aipatzen dute. Hortaz, ondorioztatu daiteke kontzeptu honekin nolabaiteko erlazioa hartzen dutela.

1.1.3 Adimen Emozionala. Eredu ezberdinak.

Adimen Emozionalaren kontzeptua 1990eko hamarkadan sortu zen adimen kognitiboaren erreakzio gisa (Aritzeta, Soroa eta Etxebarria, 2013), eta hezkuntza emozionalaren oinarrietako bat da. Kontzeptu honen barnean, zenbait adituk eredu ezberdinak azaleratu dituzte, eta horien arabera Adimen Emozionalaren (hemendik aurrera "AE") kontzeptua era batean edo bestean ulertzen dute.

AE-ren eredu motak bi taldeetan sailkatzen dira. Alde batetik, *eredu mistoa* dago: eredu hau jarraitzen duten adituek, adibidez Goleman eta Bar-On-ek, AE pertsonalitatearen ezaugarri, konpetentzia emozionalen, aspektu motibazionalen eta gaitasun kognitibo ezberdinen multzo bezala ulertzen dute (Fernández Berrocal eta Extremera, 2005). Beste alde batetik, *trebetasun-eredua* dago. Eredu hau jarraitzen

duten adituek, hala nola, Salovey eta Mayer, AE emozioen erabilera egokigarriak eta gure pentsamenduaren aplikazioan oinarritzen den inteligentzia bezala ulertzen dute. Beraz, eredu mistoek pertsonalitatearen dimentsioak eta emozioen bitartez automotibazioa sustatzeko gaitasunean zentratzen dira eta trebetasun-ereduek, aldiz, informazioaren prozesamendu emozionalean eta prozesu horretan parte hartzen duten gaitasunetan zentratzen dira (Fernández Berrocal eta Extremera, 2005).

1. *Goleman-en gaitasun emozionalen eredua*

Daniel Golemanentzat (1996), AE bizitzako alor ezberdinetan, hala nola, lanbidean edo harreman pertsonaletan, parte hartzen duen metatrebetasunen multzoa da.

a) Norberaren emozioak ezagutzea (emozioen kontzientzia)

Lehenengo konpetentzia hau adimen emozionalaren oinarria da, hau da, sentimendu bat agertzen den momentutik hura identifikatzeko gaitasuna. Gaitasun hau norberak bere burua ulertzeko ezinbestekoa da, izan ere, gaitasun hau ez bada garatzen edo eskuratzen, emozio horien menpe egon ahal gara. Gaitasun hau ez datza emozioen kontrolaren inguruan, hau da, emozioen autokontzientzia eta emozioen gaineko kontrola ez dira gauza bera. Era berean, gaitasun honen barnean komunikazioak paper garrantzitsua jokatzeko du, norberak momentuoro sentitzen duena hitzekin identifikatu ahal izateko, eta besteekin partekatzerakoan azaltzen jakiteko. Bere emozioen gaineko autokontzientzia duten pertsonak bizitzaren nondik norakoetan hobeto moldatzen dira eta.

b) Norberaren emozioak kontrolatzeko gaitasuna (emozioen autokontrola)

Emozioen autokontzientzia izateak norberaren emozioak kontrolatzeko gaitasuna bermatzen du, modu egoki batean kudeatzeko. Prozesu horretan elementu hauek parte hartzen dute: norberak bere burua lasaitu ahal izateko gaitasuna, antsietateari aurre egiteko gaitasuna, haserrea eta tristura kontrolatzeko gaitasuna, etab. Emozioak kontrolatzeko gaitasuna izateak bizitzan sortu ahal diren ezustekoei aurre egiteko eta horiek gainditzeko ahalmena suposatzen du.

c) Automotibatzeko gaitasuna

Norberak bere emozioen autokontzientzia eta autokontrola izanik, emozioak helburu jakin batera gidatzeko eta norberak bere buruari helmugak (norberaren interesaren arabera) jartzeko gaitasuna da, eragozpenetan zentratu barik.

d) Besteen emozioak ezagutzea

Enpatiari erreferentzia egiten du. Hau da, keinu sozialen bidez sentitzen dutena edo besteen beharrak identifikatzea, modu honetan besteen sentimenduak eta ikuspuntuak ezagutuz eta ulertuz eta besteen kezken gaineko interesa erakutsiz.

e) Harreman pertsonalen kontrola

Norberak gainontzeko pertsonekin sortzen dituen harremanetan, besteen emozioekin erlazio egokia izateko gaitasuna beharrezkoa da. Era berean, harreman pertsonalak norberaren buruan duten eraginaz kontziente izatea, ongizatea bermatzeko eta eragin emozional negatiboak ekiditzeko.

Pertsonen konpetentzia hauetan trebetasun ezberdinak erakusten dituzte. Hala ere, trebetasun emozionalean sortu ahal diren hutsuneak edo akatsak konpon daitezke eta, oro har, domeinu horietako bakoitza ohitura eta erreakzioen multzo bat da, esfortzu egokiarekin hobetu ahal izateko.

2. *Bar-On-en eredu multifaktoriala*

Reuven Bar-On-en eredua, Daniel Golemanen eredua bezala, eredu mistoen multzoan kokatzen da. Aritzeta, Soroa eta Etxebarria-ren (2013) arabera, Bar-Onen adimen emozionala gaitasun ez kognitiboen, konpetentzia eta trebetasunen multzo bezala definitzen du, bakoitzaren arrakasta izateko abilezietan eta inguruko eskaerei eta presioei aurre egiteko trebetasunean eragiten duena. Aritzeta, Soroa eta Etxebarriak (2013) azaltzen duten moduan, eredu honek bost gaitasun hartzen ditu aintzat, gaitasun horiek hamabost alderdi aztertuz:

a) Norberaren kontzientzia emozionala

Gaitasun honetan alderdi desberdinak aztertzen dira. Alde batetik, *autokontzeptua* dago, nork bere burua ezagutzeko eta den bezalakoa onartzeko gaitasuna hain zuzen. Beste alde batetik, *autokontzientzia emozionala* dago, norberak bere emozioak eta sentimenduak ezagutzeko gaitasunari deritzona. *Asertibitatea* gaitasun honetan parte hartzen duen beste alderdi bat da, komunikazioarekin zerikusia duena. Asertibitatea errespetuan oinarritzen den eta pertsonen eskubideak kontuan hartzen dituen komunikazio estrategia da. Hau da, gauzak adierazterako orduan asertiboki jokatzeko, pasibotasuna eta agresibitatea alde batera uztea suposatzen du. Izan ere, gauzak pasibotasunez adierazten ditugunean, besteek guregatik erabakiak hartzeko arriskua dago. Era berean, gauzak era agresiboan azaltzeaz, objektiboak izatea zailagoa da eta errazagoa beste pertsonen eskubideak kontuan ez hartzea. Gaitasun honetan ere *independentzia* aztertzen da. Independentzia erabakiak eta ekintzaz gure kontuz egiteko gaitasunari deritzo, besteenganako gehiegizko beharra izan gabe. Azkenik, *nork bere burua berritzea* aipatzen da, norberak bere potentzialtasuna sustatzeko eta bizitzan zehar helburu berriak zehazteko kontzeptuari deritzona.

b) Pertsona arteko koiziente emozionala

Bigarren gaitasun honetan ondorengo alderdiak aztertzen dira: alde batetik, *enpatia* dago. Enpatia besteen emozioak identifikatzeko, ezagutzeko eta ulertzeari deritzo, beste pertsonaren lekuan jartzeko ahalmena izanez. Beste alde batetik, *erantzukizun soziala* dago, hau da, bizitzako alor ezberdinetan talde baten parte izateak suposatzen duen erantzukizunari deritzo, modu eraikitzailean jokatzeko eta arauak errespetatuz. Azkenik, *pertsona arteko harremanak* kontuan hartzen dira, gainontzekoekin harreman emozionalak sortuz, horietaz kontziente izateko eta harreman horiek zaintzeko gaitasunari deritzo.

c) Egokitasunezko koiziente emozionala

Gaitasun hau ondorengo alderdiez osatuta dago: lehenengo alderdia *errealitatearen proba* da. Errealitateari buruz dugun kontzientziari dagokio, gure bizipen emozionalak eta errealitatea edo objektiboki gertatzen dena harremanetan jartzeko gaitasuna da, sentimenduek gu errealitatetik ez urruntzeko. Bigarren alderdia *malgutasuna* da.

Malgutasuna bizitzan zehar ematen diren egoera aldakorrei egokitzeko gaitasunari dagokio, gure emozioak eta horiek probokatzen dituzten jokabideak egoera horiei egokituz. Hirugarren alderdia *arazoen konponketa* da. Arazoak konpontzeko, norberak horiek identifikatzeko eta definitzeko, baita horien eragileez kontziente izateko gaitasuna izan behar du, horiei konponbide esanguratsua bilatzeko.

d) Estresaren erabileraren koiziente emozionala

Koiziente honen barnean hainbat gaitasun kontuan hartzen dira. Alde batetik, *estresaren tolerantzia* dago eta egoera stresagarriak jasaten eta pairatzen jakitean datza, eta horiek bere baitan dituzten emozio gogorrek kudeatzen jakitea ere bai. Era berean, egoera horiek gainditzeko gaitasuna kontuan hartzen da. Beste alde batetik, *bulkaden kontrola* dago. Bulkadak gure emozioek sortarazten dituzten bat bateko erreakzioak dira, eta horiek kontrolatzeko gaitasuna aztertzen da. Bulkaden kontrola garrantzitsua da era kontzienteago batean erreakzionatzen saiatzeko, eta horien bitartez helburu esanguratsuak lortzeko.

e) Aldartearen eta motibazioaren koiziente emozionala

Koiziente hau osatzen duen lehenengo gaitasuna *baiezko joera* izateko gaitasuna da. Hau da, bizitzaren egoera ezberdinetan alde onei garrantzi handiagoa ematea alde txarrei baino, jarrera positiboa izatea hain zuzen, sentimendu baikorrak adieraziz.

3. *Mayer eta Salovey-ren lau adarreko eredua*

Autore hauen arabera, adimen emozionala adimenaren osagai bat bezala kontuan hartzen da, emozioak identifikatzea, ulertzea eta erabiltzea ahalbidetzen duena (Aritzeta, Soroa eta Etxebarria, 2013).

Eredu honek bereizten dituen gaitasunen alorrak lau dira (Aritzeta, Soroa eta Etxebarria, 2013):

a) Pertzeptzioa eta adierazpen emozionala

Norberak bere emozioak identifikatzeko eta modu egokian adierazteko baita beste

pertsonen emozioak identifikatzeko gaitasunari dagokio. Norberaren emozioei dagokionez, portaera, sentimendu eta pentsamenduei esker identifikatu daitezke, eta gainontzeko pertsonen emozioak hitzeko komunikazio baita gorputz zeinuen eta jokamoldeei esker identifikatu ahal dira.

Era berean, mota ezberdinetako sentimenduak identifikatzeko gaitasuna kontuan hartzen da.

b) Errazte emozionala

Errazte emozionala emozioek izan dezaten funtzio ezberdinak probesteko gaitasunari deritzo. Alde batetik, emozioek arreta informazio garrantzitsura edo adierazgarria bideratzeko ahalmena eman dezakete, izan ere, emozioek pentsamenduari lehentasuna ematen diote. Beste alde batetik, norberaren aldarteak edo umoreak eragina du egoera baten aurrean sortzen den ikuspegi positibo edo negatiboan. Aldartean ematen diren aldaketan bizitzen diren emozioen arabera dira, hortaz, emozioak bizitzaren egoera ezberdinetan izaten dugun ikuspegian eragina dute. Era berean, egoera emozionalaren arabera arazoaren aurrean dugun ikuspegia ere alda dezakete. Adibidez, triste egotean, suertatzen den arazo bati konponbidea ematea zailagoa izan daiteke, eta, aldiz, pozik egonda, errazagoa da konponbideak bilatzea, pozik egoteak izaera sortzailea probokatzen duelako, besteak beste.

c) Ulermen emozionala

Alor honetan trebetasun ezberdinak kontuan hartzen dira. Alde batetik, emozioak etiketatzearen garrantzia azaltzen da, etiketa horien bitartez emozio antzekoak ezberdintzeko erraztasuna izateko. Adibidez, sinpatia eta maitasuna bezalako emozioak bereizteko. Beste alde batetik sentimendu konbinatuak edo konplexuak ulertzeko gaitasunari garrantzia ematen zaio, hau da, zerikusirik ez duten emozioak askotan batera agertu daitezkeela, hala nola, beldurra eta sorpresa. Azkenik, emozio batetik bestera egoten den aldaketa edo trantsizioa identifikatzeko eta ezagutzeko gaitasuna dago. Adibidez, haserretik lasaitasunera.

d) Erregulazio emozionala

Laugarren alor honetan trebetasun ezberdinak azaltzen dira. Alde batetik, norberarentzat atseginak edo desatseginak diren sentimenduak onartzeko gaitasuna dago, haiei zabalik egoteko gaitasuna hain zuzen. Era berean, emozio ezberdinetara hurbiltzeko eta horietan murgiltzeko edo horietatik urruntzeko gaitasuna dago, norberarentzat erabilgarria den ala ez eta ematen duen informazioa baloratzuz. Azkenik, norberak sentitzen dituen emozioak baita beste pertsonen emozioak baloratzeko gaitasuna kontuan hartzen da, emozio horiek erreprimitu edo gehiegi handizkatu gabe.

Trebetasun guzti hauek lotura dute haien artean, beraz, emozioen garapen egokia ez bada ematen, ezin dira erregulatu.

Hiru eredu hauek gaitasun antzekoak kontuan hartzen dituzte, eta gaitasun horiek adimen emozionala azaltzen dute. Esan bezala, aditu ezberdinek kontuan hartzen dituzten gaitasunen arabera eta jarraitzen duten eredu motaren arabera eratzen dute AE-ren definizioa. Orokorrean, eredu ezberdinetan gaitasun oso antzekoak garatzen dira: norberaren emozioen ezagutza eta azaleratzea, besteen emozioak hautematea eta ulertzea, emozioak erregulatzeko gaitasuna, harreman pertsonal egokiak garatzeko gaitasuna eta automotibazioa garatzeko gaitasuna.

1.1.4 Emozioaren kontzeptua eta emozioen sailkapena

Emozioaren kontzeptua definitzerako orduan desadostasun ugari daude, eta zaila da definizio zehatz bat aurkitzea. Rafael Bisquerrak (2000) honela azaltzen du Vivas, Gallego eta González-ek (2007) dioten bezala:

“Las emociones son reacciones a las informaciones (conocimiento) que recibimos en nuestras relaciones con el entorno. La intensidad de la reacción está en función de las evaluaciones subjetivas que realizamos sobre cómo la información recibida va a afectar a nuestro bienestar. En estas evaluaciones subjetivas intervienen conocimientos previos, creencias, objetivos personales, percepción de ambiente provocativo, etc. Una emoción depende de lo que es importante para nosotros. Si la emoción es muy intensa puede producir disfunciones intelectuales o trastornos emocionales (fobia, estrés, depresión...)”

(19.orr.)

Bisquerrak (2011) dioten moduan, emozioek erreakzio edo erantzun antolatuta sortzen dute. Hala ere, emozio horien kudeaketa desegokia bada, izandako erantzunak ez digu onurarik emango eta guretzako ondorio txarrak izan ditzake, baita gure ingurunerako ere. Aldiz, erantzun hori ongi fokalizatuz eta kudeatuz gero, ondorio positiboak izan ahal ditu, guretzako eraginkorra eta esanguratsua izanik.

Vivas, Gallego eta González-ek (2007) azaltzen duten bezala, hezkuntza emozionalari begira, emozio baten inguruan ematen den prozesua kontuan hartzea garrantzitsua da, hauek modu egokian kudeatu eta landu ahal izateko. Alde batetik, egoera edo estimulu jakin bat dago, zeinak ezaugarri batzuk edo besteak biltzen dituen, emozio jakin bat sortarazteko. Pertsona batek egoera edo estimulu hori hautematean, bere baitan prozesatzen du eta horren aurrean erreakzioa sortzen du. Erreakzio hori pertsonak egoera horri ematen dion esanahiaren eta izandako esperientzia emozionalaren arabera da, modu horretan emozio jakin bat izendatuz. Autore hauen arabera, erreakzio horiek, bi motatakoak izan daitezke, fisiologikoak edo motoreak. Erreakzio fisiologikoek gorputzean zenbait aldaketa suposatzen dituzte, eta normalean nahigabeko erreakzioak dira: izerditzea handitzea, bihotz-taupaden erritmoaren azkartzea, ahoa lehorra izatearen sentrazioa, etab. Erreakzio motoreak, aldiz, normalean ikusgarriak dira, besteak beste, aurpegiko espresioak, ahotsaren tonua eta bolumena, eta gorputzeko mugimenduak.

Emozioen sailkapen ugari daude, baina erabiliiena oinarrizko emozioak eta bigarren mailako emozioen arteko sailkapena da (Vivas, Gallego eta González, 2007). Oinarrizko emozioen barnean, poztasuna, tristura, sorpresa, beldurra, haserrea eta nazka kontuan hartzen dira. Emozio hauek unibertsalak dira, gure programazio genetikotik eratorritakoak dira, hau da, ez dira ikasiak. Honela azaltzen dute Vivas, Gallego eta González-ek (2007):

“No son aprendidas sino que forman parte de la configuración del ser humano. Esto se evidencia en la presencia de las mismas expresiones faciales en los ciegos congénitos. Se pueden usar palabras o conceptos distintos para describir una determinada emoción, pero la expresión facial es la misma” (23.orr.)

Bigarren mailako emozioei dagokienez, Aritzeta, Soroa eta Etxebarriaren (2013) arabera, hauek oinarrizkoetatik eratorriak dira. Adibidez, haserrea gorrotoan bihurtu daiteke. Autore hauek, bigarren mailako emozioak *“lehen mailako emozioekin erlazionatutako emozio konplexuak”* (17.orr.) bezala izendatzen dituzte.

Lehen mailako edo oinarrizko emozioak, eta ondorioz, bigarren mailako emozioak edo emozio konplexuak, balio positibo edo negatiboaren arabera sailkatzen dira ere (Aritzeta, Soroa eta Etxebarria, 2013). Balio positiboa duten emozioak, egoera bat onuragarri bezala baloratzen dugunean ematen dira, adibidez, poztasuna, eta aldiz, balio negatiboa duten emozioak, egoera bat kaltegarri bezala baloratzean ematen dira (Aritzeta, Soroa eta Etxebarria, 2013). Jarraian, emozioen sailkapena adierazten duen taula agertzen da:

2.taula: lehen eta bigarren mailako emozio positiboak (Aritzeta, Soroa eta Etxebarria, 2013, 17.orr.).

Balioa	Emozioak	Erlazionatutako emozio konplexuak (bigarren mailako emozioak)
Positiboa	Alaitasuna	Gozamena
	Sorpresa	Jakin-mina
		Desira
		Mirespena
		Harrotasuna
		Estasia

3.taula: lehen eta bigarren mailako emozio negatiboak (Aritzeta, Soroa eta Etxebarria, 2013, 17.orr.).

Balioa	Emozioak	Erlazionatutako emozio konplexuak (bigarren mailako emozioak)
--------	----------	---

Negatiboa	Haserrea	Lotsa
	Tristura	Gorrotoa
	Beldurra	Jeloskortasuna
	Nazka	Bekaizkeria
		Atsekabea
		Mespretxua
		Ardura
		Etsipena
		Erruduntasuna
		Asperdura
		Konfiantza falta

Azkenik, Vivas, Gallego eta González-ek (2007) hirugarren balio bat aurkezten dute, balio neutroa hain zuzen:

“son las que no producen intrínsecamente reacciones ni agradables ni desagradables, es decir que no pueden considerarse ni como positivas ni como negativas, y tienen como finalidad el facilitar la aparición de posteriores estados emocionales. Ej.: la sorpresa.” (25.orr.)

1.2 Hezkuntza emozionala

Pertsona guztiek emozio anitzak bizitzen edo esperimentatzen ditugu gure bizitzan zehar, eta horiek guregan erreakzio kognitibo, motore eta fisiko ezberdinak eragiten dituzte. Hala ere, batzuetan gerta daiteke emozio hauek guretzako ulerkorrak ez izatea, horrek segurtasun eza eta emozioen kudeatze desegokia sortuz. Hortaz, garrantzitsua da eguneroko bizitzan eta Hezkuntza Formalaren barnean, kasu honetan, Lehen Hezkuntzako etapan, hezkuntza emozionala kontuan hartzea.

Hezkuntza emozionala konpetentzia emozional ezberdinak garatzea du helburu (Bisquerra, 2011). Konpetentzia horiek osatzen duten gaitasun, trebetasun eta jarrera ezberdinek osatzen dituzte, Bisquerrak (2011) dioen moduan:

“Entendemos las competencias emocionales como el conjunto de conocimientos, capacidades, habilidades y actitudes necesarias para tomar

conciencia, comprender, expresar y regular de forma apropiada los fenómenos emocionales. Dentro de las competencias emocionales están la conciencia y regulación emocional, autonomía emocional, competencias sociales, habilidades de vida y bienestar” (11.orr.)

Gaitasun emozionalen garapenak praktika jarraitua eskatzen du, eta hori hezkuntza emozionalaren bitartez ematen da.

Jarraian, Bisquerrak eta Perezek (2007) aipatzen dituzten eta bost taldeetan antolatzen dituzten konpetentzia emozionalak, eta hauen barnean kontuan hartzen diren gaitasun eta trebetasunak taula moduan aurkezten dira:

4.taula: konpetentzia emozionalak (Bisquerra eta Pérez, 2007, 70.orr, 71.orr, 72.orr, 73.orr eta 74.orr).

Konpetentzia emozionalak
<p>1. Kontzientzia emozionala</p> <p>Norberaren emozioez eta besteen emozioez jabetzeko gaitasuna eta testuinguru jakin bateko emozio-giroa hautemateko trebetasuna.</p> <p><i>1.1 Norberaren emozioez jabetzea:</i> norberaren sentimenduak eta emozioak zehaztasunez hautemateko, identifikatzeko eta etiketatzeko gaitasuna.</p> <p><i>1.2 Emozioak izendatzea:</i> testuinguru kultural jakin batean eskuragarri dauden hitz emozional egokiak eta adierazpenak eraginkortasunez erabiltzea.</p> <p><i>1.3 Besteen emozioak ulertzea:</i> besteen emozioak eta ikuspegiak zehaztasunez hautemateko eta haien emozio-bizipenetan enpatiaren bitartez inplikatzeko gaitasuna.</p>
<p>2. Erregulazio emozionala</p> <p>Emozioak egoki erabiltzeko gaitasuna izatea eta emozioaren, kognizioaren eta portaeraren arteko erlazioaz jabetzea.</p> <p><i>2.1 Adierazpen emozionala:</i> emozioak modu egokian adierazteko gaitasuna eta barneko emozio-egoerak kanpo-adierazpenarekin bat etorri beharrik ez duela ulertzeko trebetasuna. Era berean, norberaren adierazpen emozionalak beste pertsonetan duen eragina ulertzea.</p> <p><i>2.2 Erregulazio emozionala:</i> norberaren sentimendu eta emozioak erregulatzea.</p>

Oldarkortasuna erregulatzea, frustrazioarekiko tolerantzia eta helburuak lortzeari garrantzia eman.

2.3 Aurre egiteko trebetasunak: Emozio negatiboek aurre egiteko trebetasuna, emozio-egoera horien intentsitatea eta iraupena hobetzeko autoerregulazio-estrategiak erabiliz.

2.4 Emozio positiboak sortzea: emozio positiboak (alaitasuna, maitasuna, etab.) nahita eta kontzienteki esperimentatzeko eta bizitzaz goatzeko gaitasuna. Norberaren ongizate subjektiboa kudeatzeko gaitasuna, bizi-kalitatea hobetzeko asmoz.

3. Autonomia emozionala

Autonomia emozionala kontzeptu zabala da, autogestio pertsonalarekin zerikusia duten ezaugarri eta elementuak biltzen dituena.

3.1 Autoestimua: norberak bere buruaren irudi positiboa izatea; bere buruarekin pozik egotea; bere buruarekin harreman onak izatea.

3.2 Automotibazioa: bizitza pertsonalaren, sozialaren, profesionalaren, aisialdiaren eta abarren askotariko jardueretan nor bere burua automotibatze eta emozionalki inplikatzeko gaitasuna.

3.3 Jarrera positiboa: bizitzaren aurrean jarrera positiboa izateko gaitasuna. Baikor eta ahaldu sentitzea eguneroko erronkei aurre egitean.

3.4 Erantzukizuna: portaera seguru, osasungarri eta etikoetan inplikatzeko asmoa. Erabakiak hartzean eta bizitzaren aurrean hartu beharreko jarreretan erantzukizuna hartzea.

3.5 Autoeraginkortasun emozionala: norberak nahi duen bezala sentitzeko gaitasuna izatea. Autoeraginkortasun emozionalak esan nahi du norberak bere esperientzia emozionala onartzen duela, bai bakarra eta eszentrikoa bada, bai kulturalki konbentzionala bada.

3.6 Gizarte-arauen azterketa kritikoa: mezu sozialak, kulturalak eta masa-komunikabideko mezuak modu kritiko batean aztertze gaitasuna.

4. Konpetentzia soziala

Gaitasun soziala beste pertsona batzuekin harreman onak izateko gaitasuna da. Horretarako, trebetasun sozialak, komunikazio eraginkorrerako gaitasuna, errespetua,

gizartearen aldeko jarrerak, asertibitatea eta abar menderatu behar dira.

4.1 Oinarrizko trebetasun sozialak menderatzea: entzutea, agurtzea, eskerrak ematea, mesede bat eskatzea, barkamena eskatzea, elkarriketarako jarrera izatea, etab.

4.2 Besteenganako errespetua: banakako eta taldeko desberdintasunak onartu eta aintzat hartzeko eta pertsona guztien eskubideak baloratzeko asmoa.

4.3 Adierazpen komunikazioa: elkarriketak hasteko eta mantentzeko gaitasuna, norberaren pentsamendu eta sentimenduak argitasunez adierazteko gaitasuna, bai hitzeko komunikazioan, bai hitzekoa ez den komunikazioan, eta besteek adierazten dutena ongi ulertu dela erakustea.

4.4 Gizartearen aldeko portaera eta lankidetzak: txandari eusteko gaitasuna; taldean partekatze gaitasuna; besteekiko adeitasun- eta errespetu-jarrerak izatea.

4.5 Asertibitatea: portaera orekatua izatea, oldarkortasunaren eta pasibotasunaren artean. Horrek esan nahi du norberaren eskubideak, iritziak eta sentimenduak defendatzeko eta adierazteko gaitasuna izatea; argi eta garbi "ez" esateko eta horri eusteko gaitasuna; taldearen presioari aurre egiteko eta norbera hertsatzeko moduko egoerak saihestea; presio-egoeratan erabakiak hartzeko beharrezko denbora kontuan hartzea.

4.6 Gatazkak prebenitzea eta konpontzea: gizarte-gatazkak eta pertsonen arteko arazoak identifikatzeko, haiei aurrea hartzeko edo konpontzeko gaitasuna. Aurreneurri edo erabaki bat behar duten egoerak identifikatzeko eta arriskuak, oztopoak eta baliabideak ebaluatzeko gaitasuna eskatzen du. Gatazkak ezinbestean gertatzen direnean, modu positiboan aurre egitea, konponbide informatuak eta eraikitzaileak emanez. Negoziatzeko gaitasuna alderdi garrantzitsua da, ebazpen baketsua jasotzen baitu, besteen ikuspegia eta sentimenduak kontuan hartuta.

4.7 Egoera emozionalak kudeatzeko gaitasuna: erregulazio bat behar duten egoera emozionalak bideratzeko trebetasuna. Besteetan emozioak eragiteko edo erregulatzeko gaitasunarekin parekatu daiteke.

5. Bizitzarako eta ongizaterako konpetentziak

Eguneroko bizitzako erronkei (pribatuak, profesionalak edo sozialak) behar bezala aurre egiteko jarrera egokiak eta arduratsuak hartzeko gaitasuna, baita ohiz kanpoko egoerei aurre egiteko ere. Gure bizitza modu osasuntsu eta orekatuan antolatzeko aukera ematen digute, asebetetze- edo ongizate-esperientziak emanez.

5.1 Helburu eskuragarriak finkatzea: helburu positibo eta errealistak finkatzeko gaitasuna.

5.2 Erabakiak hartzea: norberaren erabakien erantzukizuna bere gain hartzea, alderdi etikoak, sozialak eta segurtasunekoak kontuan hartuz.

5.3 Baliabideak eta laguntza bilatzea: laguntza beharrak identifikatzeko eta baliabide egokiak eskuratzen jakiteko gaitasuna.

5.4 Herritartasun aktiboa, gizalegezkooa, arduratsua, kritikoa eta konprometitua: norberaren eskubideak eta betebeharrak onartzea; kide sentimendua garatzea; sistema demokratiko batean eraginkortasunez parte hartzea; elkartasuna eta konpromisoa; gizalegezko balioak erabiltzea; kultura anitzeko balioak eta aniztasuna errespetatzea, eta abar.

5.5 Ongizate subjektiboa: ongizate subjektiboaz kontzienteki gozatzeko eta elkarreraginean dauden pertsonen transmititzeko gaitasuna. Komunitatearen ongizateari aktiboki laguntzea.

Konpetentzia emozional hauek bere baitan jasotzen duten gaitasunak adimen emozionalaren eredu ezberdinek jasotzen dutenekin bat datoz. Beraz, esan daiteke hezkuntza emozionalak eta adimen emozionalak konpetentzia edo gaitasun emozionalak garatzeari garrantzia ematen diotela. Hezkuntza emozionala hezkuntza prozesu bezala ulertu behar da, garapen hori sustatzen duen prozesua, hain zuzen, helburua konpetentzia emozionalen garapena eta ongizatea izanez (Bisquerra eta Pérez, 2007).

Konpetentzia emozionalak ez dira erraz lortzen. Hala ere, Bisquerrak (2011) praktikarako hainbat aholku ematen ditu, Palomera-ren (2009) ideietan oinarrituz:

Alde batetik, garrantzitsua da ongizaterako denbora eta espazioak esleitzea; emozio positiboak esperimentatzeko jarduerak aurrera eramatea, idazketa pertsonalak egitea, klase hasierako edo bukaerako bost minutuetan bizitzaren alderdi positiboak buruz hitz egitea, etab. Beste alde batetik, erlaxaziozko jarduerak isiltasunaren balioa eta presarik gabe bizitzea sustatzen dute, lasaitasuna sortuz eta introspektiborako denbora utziz, norberaren ongizatearen kontzientzia hartuz. Ongizaterako bidean garrantzitsua da izaera ludikoa duten jarduerak proposatzea, batez ere Haur Hezkuntzako eta Lehen Hezkuntzako etapan. Gogoratu behar dugu haurrak direla eta jolasa haien ongizatea bermatzen duela. Bestetik, segurtasun klima egokia eratzea ezinbestekoa da, haurrek haiengan konfiantza izateko eta eroso egoteko, beldurra ekidituz, beldurrarekin biziz ez baitira inoiz zoriontsu izango. Era berean, taldeko jarduerak aurrera eramatea ongizatea sustatzen dute, harreman sozial gehiago sortzen baitira eta talde bateko kide sentitzeak autoestimua areagotzen du. Irakasleen kasuan, garrantzitsua da ikasleengan itxaropen positiboak izatea; oro har, pertsonak haiek jokatzeko espero den bezala jokatzeko dute. Horregatik, garrantzitsua da hasiera-hasieratik ikasle ontzat hartzea, horrela, ikasle onak izateko aukera gehiago egongo baitira. Azkenik, hizkuntza positiboa erabiltzeak errealitate positiboak eta ongizatea sortzen laguntzen du, izan ere, hobe da aukeraz hitz egitea ezintasunez baino.

1.2.1 Hezkuntza emozionala gaur egungo hezkuntza sisteman. Nafarroako Lehen Hezkuntzako curriculum.

Atal honetan, Nafarroako 60/2014 Foru Dekretuan ezartzen den Lehen Hezkuntzako curriculumaren azterketa egingo da. Horretarako, etaparen arloak osatzen duten elementuetatik emozioen lanketarekin zerikusia dutenak identifikatu eta taula moduan bilduko dira, eta aztertutakoa testu moduan azalduko da. Honi esker, zati praktikoan aurkeztzen den proposamen didaktikoan kontuan hartu ahal diren edukiak identifikatzen dira. Arloei dagokienez, hauek blokeetan antolatuta daude etapa osatzen duten sei ikasmailetan zehar. Alde batetik, *enborreko arloen blokea dago:*

5.taula: Enborreko arloen blokea (60/2014 Foru Dekretua).

Enborreko arloen blokea

1. Natur Zientziak
2. Gizarte zientziak
3. Gaztelania eta Literatura
4. Matematika
5. Atzerriko Lehen Hizkuntza

Beste alde batetik, *arlo espezifikoen blokea* dago:

6.taula: Arlo espezifikoen blokea (60/2014 Foru Dekretua).

Arlo espezifikoen blokea
1. Gorputz Hezkuntza
2. Erlijioa edo Balio Sozial eta Zibikoak (aukeratzen denaren arabera)
3. Hauetako bat gutxienez: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Arte Hezkuntza ▪ Atzerriko Bigarren Hezkuntza

Azkenik, autonomia erkidegoen konfigurazio askeko arloen blokea dago. Nafarroaren kasuan, D ereduko ikasleek Euskal Hizkuntza eta Literatura arloa dute.

Arlo bakoitzean biltzen diren eduki, ebaluazio irizpide eta ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak blokeetan antolatuta daude, eta bloke horiek etapa osoan zehar berdinak dira. Hala ere, ikasmailaren arabera edukiak aldatzen dira.

Curriculumean agertzen diren edukiak, ebaluazio irizpide eta ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarren bitartez modu espezifikoko batean azaltzen dira, ikasleek lortu beharreko minimoak jakin ahal izateko.

Lehen Hezkuntzako etapa osatzen duten arloetatik, bostek hezkuntza emozionalarekin erlazioa duten elementuak kontuan hartzen dituzte. Enborreko arloen blokeari dagokionez, hezkuntza emozionalari hiru arloetan erreferentzia egiten zaio, “Natur Zientziak”, “Gizarte Zientziak” eta “Gaztelania eta Literatura” arloetan hain zuzen. Natur Zientzien arloan, hezkuntza emozionala 3. eta 4.mailan biltzen diren

elementuetan agertzen da. Elementu horiek norberarenganako eta besteenganako emozioen identifikapena eta hauen aurrean errespetuz jokatzeari aipatzen dute: *“Bere emozioak eta sentimenduak behatu eta identifikatzen ditu eta bere ikaskideenak errespetatzen ditu”*. Gizarte Zientzien kasuan, 1.mailan biltzen diren ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarretatik, batek hezkuntza emozionalari erreferentzia egiten dio: *“Sentimenduak, desioak eta ideiak adierazten ditu eguneroko komunikazio egoeratan, ahozko hizkuntza erabiliz”*. Azkenik, Gaztelania eta Literatura arloan 5. eta 6.mailan agertzen dira hezkuntza emozionalarekin erlazioa duten elementuak. Kasu honetan, hezkuntza emozionala ikuspuntu komunikatibotik lantzen da, ahozko komunikazioan zentratuz eta horren bitartez emozio eta sentimendu ezberdinen adierazpena bideratuz: *“Ahozko hizkuntza erabiltzen du zernahi helburutarako eta sentimenduak, emozioak... modu pertsonalean komunikatzeko eta adierazteko modu bezala, zernahi esparru eta egoeratan”*.

Arlo espezifikoetara dagokienez, “Gorputz Hezkuntza” eta “Balio Sozial eta Zibikoak” arloetan hezkuntza emozionalari egiten zaio. Gorputz Hezkuntzak 3., 4., 5., eta 6.mailan emozio eta sentimendu ezberdinen adierazpena lantzen du, gorputz adierazpenaz baliatuz: *“Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez emozioak eta sentimenduak adieraztea”*. Azkenik, “Balio Sozial eta Zibikoak” arloan maila guztietan zehar lantzen da hezkuntza emozionala, gaiari garrantzi gehien ematen dion arloa izanez. Emozioen kontzientzia, identifikapena eta adierazpenari erreferentzia egiten dioten elementuak agertzen dira *“Norberaren emozioen eta sentimenduen identifikazioa. Emozioen autokontzientzia. Emozioen adierazpena”* eta hauen kudeaketa eta erregulazioaren garrantzia agerian uzten da: *“Autoerregulazio emozionalerako estrategiak”*.

Jarraian agertzen diren tauletan, curriculumeko arloek hezkuntza emozionalari erreferentzia egiten dioten edukiak, ebaluazio irizpide eta ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak agertzen dira. Taula horietan, hiru zutabe agertzen dira: “edukiak”, “ebaluazio irizpideak” eta “ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak”. Zenbaitetan, zutabe batzuk grisez agertzen dira, hau da, horien barnean ez dira elementurik agertzen. Kasu horietan, curriculumak zutabe horietan emozioen inguruko

elementurik aipatzen ez duela esan nahi du.

1. *Enborreko arloen blokea*

a) *Natur Zientziak*

7.taula: Natur Zientziak hezkuntza emozionalari buruz biltzen dituen elementuak (60/2014 Foru Dekretua).

Lehen Hezkuntzako 3.maila	Edukiak	
	Ebaluazio irizpideak	
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	2.BLOKEA: GIZAKIA ETA OSASUNA -3.2 Bere <u>emozioak eta sentimenduak</u> behatu eta identifikatzen ditu eta bere ikaskideenak errespetatzen ditu.
Lehen Hezkuntzako 4.maila	Edukiak	2.BLOKEA: GIZAKIA ETA OSASUNA - <u>Sentimenduak eta emozioak.</u>
	Ebaluazio irizpideak	
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	2.BLOKEA: GIZAKIA ETA OSASUNA 4.2 <u>Emozioak eta sentimenduak</u> , beregan eta gainerakoengan, identifikatu eta deskribatzen ditu, arduraz jokatuz.

b) *Gizarte Zientziak*

8.taula: Gizarte Zientziak hezkuntza emozionalari buruz biltzen dituen elementuak (60/2014 Foru Dekretua).

Lehen Hezkuntzako 1.maila	Edukiak	
	Ebaluazio irizpideak	
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	3.BLOKEA: GIZARTEAN BIZITZEA 8.1 <u>Sentimenduak</u> , desioak eta ideiak adierazten ditu eguneroko komunikazio egoeratan, ahozko hizkuntza erabiliz.

c) *Gaztelania eta Literatura*

9.taula: Gaztelania eta Literaturak hezkuntza emozionalari buruz biltzen dituen elementuak (60/2014 Foru Dekretua).

Lehen Hezkuntzako 5.maila	Edukiak	
	Ebaluazio irizpideak	
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	1.BLOKEA: AHOZKO KOMUNIKAZIOA. ENTZUTEA, HITZ EGITEA ETA SOLASEAN ARITZEA. 1.1 Funtzio komunikatibo ugari desberdin betetzeko aukera ematen diguten ahozko testuak sortzea (informazioa eskatu eta ematea, <u>sentimenduak</u> , iritziak, adostasuna eta desadostasuna adieraztea, etab.) eta ebakera egokiaz hitz egitea. 2.2 Ikaskideen entzunaldiak entzuten ditu, eta besteen ideia, <u>sentimendu</u> eta <u>emozioen</u> aurrean begirunez eta adeitasunez jokatzeko du. 10.1 Gai da ahoz mezu mota desberdinak eta behar komunikatibo desberdinak adierazteko (bere nahiak,

		zer gustatzen zaion, zer nahiago duen, bere <u>sentimenduak</u> eta bizipenak).
Lehen Hezkuntzako 6.maila	Edukiak	1.BLOKEA: AHOZKO KOMUNIKAZIOA. ENTZUTEA, HITZ EGITEA ETA SOLASEAN ARITZEA. -Besteen <u>sentimenduak</u> , ideiak, iritziak eta ezagutzak errespetatzea.
	Ebaluazio irizpideak	
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	1.BLOKEA: AHOZKO KOMUNIKAZIOA. ENTZUTEA, HITZ EGITEA ETA SOLASEAN ARITZEA. 1.1. Ahozko hizkuntza erabiltzen du zernahi helburuetarako eta <u>sentimenduak, emozioak...</u> modu pertsonalean komunikatzeko eta adierazteko modu bezala, zernahi esparru eta egoeratan. 1.3. Ikaskideek diotena adi entzuten du, komunikazio trukerako estrategiak eta arauak jarraitzen ditu, eta errespetatzen eta kontuan hartzen ditu besteen ideiak, <u>sentimenduak eta emozioak</u> .

2. Arlo espezifikoaren blokea

a) Gorputz Hezkuntza

10.taula: Gorputz Hezkuntzak hezkuntza emozionalari buruz biltzen dituen elementuak (60/2014 Foru Dekretua).

Lehen Hezkuntzako 3.maila	Edukiak	3.BLOKEA: JARDUERA FISIKO ARTISTIKOAK ETA ADIERAZPENEKOAK - Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bitartez <u>emozioak eta sentimenduak</u> adieraztea.
---------------------------	----------------	---

	Ebaluazio irizpideak	
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	
Lehen Hezkuntzako 4.maila	Edukiak	3.BLOKEA: JARDUERA FISIKO ARTISTIKOAK ETA ADIERAZPENEKOAK - Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bitartez <u>emozioak eta sentimenduak</u> adieraztea.
	Ebaluazio irizpideak	
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	
Lehen Hezkuntzako 5.maila	Edukiak	3.BLOKEA: JARDUERA FISIKO ARTISTIKOAK ETA ADIERAZPENEKOAK - Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bitartez norbanakoaren edo taldeen <u>emozioak eta sentimenduak</u> adieraztea edo komunikatzea, espontaneotasunez eta sormenez.

	Ebaluazio irizpideak	3.BLOKEA: JARDUERA FISIKO ARTISTIKOAK ETA ADIERAZPENEKOAK 3.Gorputzaren eta mugimenduaren adierazpen baliabideak modu estetiko eta sormenezkoan erabiltzea, sentsazio, <u>emozio</u> eta ideiak helaraziz.
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	3.BLOKEA: JARDUERA FISIKO ARTISTIKOAK ETA ADIERAZPENEKOAK 3.1 Pertsonaiak, egoerak, ideiak eta <u>sentimenduak</u> agertzen ditu eta gorputzak adierazpenerako dituen baliabideak erabiltzen ditu, binaka edo taldeka.
Lehen Hezkuntzako 6.maila	Edukiak	3.BLOKEA: JARDUERA FISIKO ARTISTIKOAK ETA ADIERAZPENEKOAK -Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen <u>emozioak</u> eta <u>sentimenduak</u> adieraztea eta komunikatzea.
	Ebaluazio irizpideak	3.BLOKEA: JARDUERA FISIKO ARTISTIKOAK ETA ADIERAZPENEKOAK 3.Gorputzaren eta mugimenduaren adierazpen baliabideak modu estetiko eta sormenezkoan erabiltzea, sentsazio, <u>emozio</u> eta ideiak helaraziz.
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	3.BLOKEA: JARDUERA FISIKO ARTISTIKOAK ETA ADIERAZPENEKOAK 3.1 Pertsonaiak, egoerak, ideiak eta <u>sentimenduak</u> agertzen ditu eta gorputzak adierazpenerako dituen baliabideak erabiltzen ditu, binaka edo taldeka.

b) Balio Sozial eta Zibikoak

11.taula: Balio Sozial eta Zibikoak hezkuntza emozionalaren inguruan biltzen dituen elementuak (60/2014 Foru Dekretua).

Lehen Hezkuntzako 1.maila	Edukiak	<p>1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>-Norberaz, <u>emozioez eta sentimenduez</u> kontzientzia hartzea.</p> <p>-<u>Emozioei</u> buruzko hiztegia.</p>
	Ebaluazio irizpideak	<p>1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>2.<u>Emozioez</u> kontzientzia hartzea, haiekin batera doazen keinu fisikoak ezagutuz, eta plastikoki adieraztea.</p> <p>2.BLOKEA: ULERMENA ETA ERRESPETUA PERTSONEN ARTEKO HARREMANETAN</p> <p>2.Beste pertsonak ulertzea, haien ezaugarriak antzeman eta adieraztea, <u>emozioak</u> identifikatzea eta haien jarduerak konprenitzea.</p> <p>3.BLOKEA: ELKARBIZITZA ETA BALORE SOZIALAK</p> <p>2.Eskolako ohiko gatazken konponbide errazak ezagutu, azaldu eta bilatzen ditu, beregaintasun <u>emozionala</u> eta hausnartzeko ahalmena garatuz.</p>
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	<p>1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>2.1. <u>Emozioak</u> identifikatu eta adierazten ditu.</p> <p>2.2. <u>Emozio</u> desberdinekin batera doazen keinu fisikoak deskribatzen ditu ahoz.</p> <p>2.BLOKEA: ULERMENA ETA ERRESPETUA PERTSONEN ARTEKO HARREMANETAN</p> <p>2.1. Esperientziak, ideiak, pentsamenduak eta <u>emozioak</u> behar bezala adierazten ditu ahozko azalpenetan.</p> <p>3.2.Besteen <u>sentimendu eta emozioak</u> ezagutu eta azaltzen ditu.</p> <p>3.3.Argazkietako, margolanetako edo pelikuletako pertsonaien <u>emozioak</u> identifikatu eta adierazten ditu.</p>

		<p>3.4. Ikusitakoa adierazten du, protagonisten <u>sentimenduak</u> eta aldarteak islatuz.</p> <p>3. BLOKEA: ELKARBIZITZA ETA BALORE SOZIALAK</p> <p>2.3. Gatazkak eta haien konponbide posibleak azaltzen ditu alderdien oinarritzko <u>sentimenduak</u> kontuan izanik.</p>
Lehen Hezkuntzako 2. maila	Edukiak	<p>1. BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>-<u>Emozioen</u> pertzeptzioa. <u>Emozioen</u> ezagutza.</p> <p>Hizkuntza <u>emozionala</u>.</p>
	Ebaluazio irizpideak	<p>1. BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>1. Benetako irudia eratzea bere buruaz <u>sentimenduen</u> autopertzeptzioaren bidez eta ezaugarrien autodeskripzioen bidez.</p>
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	<p>1. BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>1.1. <u>Sentimenduak</u> eta aldarteak ezagutu eta deskribatzen ditu ahoz eta adierazpeen libreetan.</p> <p>2.1. <u>Sentimendu</u> negatiboak antzematen ditu bere baitan eta estrategia errazak erabiltzen ditu haiek aldatzeko egitekoak betetzen dituenean.</p>
Lehen Hezkuntzako 3. maila	Edukiak	<p>1. BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>-Norberaren <u>emozioen</u> eta <u>sentimenduen</u> identifikazioa.</p> <p><u>Emozioen</u> autokontzientzia. <u>Emozioen</u> adierazpena.</p> <p>2. BLOKEA: ULERMENA ETA ERRESPETUA PERTSONEN ARTEKO HARREMANETAN</p> <p>-<u>Sentimenduen</u> eta pentsamenduen adierazpen librea.</p>
	Ebaluazio irizpideak	<p>1. BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>1. Bere buruaren benetako irudia eratzea, kontuan</p>

		<p>izanik bere ezaugarriak eta aukerak, eta autoestima eta <u>beregaintasun emozionala</u> garatzea.</p> <p>3.<u>Emozioak</u> bideratzea eta ongizate pertsonala bilatzea barneko elkarriketaren bidez.</p> <p>2.BLOKEA: ULERMENA ETA ERRESPETUA PERTSONEN ARTEKO HARREMANETAN</p> <p>3.Besteen jarrerak, <u>sentimenduak</u>, arazoak eta erreakzioak ulertzea, haien lekuan jartzea eta bere erantzun <u>emozionalei</u> behar bezala aurre egitea.</p>
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrek	<p>1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>1.1.Egoera <u>emozionalak</u> identifikatu eta adierazten ditu.</p> <p>2.1.<u>Sentimendu</u> positiboak agertzen ditu bere buruarekiko eta konfiantza dauka bere aukerei dagokienez, lankidetzaz jardueretan parte hartuz.</p> <p>3.2.Pentsamendu positiboa erabiltzen du <u>emozio</u> desatseginak erregulatzeko.</p> <p>2.BLOKEA: ULERMENA ETA ERRESPETUA PERTSONEN ARTEKO HARREMANETAN</p> <p>1.1.<u>Sentimenduak</u> eta pentsamenduak libreki adierazten ditu ikasgelako elkarriketan eta eztabaidan.</p> <p>3.1.Besteen jarrerak interpretazen ditu, hipotesiak eginez haiek sortzen dituzten arazoen gainean eta lankidetzako jardueretan haiekin batera joaten diren sentimenduen gainean.</p> <p>3.BLOKEA: ELKARBIZITZA ETA BALORE SOZIALAK</p> <p>6.3.Besteekiko interesa eta pentsamenduak eta <u>sentimenduak</u> kontatzeko joera agertzen ditu, elkarrenganako konfiantzaren eta errespetuaren giro batean.</p>

Lehen Hezkuntzako 4.maila	Edukiak	1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA - <u>Emozioak</u> esperientzia pertsonalekin lotzea. <u>Emozioen</u> adierazpena. - <u>Emozioen</u> autoerregulazioa.
	Ebaluazio irizpideak	
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	3.BLOKEA: ELKARBIZITZA ETA BALORE SOZIALAK 1.3.Laguntasun harreman <u>emozionalak</u> ezarri eta mantentzen ditu, elkarrenganako konfiantzaren eta afektuaren trukaketan oinarrituak.
Lehen Hezkuntzako 5.maila	Edukiak	1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA - <u>Emozioen</u> interpretazioa. -Autoerregulazio <u>emozionalerako</u> estrategiak. - <u>Sentimendu</u> negatiboak maneiatzen, horiei aurre egiten eta haietatik oneratzeko jakitea.
	Ebaluazio irizpideak	1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA 2.Ahalmenak garatzea erabakiak beregain hartzeko, ekintzailetzari heltzeko eta zailtasunetan moldatzeko frustrazioak eta <u>sentimendu</u> negatiboak gaindituz arazoen aurrean.
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	2.BLOKEA: ULERMENA ETA ERRESPETUA PERTSONEN ARTEKO HARREMANETAN 1.2.Iritziak, <u>sentimenduak eta emozioak</u> adierazten ditu argitasunez eta koherentziaz. 3.2.Lankidetzak jarduerak egiten ditu hitz egiten ari denaren azpian dauden <u>sentimenduak</u> eta pentsamenduak antzemanaz.

Lehen Hezkuntzako 6.maila	Edukiak	<p>1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>-<u>Emozioen</u> autokontzientzia.</p> <p>-<u>Sentimenduen</u> erregulazioa.</p> <p>3.BLOKEA: ELKARBIZITZA ETA BALORE SOZIALAK</p> <p>-Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta <u>sentimenduak</u> partekatzea.</p>
	Ebaluazio irizpideak	<p>3.BLOKEA: ELKARBIZITZA ETA BALORE SOZIALAK</p> <p>1.Arazoak elkarlanean konpontzea eta jarrera irekia agertzea besteekiko, ikuspuntuak eta <u>sentimenduak</u> partekatzea.</p>
	Ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrak	<p>1.BLOKEA: PERTSONAREN NORTASUNA ETA DUINTASUNA</p> <p>2.1.<u>Emozioak</u> behar bezala ezagutu eta identifikatzen ditu.</p> <p>2.2.<u>Sentimenduak</u>, beharrak eta eskubideak adierazten ditu, eta besteenak errespetatzen ditu lankidetzako jardueratan.</p> <p>2.BLOKEA: ULERMENA ETA ERRESPETUA PERTSONEN ARTEKO HARREMANETAN</p> <p>1.2.Solaskideekiko interesa agertzen du, baita <u>sentimenduak</u> eta pentsamenduak partekatzeko joera ere, elkarriketan aritzen denean.</p> <p>3.BLOKEA: ELKARBIZITZA ETA BALORE SOZIALAK</p> <p>1.3.Jarrera irekia hartzen du besteekiko, eta ikuspuntuak eta <u>sentimenduak</u> partekatzen ditu, ikasgelako elkarreragin sozialean.</p>

Curriculumaren azterketa egin ondoren, esan dezakegu: ez dela “hezkuntza emozionala” kontzeptua literalki edo hitzez hitz aipatzen, hau da, ez da berez eduki bezala kontuan hartzen hezkuntza sistemaren barnean. Hala ere, “emozioa” eta “sentimendua” kontzeptuak maila eta arlo ezberdinetan agertzen dira eta egindako

analisia kontuan hartuta, ondorioztatu daiteke kontzeptu hauek biltzen dituzten edukiek, sentimenduen identifikapena eta adierazpenean zentratzen direla, ikasgai bakoitzaren ezaugarrietatik abiatuz, hauek baliabide bezala erabiliz. Adibidez, Gaztelania eta Literatura arloan, testu mota ezberdinetan agertzen diren emozioen eta sentimenduen identifikapena lantzen da, eta, era berean, hauen adierazpena horien bitartez. Beraz, nahiz eta hezkuntza emozionala ez den aipatzen, zenbait ikasgai baliabidea izan ahal dira hezkuntza emozionalaren konpetentzia ezberdinak lantzeko, kasu honetan, emozioen identifikapena eta adierazpena.

Beste alde batetik, aipatzekoa da hezkuntza emozionalari garrantzi gehien ematen dion arloa “Balio Sozial eta Zibikoak” dela. Arlo hau hautazkoa izatean, beharbada ikasle guztiek ez dute honen barnean hezkuntza emozionalarekin erlazioa duten edukiak lantzen.

Azkenik, Nafarroako 60/2014 Foru Dekretuak musika “Arte Hezkuntza” arloaren barnean biltzen da. Arlo hau sei blokeetan antolatuta dago:

1. Ikus-entzunezkoen hezkuntza.
2. Adierazpen artistikoa.
3. Marrazketa geometrikoa.
4. Dantza eta mugimendua.
5. Interpretazioa.
6. Entzutea.

Lehenengo hiru blokeak, arte plastikoei erreferentzia egiten dieten edukiak biltzen ditu (marrazteko teknikak, koloreak, irudiak, etab.) eta laugarren, bostgarren eta seigarren blokeak musikarekin erlazonatutakoak (erritmoa, melodia, instrumentuak, kantua, etab.). Musikari erreferentzia egiten duten edukiek, ebaluazio irizpideek eta ebaluatu beharreko ikaskuntza estandarrek ez dute emozioak eta sentimenduak aipatzen eta dramatizazioa ez da Arte Hezkuntzaren barnean eduki bezala agertzen. Hala ere, Gorputz Hezkuntzako ikasgaiak biltzen diren zenbait eduki dramatizazioarekin erlazioa hartzen dute, gorputz adierazpena, adibidez. Dramatizazioaren oinarritzko elementuetariko bat denez, arlo honek Lehen Hezkuntzan antzerkiaren bitartez emozioak lantzeko aukera ematen digu. Dena den, curriculumak ez du dramatizazioa ikasgai edo eduki bezala kontuan hartzen. Musikaren kasuan, beste ikasgaiak ez bezala,

emozioen inguruan ez duenez ezer biltzen, ez da Lehen Hezkuntzako etapan hezkuntza emozionala lantzeko baliabide bezala kontuan hartzen.

Hurrengo bi puntuetan, musikak eta dramatizazioak emozioekin hartzen duten erlazioa azalduko da.

1.3 Musika eta hezkuntza emozionala

Musika adierazpen baliabide bezala ulertzea garrantzitsua da, honek emozioekin duen erlazioa jakiteko. Melodia, erritmo eta soinu ezberdinen multzoa izateaz aparte, emozioez osatuta dago. Honela azaltzen du *Díaz-ek (2010)* musikari buruz ematen duen definizioan:

“La música es una construcción humana de sonidos encauzados la cual, mediante instrumentos finamente ajustados y una expresión motora optimizada, se construye en un estímulo espaciotemporalmente organizado que resulta en una percepción auditiva compleja, al estar dotada de estados emocionales y figurativos conscientes estéticamente significativos y culturalmente valorados” (543.or.)

Musikaren bitartez emozioak adierazi ahal ditugu, eta baita ere horien ondorioz sortutako sententzioak bizi. Gainera, elementu ezberdinek gure gorputzarengan eta emozioengan era askotan eragiten du, musika sortzen, interpretatzen edo entzuten dugunean. Erritmoari dagokionez, atal fisiologikoari eragiten dio, hau da, mugitzeko ekintza aurrera eramatea sustatzen du. Melodia, ordea, garapen emozionalean laguntzen du, gure ongizatea bermatzeko beharrezkoa den garapena, hain zuzen. (*Lacárcel Moreno, J., 2003*).

Atal fisiologikoak, hau da, gorputz adierazpenak, hezkuntza emozionalaren alderdi ezberdinak lantzeko aukera ematen digu. Musika, gorputzaren bidez interpretatzean, norberaren emozioak menperatzen laguntzen digu aurpegi espresioen eta gorputz mugimenduen kontrolen bitartez. Gainera, zenbaitetan gure gorputzak entzuten dugunaren inguruan mugimenduak sortzen ditu, era inkontzientean, barnean sentitzen duguna adieraziz eta gorputza eta adimenaren arteko konexioa eta interakzioa sortuz. (*Mosquera, I., 2013*).

Atal melodikoari dagokionez, instrumentuen eta ahotsen bitartez osatuta egon daiteke. Elementu honen barnean faktore askok emozio ezberdinak sentitzean eragin dezakete, adibidez, klabea. Melodiaren klabearen arabera, emozio mota batzuk edo besteak adierazi eta pertzibituko dira. Díaz-ek (2010) honela adierazten du honen eragina: “Clave Mayor”-ean sortutak dauden melodiek emozio positiboak transmititzen edo eragiten dituzte (poztasuna, adibidez) eta “Clave Menor”-en dauden melodiek emozio negatiboak (tristura, adibidez). Ahotsaren bidez emozio ezberdinak antzeman edo adierazi ahal dira. Izan ere, aldaketa gehien jasaten dituen baliabide emozionala da; honen tonua eta altuerak gure barnean sentitzen ditugun emozioak adierazten dute. Melodiak, ahotsaren laguntzari esker, indar handiagoa hartzen du gure alde emozionala pizteko. Gainera, honi esker ere bai transmititu nahi ditugun emozioek indar handiagoa hartuko dute entzuleengan.

Pertsonak musika entzutean edo interpretatzean, ez dute zertan emozioak sentitu behar, baina obrak transmititzen duen mezuarekin identifikatzean, obra hori barneratu dezakete eta modu horretan, sentsazio ezberdinak izan. Era berean, musikaren ondorioz gure oroitzapen pertsonalak gogoratu ditzakegu, horiek sortutako emozioak berriro sentituz. Modu honetan, musikak ere bai funtzio sozial bat betetzen du, izan ere, leku ezberdinetan entzuten dugun musika gure jokaeran eta egoera animikoan eragina izan dezake.

Musikak emozioekin duen erlazioaz kontzientzia hartzen bada, hau baliabide egokia izan daiteke konpetentzia emozional ezberdinak garatzeko eta, modu honetan, hezkuntza emozionala lantzeko.

Kontzientzia emozionalari dagokionez laguntza handia eskaintzen du musikak hau lantzeko, izan ere, emozioak eta sentsazioak adierazteko baliabidea da. Musikak bere baitan lantzen duen sormenak eta interpretazioak kontzientzia emozionala garatzen du, musikaren bitartez sentitzen duguna adierazterako orduan, gure emozioak identifikatzea eta etiketatzea beharrezkoa suertatzen baita. Era berean, besteen emozioak identifikatzea eta ezagutzea musikaren bitartez landu daiteke, entzute aktiboaren bitartez, hain zuzen (*Oriola, S. eta Gustems, J, 2015*). Musika modu kontziente eta sentikorrean entzuteak, obrak transmititzen dituen emozioak

identifikatzen eta ulertzen lagunduko du, modu honetan, gure baitan ez dauden emozioak, hau da, besteen emozioak ulertzen lagunduz. Era berean, entzute aktiboaren bitartez haurrek musikaren elementu ezberdinak (melodia, letra, klabea, etab.) pertzibituko dituzte, baita horietako bakoitzak bidali nahi duen mezua ere. Musikarekin lantzen den entzute aktiboa, gure eguneroko bizitzan pertsona ezberdinekin entzuteko gaitasuna handiagoa izaten lagundu dezake.

Beste alde batetik, musikak emozioen erregulazioan edo kudeaketa lantzeko aukera ematen du (*Oriola, S. eta Gustems, J, 2015*). Hau lantzeko, entzunaldi ezberdinak modu kontziente batean hautatzea baliabide bat da, norberak bere beharren arabera obra ezberdinak hautatuz. Oriola eta Gustems-en arabera (2015) hautaketa egokia egiten bada, obra horiek edo musika, bere baitan, bizitzan zehar sortzen diren egoera zailen edo estresagarrien aurrean distraziorako baliabidea izan daiteke, emozio negatiboei aurre egiten laguntzen duena eta emozio positiboak eragiten dituen. Gainera, hautaketa hori egiten dugunean, gure beharren kontzientzia izanez, aldi berean gure egoera emozionalaz kontziente gara.

Autonomia emozionalarekin zerikusia duten konpetentziak lantzeko musika baliagarria da ere. Alde batetik, autoestimua hobetu daiteke abesti, obra instrumentalak edo dantzak, besteak beste, modu kolektibo batean interpretatzen direnean (*Oriola, S. eta Gustems, J, 2015*) modu horretan, talde ekintza horietan parte hartzen duen ikasle bakoitza garrantzitsua eta ezinbestekoa sentituko da taldean. Beste alde batetik, haurren bizitzaren alor ezberdinek haien identitatea osatzen dute, eta alor horietan musikaren presentzia egoteak, identitate horren eraikuntzan laguntzen du, modu horretan, autoestimuan eragin positiboa izanik (*Campayo, E.A. eta Cabedo, A., 2016*). Adibidez, talde baten parte izatea eta talde horren ereserkia taldean abesteak identitatea eraikitze eta autoestimua hobetzeko balio du.

Bestetik, musikak izaera sozialeko konpetentziak lantzen lagundu dezake (*Oriola eta Gustems, 2015*), hau da, gainontzeko pertsonekin erlazio onak mantentzeko gaitasuna, horretarako gaitasun sozialetaz, asertibitateaz, errespetuaz, eta komunikazio egokiaz baliatuz. Esan bezala, musika komunikazio bide bat da ere, beraz, honek eskaintzen duen komunikazio moten bitartez (hitzezko komunikazioa eta hitzik gabeko komunikazioa, hain zuzen) konpetentzia hauek garatu ahal dira. Adibidez, obra bat

talde mailan interpretatzerako orduan, beharrezkoa da adostutako erabakiak hartzea, ikaskideek egiten dituzten ekarpenen aurrean errespetua erakutsiz (*Oriola eta Gustems, 2015*). Era berean, talde mailan lan egiteak, honen barnean suertatu daitezkeen gatazkak konpontzeko beharra eskatzen du, modu honetan haurrek haien gaitasun sozialak landuz. Interpretazioak ere bai alderdi sozialeko konpetentzia hauek garatzen lagundu dezake, izan ere, hitzekoa ez den komunikazioak honen barnean garrantzi handia hartzen du, eta horren bitartez, emozio ezberdinak transmititu behar dira. Talde batean egonda, modu horretan elkar ulertzeak eragin positiboa suposatzen du gaitasun sozialetan.

Azkenik, musika entretenimendurako baliabidea izateaz gain, automotibaziorako baliagarria da (*Campayo, E.A. eta Cabedo, A., 2016*). Ekintza konkretu batzuk egiterako orduan, musika mota jakin bat entzuteak ekintza horiek soltura handiagoarekin eta modu eraginkorrago batean aurrera eramaten lagundu dezake. Adibidez, kirola egiterakoan, norberak bere motibazioa eta erritmoa mantentzeko hautatzen duen musikak automotibazioa suposatzen du.

1.4 Dramatizazioa eta hezkuntza emozionala

Dramak hezkuntza emozionala lantzeko eskaintzen dituen aukerak ezagutu baino lehen, garrantzitsua da “antzerkia” eta “dramatizazioa” kontzeptuen arteko ezberdintasunak ezartzea. Pertsona askok dramatizazioarekin lotuta dauden ekintza ezberdinak “antzerki” kontzeptuaren barnean biltzeko ohitura dute. Antzerkia, berez, dramatizazio prozesu osoaren emaitza finala liteke (*González, 2015*), hau da, ikuskizun finala. Dramatizazioa, aldiz, prozesuan zentratzen da (*González, 2015*), ekintza dramatiko ezberdinek sortzen dituzten egoeretan ematen diren prozesuei garrantzia emanez.

Dramatizazioa, musika bezala, adierazpenerako baliabidea da, honen kasuan gorputza oinarritzko tresna izanik (*Navarro, 2006/2007*), modu honetan hezkuntza legearen barnean kontuan hartzen den “gorputz adierazpena”-rekin erlazioa hartuz. Hala ere, gorputz adierazpenaz gain, dramak edo dramatizazioak bere baitan dituen prozesu ezberdinak hezkuntzaren barnean kontuan hartzea garrantzitsua da. Drama edo dramatizazioa ekintza soziala da, normalean taldean aurrera eramaten dena (*González,*

2015), eta taldean egoteak hezkuntza emozionala lantzeko aukera gehiago ematen ditu.

Alde batetik, taldean lan egiten ikastea suposatzen du eta talde mailan kontzientzia hartzea, gure emozioen kontzientzia eta gainontzekoen emozioen kontzientzia hain zuzen. Honek baita ere besteen ikuspegiaren aurrean errespetuz jokatzeko inplikatzeko du. Era berean, musikaren alorrean gertatzen den bezala (edo beste alor askotan ere gerta daitezkeen bezala), taldean egoteak autoestima maila altuagoa izatea suposatzen du, gure ongizaterako garrantzitsua dena. Beste alde batetik, drama aurrera eramateko, beharrezkoa da konfiantza oinarritzen den talde klima eratzea, emozio ezberdinak komunikatzeko eta adierazi ahal izateko (*González, 2015*). Gainera, fikzioan oinarritzen den ekintza izatean, hau da, erreala ez denez, egoera ezberdinetan sakontzeko segurtasun handiagoa senti daiteke, hau da, fikziozko egoerak izan beharrean, egoera errealak balira, beharbada pertsonak ez lukete horiek garatzeko segurtasuna izango.

Dramatizazioa, gainera, emozio eta sentimendu ezberdinak esploratzeko eta egoera ezberdinetan bereganatzen ditugun portaera ezberdinak ezagutzeko espazioa izan daiteke. Adibidez, dramatizazioaren barnean askotan inprobisazioa lantzen da. Inprobisazioak, gizakien arteko erlazioetan nolakoak garen eta gainontzekoek nolako jokaerak aurrera eramaten dituzten ezagutzeko aukera ematen digu (*Navarro, 2006/2007*). Izan ere, bizitza errealean bezala, aurreikusi ezin diren egoeren aurrean erreakzionatu behar dugu, erantzunak eman eta erabakiak hartu. Hala ere, dramatizazioaz baliatuz, egoera hauek beranduago ebaluatu ahal ditugu, gainontzeko pertsonak ezagutuz eta geure burua ezagutuz erlazio horien barnean; keinu, hitz, egoera... jakinen aurrean nolakoak garen, zeinak atseginak diren guretzat eta zeinak ez, etab., modu honetan hezkuntza emozionala landuz. Azkenik, dramaren prozesuaren barnean enpatia lantzen da, etengabe beste pertsonai baten lekuan edo egoeran murgildu behar gara, eta inprobisazioaren barnean, taldearen gainontzeko partaideak konprenitzeko beharra dugu, inprobisazioarekin aurrera jarraitu ahal izateko. Hau guztia dramatizazioaren barnean esperimentatzen da, baina bizitza errealerako baliogarria da.

Esan daiteke bi baliabide hauek hezkuntza emozionalari begira aukera handiak ematen dituztela. Emozioak eta hauen inguruko konpetentziak lantzea konplexua izan daiteke.

Adibidez, musikaren bitartez hitzez adierazten ez dakizkigun emozioak edo sentsazioak adierazi ahal ditugu. Haurren kasuan errazagoa izan daiteke hezkuntza emozionala lantzeko musika erabiltzea gaitasun komunikatiboa ez baitute guztiz garatuta eta baliteke hitzen bitartez sentitzen dutena adierazten ez jakitea. Hortaz, musika baliabide egokia izan daiteke konpetentzia emozional hau garatu ahal izateko. Gainera, musika interpretatzeaz gain, entzutean beste baliabide batzuk martxan jarri ahal dira, gorputz-adierazpena adibidez. Gorputz-mugimenduen bitartez musika entzutean identifikatzen diren emozioak azaldu ahal dira. Dramatizazioaren kasuan gorputz-adierazpena funtsezkoa da ere emozio ezberdinak irudikatzerako orduan, izan ere, pertsonak egiten duten aurpegi-espresioak eta keinuek zer sentitzen duten identifikatzen laguntzen digute. Esan daiteke ere bai honen bitartez gaitasun emozional ezberdinak lantzeko aukera ematen duten egoerak sortu eta irudikatu ahal direla. Gainera, honek talde lanean aritzea suposatzen du, hezkuntza emozionalaren lanketa egiteko beharrezkoa dena.

Bi baliabide hauek maila teorikoan hezkuntza emozionalaren lanketarako ematen dituzten aukerak aztertu ondoren, praktikan jarriko dira lan honen bigarren atalean aurkeztu den proposamen didaktikoaren bitartez.

2. PROPOSAMEN DIDAKTIKOA

Atal honetan konpetentzia emozional ezberdinak musika eta dramatizazio baliabideen bitartez lantzeko proposamena aurkeztuko da.

Hasteko, , proposamena aurrera eramango den ikastetxearen ezaugarriak azalduko dira, baita hura kokatuta dagoen auzoaren nolakotasunak ere. Mailari dagokionez, Lehen Hezkuntzako 6.mailako talde bat aukeratu da, eta hura osatzen duten ikasleen ezaugarriak ere azalduko dira.

Honen ondoren, proposamenaren inguruko elementuak azalduko dira. Lehenik, helburu didaktikoak aurkeztuko dira, *“Helburu Didaktikoak”* atalean zehaztuko direnak. Aurrerago hautatu den metodologiaren ezaugarri nagusiak azalduko dira, eta horren ondoren, *“Edukiak”* atalean, proposamenaren jardura ezberdinen bitartez landuko diren arloak zehaztuko dira. Hala ere, helburu didaktikoekin egin den bezala, jardura

bakoitza aurkeztean, horren bitartez landu nahi diren arloak, blokeak eta edukiak zehaztuko dira.

“Jarduerak” atalean, hauek aurkeztu baino lehen, proposamena aurrera eramateko datak eta orduak zehazten dituzten egutegia eta ordutegia agertuko dira. Ondoren, hezkuntza emozionalaren barnean kontuan hartzen diren konpetentzia ezberdinak lantzeko prestatu diren hogeita lau jarduerak azalduko dira, taula moduan aurkeztuak. Azkenik ebaluazioa egiteko erabilgarriak eta aproposak izan daitezken irizpideak aurkeztuko dira.

2.1 Ikastetxearen testuingurua eta ezaugarriak.

Proposamen hau aurrera eramateko hautatu den ikastetxea Frantzisko Deuna da. Alde Zaharreko auzoko San Frantzisko enparantzan kokatzen den eskola dugu hau, Iruñeako eskualdeko erdialdean kokatzen dena.

Eskola 1905.urtean inauguratu zen, Iruñea 28.000 biztanlek osatzen zutenean. Garai hartan, horietako %40-a eskola-gabeak ziren, beraz, eskola osatzen zuten ikasle kopurua txikia zen. Gaur egun, Lehen Hezkuntzako derrigorrezko eskolatzearen parte izateaz gain, Iruñeako eskualdearen biztanle kopurua askoz handiagoa da, 209.672 osotara. Hortaz, eskolako ikasle kopurua ere bai handitu da, gutxi gora behera 400 ikasle izanik. Alde Zaharreko auzoari dagokionez, 11.529 biztanlek osatzen dute, horietatik 850 bost eta hamalau urte bitarteko haurrak izanik.

Beste alde batetik, auzo honek haur eta nerabeei zuzendutak dauden mota ezberdinetako baliabide ugari eskaintzen ditu. Baliabide horiek eskola orduetan eta eskola orduetatik kanpo bisitatu ahal dira, besteak beste, San Frantziskoko udal liburutegia, Nafarroako Museoa, Nafarroako Antzerki Eskola eta Kondestable Civivoxa. Hauek guztiak baliabide kulturalak dira, baina jarduera ezberdinak eskaintzen dituzten baliabideak daude ere bai: kirola, gizarte-ekintza, hezkuntza, aniztasun funtzionala, kultur aniztasuna, osasuna eta ongizatea, turismoa, ingurumena, etab.

Azkenik, ikastetxearen ezaugarriei dagokionez, izaera publikoko eta dohakoa duen eskola da, Haur Hezkuntza eta Lehen Hezkuntza etapetako irakaskuntza hiru hizkuntz-eredu ezberdinetan eskaintzen dituen. Alde batetik, D eredua dago, euskarazko

irakaskuntza deritzona. Eredu honen barnean, ingelesa arloa Haur Hezkuntzako 1.mailatik aurrera eta gaztelera arloa Lehen Hezkuntzako 1.mailatik aurrera irakasten dira. Beste alde batetik, A ereduak eskaintzen da, gaztelera arloko irakaskuntza aurrera eramaten duen eredu hain zuzen. Honen barnean, ingelesa eta euskara arloak Haur Hezkuntzako 1.mailatik aurrera irakasten dira. Azkenik, G ereduak dago, irakaskuntza gaztelera arloko aurrera eramaten duen eredu dena, eta ingelesa arloa Haur Hezkuntzako 1.mailatik aurrera irakasten da.

2.2 Ikasmaita eta ikasgela

Proposamena lantzeko hautatu den ikasmaita Lehen Hezkuntzako 6.maila da. Alde batetik, maila honetan hezkuntza emozionalarekin zerikusia duten eduki ugari agertzen direlako arlo ezberdinetan, gure jarduerak aurrera eramatea bermatzen dituztenak. Beste alde batetik, jarduerak dramatizazioa eta musikaren ingurukoak direlako eta diziplina hauekin zerikusia duten arloak kontuan hartu direlako. Gorputz hezkuntzaren barnean agertzen diren edukiak dramatizazio jarduerak aurrera eramatea ahalbidetzen dute, hala nola, gorputz adierazpena. Gainera, 6.mailaren kasuan, Gorputz Hezkuntzako arloko edukiak emozioak eta hezkuntza emozionala lantzea bideratzen dute. Musika arloan, ordez, ez dira emozioei erreferentzia egiten duten edukiak agertzen. Hala ere, musika elementuak jarduerara ezberdinetan kontuan hartzen dira eta 6.mailan, musika ezagutzak oso zabalak dira, jarduerara mota ezberdinak egiteko aukera ematen dutenak.

Ikasgelari dagokionez, 6.A taldea aukeratu da. Talde hau 22 ikasle osatzen dute, 12 neskek eta 10 mutilak, konkretuki. Horietako batek jatorri latindarra du eta beste batek alemaniarra. Ikasleen arteko erlazioei dagokienez, haien artean ezagutzen dira. Izan ere, gehienak Iruñeko alde zaharrean bizi dira, eta eskolako espazio ezberdinak partekatzen dituzte, adibidez, patioa. Hala ere, aurreko ikasturtearekin alderatuta, ikasle batzuk ez zeuden elkarrekin gela berean, baina aurten talde berri hau eratu da. Beraz, haien artean konfiantza eta talde kohesioa sustatzeko asmoz, proposamena talde honetan egitea hautatu da.

2.3 Helburu didaktikoak

Programazio honen bitartez hurrengo helburu didaktikoak lortu nahi dira:

1. Ikasleak haien artean hobeki ezagutzea eta norberak bere burua eta besteak deskribatzen duten alderdiak identifikatzea eta adieraztea.
2. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.
3. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea.
4. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.
5. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.
6. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.

2.4 Metodologia

Jarraituko den metodologia hainbat ezaugarri nagusi ditu. Alde batetik, kontruktibismo edo ikuspegi eraikitzailean oinarrituta dago, ikasleek beren ezagutzak eta, beraz, beren ikaskuntza eraikitzea helburu duena. Hau bermatzeko ikasleei beharrezko baliabideak eskainiko zaizkie, eta ikaskuntza esanguratsua sustatzen duten jarduerak proposatuko dira, ikaskuntza arbitrarioa eta lineala alde batera utziz. Proposatutako jardueren bitartez sei ekintza hauek gauzatzea bilatuko da:

1. Hausnartu
2. Argudiatu
3. Sortu
4. Aplikatu
5. Azaldu
6. Oztopoak gaingitu

Era berean, garrantzitsua da ikasleek dagoeneko dituzten ezagutzetatik abiatzea, izan ere, horiek berriekin erlazionatu beharko dituzte. Horretarako, brain storming-a

bezalako metodoak erabiliko dira.

Irakaslearen paperari dagokionez, prestatutako jarduerak ikaskuntza mota hau bultzatzen duela bermatzea da. Gelaren barnean, aipatutako ekintza ezberdinak gauzatzea sustatzen dituzten jarrerak aurrera eramango ditu, adibidez, hausnarketa bideratzeko galderak egitea. Ikaslearen autonomia bilatu nahi da, beraz, irakasleak ezinbestekoa denean laguntza eskainiko du, baina jarduera guztietan ikasleek era autonomoan arituko dira.

Beste alde batetik, metodologia hau taldean lan egitean oinarritzen da. Proposamen honetan alderdi honek garrantzi handia hartzen du hainbat arrazoiengatik: ikuspegi konstruktibistan oinarritzen dela kontuan harturik, taldean lan egiteak ikasleek autonomia handiagoa izatea bermatzen du, haiek lortu beharreko helburuak zehaztu behar dituztelako eta horiek lortzeko antolatzen ikasi behar dutelako. Horretarako, taldeko kide bakoitzak bete beharreko rol-ak, zereginak eta izan beharreko erantzukizunak adostu eta erabaki behar dute, elkarlanean arituz. Hezkuntza emozionalari dagokionez, taldean lan egiteak konpetentzia sozialaren barnean kontuan hartzen diren giza trebeziak garatzen ditu. Era berean, besteen iritzia kontuan hartu eta errespetatu behar dira, denon artean amankomuneko erabakiak hartzeko. Hau lortu ahal izateko, ikasleek autoerregulazioa eta enpatia garatu behar dute, hezkuntza emozionalaren parte diren trebeziak. Azkenik, talde nortasuna handitzeko aukera dugu hau, modu honetan talde kohesioa bermatuz eta ikasleen autoestimua hobetuz, bakoitzak egiten duena taldean garrantzia duelako.

2.5 Edukiak

Proposamen didaktiko honek jarduera ezberdinen bitartez Hezkuntza Emozionala osatzen duten konpetentzia ezberdinak lantzea du helburu. Horretarako, Nafarroako 2014/60 Foru Dekretuan agertzen den Lehen Hezkuntzako Curriculumeko arlo hauen (egokiak edo aproposak diren) edukiak landuko dira:

- Gorputz Hezkuntza
- Arte Hezkuntza

- Balio Sozial eta Zibikoak
- Euskal Hizkuntza eta Literatura

Proposamen honetan diziplinartekotasuna aurrera eramaten da, hau da, curriculumeko arlo ezberdinetako eduki mota ezberdinak lantzen dira aldi berean jarduera gehienetan. Ondorioz, ikuspegi globalizatua kontuan hartzen da. Honek esan nahi du jakintzak ez direla soilik arlo edo diziplina bakarrean zentratzen, baizik eta diziplina bakarretik haratago doan ikuspegia dela oinarri.

Jarduera bakoitzean landuko diren edukiak taulan txertatuta dagoen “*Edukiak*” atalean zehaztuko dira.

2.6 Jarduerak

Atal honetan bost konpetentzia emozionalak lantzeko jarduerak aurkeztuko dira. Hauek hogeit egunetan zehar landuko dira, egun bakoitzean ordu bateko iraupeneko saioak aurrera eramanez. Konpetentzia bakoitza lantzeko lau saio erabiliko dira, eta saio horietan dagokion konpetentziaren gaitasunak bereziki landuko dira. Hala ere, konpetentziak haien artean elkarlotuak daudenez, jarduera bakoitzean konpetentzia konkretu baten gaitasunak lantzeaz gain, beste batzuenak ere kontuan hartuko dira. Jarduera gehienetan gaitasunak landuko dira baliabide gisa dramatizazioa eta musika erabiliz, eta batzuetan bi baliabide horiek aldi berean erabiliko dira. Jarraian, jarduerak egiteko erabili den taularen adibidea aurkezten da:

12.taula: jarduera taularen eredua.

Izenburua	Jarduera identifikatzeko zenbakia eta izena.
Azalpena	Jardueran zertan datza eta aurrera nola eramango den.
Helburu didaktikoak	Jardueraren bitartez bete nahi diren helburuak.
Materiala	Erabiliko den materiala.
Denboralizazioa	Jardueraren iraupena
Ikasleen taldekatzea	Jardueran zehar ikasleak nola taldekatuko diren azalduko da.
Edukiak	Nafarroako 2014/60ko Foru Dekretuan agertzen diren edukietatik lantzen direnak.
Konpetentzia	Dagokion konpetentzia emozionalaren izena eta kolorea

	agertuko da:
	1.Konpetentzia. Kontzientzia emozionala.
	2.Konpetentzia. Erregulazio emozionala.
	3.Konpetentzia. Autonomia emozionala.
	4.Konpetentzia. Konpetentzia soziala.
	5.Konpetentzia. Bizitzarako eta ongizaterako konpetentziak.

Proposamena 2020-2021 ikasturtearen hasieratik lantzeko prestatuta dago. Ikasturtearen lehenengo eguna irailaren 8an izango da, baina programazioari hurrengo astean emango zaio hasiera, hau da, irailaren 16an, eta otsailaren 17an emango zaio amaiera. Jarraian, jarduera ezberdinak aurrera eramateko datak zehazten dituzten taulak agertuko dira. Hilabete bakoitzeko taula bana agertuko da. Taula bakoitzaren goiko partean hilabetearen izena agertuko da, eta ezkerreko aldean, datak eta asteko egunak zehaztuko dira. Egun bakoitza kolore ezberdinez agertuko da; proposamen osoan zehar, konpetentzia emozional guztiak modu globalizatuan landuko dira, baina jarduera bakoitzean interes gunea den konpetentzia koloreen bitartez zehaztuko da. Erabiliko diren koloreak aurreko taulak zehazten dituenak izango dira.

13.taula: irailean egingo diren saioak.

DATAK	IRAILA
8 ASTEARTEA	Ikasturte hasiera
16 ASTEAZKENA	1.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 1.Jarduera: Gure artean ezagutu
23 ASTEAZKENA	2.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 2.Jarduera: Zer dakigu emozioei buruz?
30 ASTEAZKENA	3.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 3.Jarduera: Zer emozio ari naiz irudikatzen?

14.taula: urrian egingo diren saioak.

DATAK	URRIA
7 ASTEAZKENA	4.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 4.Jarduera: Emozio positiboa ala negatiboa?
14 ASTEAZKENA	5.EGUNA: 0 Jarduera 5.Jarduera: Nola adierazi sentitzen dudana?
21 ASTEAZKENA	6.EGUNA: 0 Jarduera 6.Jarduera: Musikarekin batera mugitzen gara 7.Jarduera: Emozio positiboak sortzen
28 ASTEAZKENA	7.EGUNA: 0 Jarduera 8.Jarduera: Emozio negatiboei aurre egitea

15.taula: azaroan egingo diren saioak.

DATAK	AZAROA
4 ASTEAZKENA	8.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 9.Jarduera: Musikaz baliatuz emozio positiboak sortzen
11 ASTEAZKENA	9.EGUNA: 0 Jarduera 10.Jarduera: Pentsamendu baikorrak
18 ASTEAZKENA	10.EGUNA: 0 Jarduera 11.Jarduera: Nire burua eta nire ikaskideak modu positiboan baloratzen ditut
25 ASTEAZKENA	11.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 12.Jarduera: Gelako ereserkia

16.taula: abenduan egingo diren saioak.

DATAK	ABENDUA
2 ASTEAZKENA	12.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 13.Jarduera: Erabakiak hartzen ditut
9 ASTEAZKENA	13.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 14.Jarduera: Arretaz entzuten dut 15.Jarduera: Nire istorioa entzutea gustatuko litzaidake

16 ASTEAZKENA	14.EGUNA: 0 Jarduera (Erlaxazioa) 16.Jarduera: Sentitzen dudana argitasunez adierazten dut 17.Jarduera: Pasibotasuna, oldarkortasuna eta asertibitatea
-------------------------	--

17.taula: urtarrilean egingo diren saioak.

DATAK	URTARRILA
13 ASTEAZKENA	15.EGUNA 0 Jarduera (Erlaxazioa) 18.Jarduera: Eszenak prestatu
20 ASTEAZKENA	16.EGUNA 0 Jarduera (Erlaxazioa) 19.Jarduera: Asertibitatea
27 ASTEAZKENA	17.EGUNA 0 Jarduera (Erlaxazioa) 20.Jarduera: Nire ametsak lortu nahi ditut

18.taula: otsailean egingo diren saioak.

DATAK	OTSAILA
3 ASTEAZKENA	18.EGUNA 0 Jarduera (Erlaxazioa) 21.Jarduera: Ikaskide ona
10 ASTEAZKENA	19.EGUNA 0 Jarduera 22.Jarduera: Nola lagundu diezazuket?
17 ASTEAZKENA	20.EGUNA 0 Jarduera 23.Jarduera: Ustekabeak 24.Jarduera: Hausnarketa

Tauletan ikus daitekeen bezala, jarduerak lantzeko erabiliko den eguna asteazkena izango da. Izan ere, ordutegia kontuan hartuz, asteazkena tutoretza ordua dagoen eguna da. Tutoretza orduan ikasle guztiak gelan elkarrekin daude, eta programazio didaktiko hau aurrera eramateko ordu egoki bezala ikusten da, gainerako orduetan beste arlo batzuk landu behar dira. Hala ere, jarduerak arlo ezberdinen edukiak lantzen dituzte. Jarraian, San Frantziskoko 6.mailako A gelaren ordutegia taula moduan aurkeztuko da, bertan programazioa aurrera eramateko erabiliko den ordua kolore

urdinez zehaztuz.

19.taula: gelako ordutegia.

ORDUAK	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA
9:00-9:45	EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA	MATEMATIKA	GAZTELANIA	NATUR ZIENTZIAK	EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA
9:45-10:30	GIZARTE ZIENTZIAK	INGELES	BALIO SOZIAL ETA ZIBIKOAK / ERLIJIOA	MATEMATIKA	INGELES
10:30-11:15	MATEMATIKA	GAZTELANIA ETA LITERATURA	TUTORETZA	EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA	MATEMATIKA
11:15-11:45	ATSEDENALDIA				
11:45-12:30	GORPUTZ HEZKUNTZA	A.E. (PLASTIKA)	GORPUTZ HEZKUNTZA	GAZTELANIA ETA LITERATURA	NATUR ZIENTZIAK
12:30-13:15	NATUR ZIENTZIAK	EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA	EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA	GIZARTE ZIENTZIAK	GAZTELANIA ETA LITERATURA
13:15-14:00	A.E. (MUSIKA)	NATUR ZIENTZIAK	INGELES	INGELES	GIZARTE ZIENTZIAK

Proposamen hau aurrera eramango den gelaren ikasleei dagokionez, guztiek “Balio Sozial eta Zibikoak” arloa lantzen dute, hau da, ez dago “Erlijio” arloa lantzen duen haurrik. Ordutegian ikus daitekeen bezala, urdinez dauden saioak “Balio Sozial eta Zibikoak” eta “Tutoretza” dira, beraz, proposamena saio horietan aurrera eramango da. Bi arrazoiengatik aukeratu dira saio hauek: alde batetik, bi saio hauetan ikasle guztiak ohiko gelan (6.A) elkarrekin daude eta honek gela aldaketarik ez egotea suposatzeaz gain, guztiek jarduerak egin ahal izatea eta modu honetan, guztiek

Hezkuntza Emozionala landu ahal izatea bermatzen du. Beste alde batetik, proposameneko saioak 60 minutukoak dira, eta eskolako ordutegiaren arabera arlo bakoitza lantzeko saioa 45 minutukoa da. Beraz, bi ordu hauek jarraian egonda, 60 minutuko saioak aurrera eraman ahal dira.

Proposamena aurrerago aurkeztuko diren hogeita lau jardueraz osatuta dago. Horretaz gain, “0 Jarduera” bezala izendatzen den jarduera dago, egunero saioa hasi baino lehen erlaxazioa lantzeko aurrera eramango dena. Ondorengo taulan, jarduera hau zertan datzan azalduko da:

20.taula: 0 jarduera.

Izenburua	0 Jarduera (Erlaxazioa)
Azalpena	<p>Ondorengo jarduerarekin hasi baino lehen, ikasleak erlaxazio jarduera hau aurrera eramango dute. Ikasleak, irakaslearekin batera, gelako aulki eta mahaiak mugituko dituzte, txoko batean bilduz eta gelako espazio gehiena libre utziz. Ikasleak lurrean etzango dira eta jarrera erosoan egotean, begiak itxiko dituzte. Erlaxazio ariketa ez da hasiko denak isilik geratu arte.</p> <p>Irakasleak zenbait argibide emango ditu, ahots tonua lasaia eta leuna mantenduz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Norberak bere arnasketaren kontzientzia hartzea: ikasleak haien arnasketan kontzentraturiko dira, nolakoa den analizatuz (laburra edo sakona, lasaia edo azkarra, etab.). Modu progresibo batean haien arnasketa gero eta sakonagoa izatea saiatuko dira). ▪ Gure barnean eta kanpoan dauden soinuak pertzibitu: ikasleek haien gorputzetik kanpo dauden soinuak (pausuak, kaleko soinuak, txoriak, kotxeak, etab.) eta haien gorputzaren parte diren soinuak (bihotz-taupadak, arnasa,

	<p>etab.) pertzibitzen saiatuko dira.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gorputzeko atal ezberdinetan kontzentratu eta horiek erlaxatzen edo horietan izan dezakegun tentsioak kentzen saiatuko dira ikasleak (eskuak, besoak, lepoa, bizkarra, hankak eta oinak). <p>Argibide hauen ondoren, ikasleak begiak irekiko dituzte eta hurrengo jarduerarekin hasiko dira.</p>
Helburua	Lanketa emozionala egiteko prestatzea.
Materiala	Ez da ezer behar.
Denboralizazioa	15 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Banaka.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>1.Blokea.Hautemate eta mugimendu abileziak.</u></p> <p>Gorputzaren erlaxazioan eta kontrol motorraren barruan, kontrol tonikoa eta arnasketa aplikatzea.</p>

Erlaxazioa lantzeko jarduera hau hemendik aurrera soilik “0 Jarduera (Erlaxazioa)” izenburuaren bidez aurkeztuko da, taula osoa agertu ordez. Jarraian, prestatutako 24 jarduerak taula moduan aurkeztuko dira:

1.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

21.taula: 1.jarduera.

Izenburua	1.Jarduera: “Gure artean ezagutu”
Azalpena	<p>Irakasleak ikasle bakoitzari orri txuri bana banatuko die. Ikasle bakoitzak lau bineta eratu beharko ditu, eta bineta bakoitzean norberak bere buruaren identifikazio-alderdiak marraztu beharko ditu (gustuak, beldurrak, bizipenak, etab.), hau da, ikasleek haien burua deskribatzen duten lau bineta beteko dituzte marrazkien bitartez. Irakasleak ere bai bere burua identifikatzen dituen lau bineta marraztu beharko ditu. Binetak</p>

	egin ondoren, ikasleak binaka jarriko dira. Bakoitzak bere burua aurkeztuko du (izena esanez) eta egin dituen marrazkiak azalduko dizkio besteari, baita zergatik bere burua errepresentatzen duten. Azkenik, talde osoa elkarrekin eseriko da zirukulu bat eratuz. Ikasle bakoitzak talde osoari bere bikotea aurkeztu eta haren binetak azalduko ditu, modu horretan ezagutu berri duten pertsona hori deskribatuz. Irakasleak bere binetak azalduko ditu bere burua deskribatuz.
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Ikasleek haien artean hobeki ezagutzea eta norberak bere burua eta besteak deskribatzen duten alderdiak identifikatzea eta sailkatzea.</p> <p>ii. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.</p>
Materiala	<p>Orri txuriak</p> <p>Arkatzak eta borragoma</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Jardueraren lehenengo atalean banaka, ondoren binaka, eta azkenik, talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea: Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Autokontzeptua.</p> <p>Autoezagutza.</p> <p>Nortasunaren ezaugarriak.</p> <p><u>2.Blokea: Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak.</p> <p>Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea: Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz</u></p>

	<p><u>egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Ahozko testuak entzun eta ulertzea, motaren arabera: narrazio, deskribapen, argudio, azalpen, jarraibide eta informazio testuak, ikus-entzunezko hedabideetatik eta Internetetik hartuak (berriak, elkarrizketak, erreportajeak, eztabaidak, gaur eguneko gaiei buruzko iruzkinak, eta abar).</p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan.</p> <p>Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	1.Konpetentzia. Kontzientzia emozionala.

2.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

22.taula: 2.jarduera.

Izenburua	2.Jarduera: "Zer dakigu emozioei buruz?"
Azalpena	<p>Irakasleak talde osoa elkartuko du zirkulu batean, eta emozioei buruz zer edo zer ezagutzen duten galdetuko die ikasleei. Ikasleek <i>Brain Storming</i> (idea-jasa) moduko bat aurrera eramango dute, emozioen inguruan bururatzen zaiena edo ezagutzen dituzten emozio ezberdinak taldearekin partekatuz.</p> <p>Taldean ideiak partekatu ondoren, irakasleak lehen mailako eta bigarren mailako emozioak azalduko ditu, baita hauen balio positiboa eta negatiboa ere.</p> <p>Azalpenaren ondoren, irakasleak lehen mailako emozio eta bigarren mailako emozioen izenak idatziak dituzten papertxoak ontzi batean sartuko ditu.</p> <p>Ikasleak banan-banan aterako dira eta ontzitik paper bat hartuko dute. Paperean agertzen den emozioa gorputz adierazpenaren bitartez adieraziko dute (aurpegi-espresioa,</p>

	keinuak, etab).
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.</p>
Materiala	<p>1.Eranskina. Emozioen sailkapena.</p> <p>Ontzia</p> <p>Papertxoak emozioen izenekin.</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>1.Blokea.Hautemate eta mugimendu abileziak.</u></p> <p>Norberaren gorputzaren eta gainerako pertsonen gorputzaren errealitatea balioestea eta onartzea, eta, horrez gainera, egun indarrean dagoen eredu estetikoarekiko eta gorputz-ereduarekiko jarrera kritikoa izatea.</p> <p><u>3.Blokea.Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputz bidezko mezuak eta antzezpenak ulertzea, banaka edo taldeka egin.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak</p>

	ulertzea eta adieraztea.
Konpetentzia	1.Konpetentzia. Kontzientzia emozionala.

3. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

23.taula: 3.jarduera.

Izenburua	3.Jarduera: “Zer emozio ari naiz irudikatzen?”
Azalpena	<p>Ikasleak taldeetan antolatuko dira. Irakasleak, aurkeztutako lehen mailako emozioen izenak (<i>alaitasuna, sorpresa, haserrea, tristura, beldurra eta nazka</i>) ontzi batean sartuko ditu, papertxo bakoitzean emozio bana agertuz.</p> <p>Talde bakoitzeko kide batek ausaz ontzian dagoen papertxo bat hartuko du. Talde bakoitzak hartutako emozioa sentiarazi ahal duen egoera pentsatu behar du (adibidez, sari bat irabazteak sorpresa sentitzea eragin dezake). Talde bakoitzak egoera hori erakusteko antzezpen txiki bat prestatu beharko du. Antzezpena taldeko kideen artean antolatuko da. Hauek motzak izango dira, bi minutukoak gutxi gora behera.</p> <p>Ikasleak haien antzezpenak egitera taldeka aterako dira “eszenatokia” deritzon ikasgelako espazio jakin batera. Talde bakoitzak orri txuri bat izango du, eta bertan beste taldeen antzezpen ezberdinetan hautematen duten emozioa idatzi beharko dute. Adibidez: <i>1.antzezpena: poztasuna</i>.</p> <p>Azkenik, ikasle guztiak zirkulu batean eseriko dira eta irakasleak hausnarketa sortarazteko zenbait galdera egingo ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Haiek irudikatu nahi izan duten emozioa zuek hauteman duzuenarekin bat etorri al da?</i> ▪ <i>Antzeko egoeratan emozio berdina sentitu al duzue?</i>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Egoera batean emozio bat baino gehiago esperimentatu al duzue?</i>
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.</p> <p>iii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p>
Materiala	<p>Ontzia</p> <p>Papertxoak</p> <p>Orri txuriak</p> <p>Idazteko arkatzak edo boligrafoak</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	3 edo 4 ikasleetako taldeak
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>1.Blokea.Hautemate eta mugimendu abileziak.</u></p> <p>Norberaren gorputzaren eta gainerako pertsonen gorputzaren errealitatea balioestea eta onartzea, eta, horrez gainera, egun indarrean dagoen eredu estetikoarekiko eta gorputz-ereduarekiko jarrera kritikoa izatea.</p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputz bidezko mezuak eta antzezpenak ulertzea, banaka edo taldeka egin.</p> <p>Gorputz-hizkuntzarekin eta objektu nahiz materialen laguntzaz, antzezpen eta inprobisazio artistikoak egitea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen</p>

	<p>egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasun pertsonala.</u></p> <p>Emozioen autokontzientzia.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarriketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua.</p> <p>Elkarriketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarriketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarriketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Arazoak elkarlanean konpontzea.</p> <p>Gatazken konponketa.</p> <p>Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	1.Konpetentzia. Kontzientzia emozionala.

4. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 jarduera (erlaxazioa)

24. taula: 4. jarduera.

Izenburua	4. Jarduera: "Emozio positiboa ala negatiboa?"
Azalpena	<p>Irakasleak ikasle bakoitzari fitxa bana eta bi errotulagailu banatuko dizkie, bat gorria eta bestea berdea. Bi kolore horiek emozio ezberdinen balioa zehazteko erabiliko da. Irakasleak banatzen dituen fitxetan, bost entzunaldien ordena jasotzen duen taula bat agertuko da. Entzunaldi bakoitzeko, bi zirkulu txiki agertuko dira, bat P letrarekin (positiboa) eta bestea N letrarekin (negatiboa).</p> <p>Irakasleak entzunaldi bakoitza behin jarriko du musika erreproduzitzeko gailuan. Ikasleek entzunaldi bakoitza entzutean, horrek transmititzen edo eragiten dien emozioa positiboa bada, P letra duen laukitxoa kolore berdez beteko dute, eta negatiboa bada, N letra duen laukitxoa kolore gorriz beteko dute. Entzunaldi guztiak entzun eta gero, ikasle guztiak eta irakaslea elkartuko dira. Irakasleak entzunaldi guztiei buruzko hausnarketa eta elkarriketa sortzeko zenbait galdera egingo ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Entzunaldi honek emozio positiboa edo negatiboa sortarazi dizue? ▪ Entzunaldiaren zein elementuk eragin dute emozio positiboa edo negatiboa sortzean? (<i>Erritmo azkarra edo mantsoa; klabe Mayor edo menor; entzunaldiaren letrak adierazten duen mezua –letra baldin badu-, etab.</i>) <p>Galdera hauen bitartez ikasleek musikaren elementu ezberdinak emozio ezberdinekin erlazionatuko dituzte.</p>
Helburu didaktikoa(k)	i. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako

	<p>emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p> <p>iii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.</p>
Materiala	<p>2.Eranskina. Entzunaldiak sailkatzeko fitxa.</p> <p>Errotulagailu gorriak eta berdeak.</p> <p>Musika erreproduzitzeko gailua.</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Hasieran banaka eta bukaeran talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Arte Hezkuntza</i></p> <p><u>6.Blokea. Entzutea.</u></p> <p>Musikaren elementuak: erritmoa, melodia, tinbrea, izaera, tempoa, dinamika, testura.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Emozioen autokontzientzia.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarrizketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarrizketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p>
Konpetentzia	1.Konpetentzia. Kontzientzia emozionala.

5.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 jarduera (Erlaxazioa)

25.taula: 5.jarduera.

Izenburua	5.Jarduera: “Nola adierazi sentitzen dudana?”
Azalpena	<p>Irakasleak zirkulu batean eseriko dira. Irakasleak papertxo bat emango dio ikasle bakoitzari, eta bertan zerbait idatzita agertuko da, gelako beste klasekide bati buruz, adibidez:</p> <p><i>“Imagina ezazu Jonek zure gustukoen objektua nahi gabe apurtu duela. Konturatu zara nahi gabe egin duela, baina ezin duzu zure haserrea kontrolatu eta harengana jo, eta kontrolik gabe garrasi egiten diozu” (emozioen erregulaziorik ez dago).</i></p> <p>Edo:</p> <p><i>“Imagina ezazu Aitor patiora joateko ez zaitula itxaron, itxarongo zintuela adostu ondoren. Zure zain ez zegoela ikustean, asko haserratu egin zara, ez zara ongi sentitu. Patioan berarekin elkartzean, berarengana joan zara eta lasaitasunez eta oihukatu gabe nola sentitu zaren azaldu diozu” (emozioen erregulazioa dago).</i></p> <p>Irakasleak ikasleei banatuko dizkien paperetan, horrelako egoerak agertuko dira, batzuk emozioen erregulazioa erakusten dutenak eta beste batzuk ez. Ikasle bakoitzak egoera bana izanen du, eta beste ikasikaskide baten izena agertuko da adibidean bezala, eta harengana jo beharko du, esaldiak azaltzen duen erreakzioa izanda.</p> <p>Irakasleak egoerak fikziozkoak direla jakingo dute, hau da, antzezpenak egiten ari direla badakite, eta ez dute modu pertsonalean kontuan hartuko. Hala ere, bakoitzak izango duen erreakzioa gainontzekoentzat ustekabekoa izango da. Horrela, gure erreakzio emozionalak besteengan izan ditzaketen ondorioak egiaztatu ahal izango dira.</p> <p>Azkenik, irakasleak erregulazio emozionalaren garrantziari buruz hausnartzeko elkarriketa dinamizatuko du, ikasleei</p>

	<p>horrelako galderak eginuz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Nola sentitu zara zure ikaskideak horrela erreakzionatu duenean?</i> ▪ <i>Uste duzu garrantzitsua dela gure emozioak erregulatzea?</i> ▪ <i>Uste dugu emozioak adierazteko moduak eragina duela beste pertsonengan?</i>
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.</p> <p>iii. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.</p> <p>iv. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p>
Materiala	Irakasleak ikasle bakoitzari banatu beharreko papertxoak.
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Hasieran banaka eta ondoren talde osoa elkarrekin.
Edukiak (2014/60 Foru Dekretua)	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>1.Blokea. Hautemate eta mugimendu abileziak.</u></p> <p>Norberaren gorputzaren eta gainerako pertsonen gorputzaren errealitatea balioestea eta onartzea, eta, horrez gainera, egun indarrean dagoen eredu estetikoarekiko eta gorputz-ereduarekiko jarrera kritikoa izatea.</p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen</p>

	<p>egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Autokontrola. Sentimenduen erregulazioa.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarriketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua.</p> <p>Elkarriketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak. Elkarriketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarriketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p>
Konpetentzia	2.Konpetentzia. Erregulazio emozionala.

6. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

26.taula: 6.jarduera.

Izenburua	6.Jarduera: “Musikarekin batera mugitzen gara”
Azalpena	<p>Ikasleak lau taldeetan antolatuko dira. Irakasleak, emozio ezberdinak transmititzen dituzten lau abesti jarriko ditu.</p> <p>Talde bakoitzari abesti bat esleituko zaio. Gelako espazio jakin bat aukeratuko da “eszenatoki” moduan. Irakasleak</p>

	<p>abestia jartzean, ikasleek abesti hori entzutean sentitzen dutena gorputz mugimenduen bitartez adierazi beharko dute.</p> <p>“Eszenatokian” ez dauden ikasleak ikusleak izango dira. Talde bat eszenatokian dagoen bitartean, ikusleen zenbait pertsona parte-hartzaileetako bati erreparatuko diote. Hau da, parte-hartzaile bakoitzak pertsona bat izango du, berari bakarrik begira, mugimenduak egiten dituen bitartean. Pertsona hauek “behatzaileak” izango dira. Eszenatokian dauden pertsonak ez dute jakingo behatzaileak nortzuk diren, irakasleak izendatuko baititu haiek jakin gabe. Abestia bukatzean, behatzaile bakoitzak behatzen egon den pertsona izendatuko du, eta bere mugimenduek zer transmititu dioten esango du, eta jarraian, parte-hartzaileak bere mugimenduekin zer transmititu nahi zuen azalduko du. Prozesu hau talde guztiekin errepikatuko da.</p>
Helburu didaktikoa(k)	<ul style="list-style-type: none"> i. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea. ii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzea eta adierazteko gai izatea. iii. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozioanala) modu egokian kudeatzea. iv. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea.
Materiala	Musika erreproduzitzeko gailua.
Denboralizazioa	30 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Lau talde. 22 ikasle, 6 pertsonetako bi taldeetan eta 5 pertsonetako beste bi taldeetan banatuta.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>1.Blokea. Hautemate eta mugimendu abileziak.</u></p>

	<p>Norberaren gorputzaren eta gainerako pertsonen gorputzaren errealitatea balioestea eta onartzea, eta, horrez gainera, egun indarrean dagoen eredu estetikoarekiko eta gorputz-ereduarekiko jarrera kritikoa izatea.</p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Musika- eta erritmo-estimuluak oinarri hartuta, mugimenduak osatzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputz bidezko mezuak eta antzezpenak ulertzea, banaka edo taldeka egin.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Emozioen autokontzientzia.</p> <p>Autokontrola. Sentimenduen erregulazioa.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko</u></p>
--	---

	<p><u>harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarrizketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarrizketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarrizketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p>
Konpetentzia	2.Konpetentzia. Erregulazio emozionala.

27.taula: 7.jarduera.

Izenburua	7.Jarduera: “Emozio positiboak sortzen”
Azalpena	<p>Irakasleak ikasleei paper txuri eta arkatz bana banatuko dizkie. Irakasleak arbelean galdera orientatibo batzuk idatziko ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Zerk sentiarazten dizkizu emozio negatiboak? Nola gustatzen zaizu zure ikaskideak zu tratatzea? Noiz sentitzen zara gustora gelan?</i> ▪ <i>Zerk sentiarazten dizkizu emozio positiboak? Nola ez zaizu gustatzen ikaskideak zu tratatzea? Noiz ez zara gelan gustura sentitzen?</i> <p>Ikasleek gelako txoko bat aukeratuko dute, galdera hauek erantzuteko txoko lasaia. Paperean laburki galdera hauek erantzungo dituzte. Bukatzean, papera tolestu, haien izena idatzi eta kutxa batean sartuko dute, “<i>emozio positiboak sortzeko kutxa</i>” deritzona.</p>

	Jarduera hau, hau da, galderak erantzutea eta papertxoak kutxan sartzeari soilik hogeita minutu irauten du. Hala ere, kutxa gelara txoko batean kurtso osoan zehar utziko da, eta ikasleek, haien artean norbait goibel edo triste ikusten badute, kutxara hurbildu eta goibel dagoen ikasle horren papera irakurtzeko aukera izango dute, modu horretan emozio positiboak sortzeko.
Helburu didaktikoa(k)	<ul style="list-style-type: none"> i. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea. ii. Ikasleak haien artean hobeki ezagutzea eta norberak bere burua eta besteak deskribatzen duten alderdiak identifikatzea eta adieraztea. iii. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea.
Materiala	<p>Kutxa</p> <p>Paper txuriak</p> <p>Arkatzak edo boligrafoak</p>
Denboralizazioa	15 minutu
Ikasleen taldekatzea	Banaka.
Edukiak	<p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Enpatia. Pertsonen arteko adimena. Altruismoa.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p>
Konpetentzia	2.Konpetentzia. Erregulazio emozionala.

7. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)**28.taula: 8.jarduera.**

Izenburua	8.Jarduera: “Emozio negatiboei aurre egitea”
Azalpena	<p>Ikasleak lau taldeetan banatuko dira. Irakasleak gidoi bat emango dio talde bakoitzari. Bertan, emozio negatibo bat edo bat baino gehiago (beharbada, pertsonai bat baino gehiago emozio negatiboa sentitu dezake) eragiten duen egoera azalduko da, pertsonaia ezberdinekin (hiru edo lau pertsonaiekin). Talde bakoitzeko parte-hartzaileek, haien artean erabakiko dute nortzuk izango diren antzezleak, hau da, egoera nortzuk irudikatuko duten. Pertsona horiek gidoia entsaiatu beharko dute. Horren ondoren, talde bakoitzak emozio negatibo horri aurre egiteko modu bat pentsatu beharko du.</p> <p>Bukaeran taldeka aterako dira: antzezleek egoera irudikatuko dute, ikaskideek ikus dezaten. Antzezpena bukatu eta gero, antzeztu ez duten parte-hartzaileek, haien ustez pertsonai bakoitzak sentitu duen emozioa azalduko dute, eta, emozio negatiboen kasuan, haiei nola egingo lieketen aurre azalduko dute.</p> <p>Irakasleak, antzezpen bakoitzaren ondoren, gainontzeko ikasleei ados dauden ala ez eta haiek nola jokatuko luketen galdetuko die, hausnarketa eta eztabaida bideratuz.</p>
Helburu didaktikoa(k)	<ol style="list-style-type: none"> i. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea. ii. Ikasleek lehen mailako emozioak, biharren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea. iii. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.

	<p>iv. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p> <p>v. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.</p>
Materiala	<p>3.Eranskina. 1.egoera.</p> <p>4.Eranskina. 2.egoera</p> <p>5.Eranskina. 3.egoera.</p> <p>6.Eranskina. 4.egoera.</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Lau talde. 22 ikasle, 6 pertsonetako bi taldeetan eta 5 pertsonetako beste bi taldeetan banatuta.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>1.Blokea. Hautemate eta mugimendu abileziak.</u></p> <p>Norberaren gorputzaren eta gainerako pertsonen gorputzaren errealitatea balioestea eta onartzea, eta, horrez gainera, egun indarrean dagoen eredu estetikoarekiko eta gorputz-ereduarekiko jarrera kritikoa izatea.</p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Autokontrola. Sentimenduen erregulazioa.</p> <p>Ekimena. Ekintzailatza. Automotibazioa.</p> <p>Erantzukizuna. Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei</p>

	<p>dagokienez.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Elkarrizketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarrizketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa.</p> <p>Arazoak elkarlanean konpontzea. Besteen gabezien konpentsazioa. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Gatazken konponketa. Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	2.Konpetentzia. Erregulazio emozionala.

*Oharra: hurrengo egunerako, ikasle bakoitzak emozio positiboak sortzen dizkion abesti baten izena idatzita ekarri beharko du papertxo batean.

8.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

29.taula: 9.jarduera.

Izenburua	9.Jarduera: “Musikaz baliatuz emozio positiboak sortzen”
Azalpena	Ikasle bakoitzak papertxo batean emozio positiboak sentiarazten dion abesti baten izena idatzita ekarriko du. Irakasleak, ordenagailuan bilatuko ditu eta abesti bakoitzaren zati bat jarriko du, ikaskide guztiek entzuteko. Abesti bakoitzaren ondoren, hura aukeratu duen ikasleak zer emozio sortzen dion esan beharko du. Abesti guztiak jarri ondoren, denon artean musikaren elementu komunak aztertuko dira.
Helburu didaktikoa(k)	<ul style="list-style-type: none"> i. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea. ii. Musika erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea. iii. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea. iv. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea. v. Ikasleak haien artean hobeki ezagutzea eta norberak bere burua eta besteak deskribatzen duten alderdiak identifikatzea eta adieraztea.
Materiala	Musika erreproduzitzeko gailua.
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Arte Hezkuntza</i> <u>6.Blokea. Entzutea.</u> Musikaren elementuak: erritmoa, melodia, tinbrea, izaera, tempoa, dinamika, testura.</p> <p>Estilo eta kultura desberdinetako, iraganeko eta oraingo musikak, testuinguru diferenteetan erabiliak, modu aktiboan entzun, iruzkinak egin eta baloratzea.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i> <u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena,</u></p>

	<p><u>hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p> <p>Balore Sozial eta Zibikoak</p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Autokontzeptua. Autoezagutza. Autobalorazioa.</p> <p>Nortasunaren ezaugarriak. Emozioen autokontzientzia.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarrizketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarrizketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarrizketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Bestea baldintzarik gabe onartzea.</p> <p>Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p>
Konpetentzia	2.Konpetentzia. Erregulazio emozionala.

9.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

30.taula: 10.jarduera.

Izenburua	10.Jarduera: Pentsamendu baikorrak
Azalpena	<p>Ikasleak lurrean eserita elkartuko dira, zirkulu bat osatuz. Irakasleak zenbaki bana esleituko die bakoitzari, batetik laura. Ondoren, ontzi bat hartuko du, eta bertan lau paper txiki egongo dira, bakoitza zenbaki batekin (1, 2, 3 eta 4). Ausaz, paper bat aterako du ontzitik, eta dagokion zenbakia esleitu zaien ikasleei antzezleak izatea tokatuko zaie.</p> <p>Irakasleak gidoi labur bat emango die ikasle horiei eta bertan mezu negatiboak agertuko dira etengabe. Antzezpen txikia egin ondoren, gainontzeko ikasleak antzezpenean entzundako mezu negatiboak mezu positiboetan bihurtu beharko dituzte, eta denon artean komentatuko dira.</p> <p>Amaitzean, irakasleak mezu positiboak esateko eskatuko die ikasleei, gauzak aurreikusi bezala ateratzen ez diren egoeretarako balio dezaketenak. Zerrenda bat egingo da, eta ikasgelako horman itsatsiko da.</p>
Helburu didaktikoa(k)	<ol style="list-style-type: none"> i. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea. ii. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea. iii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea. iv. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea. v. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.
Materiala	<p>7.Eranskina. Mezu negatiboak.</p> <p>Idazteko arkatzak edo boligrafoak eta paperak</p>

	Paper handia, errotulagailua eta horman itsasteko goma.
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Hasieran, batetik, emanaldia egiten dutenak eta, bestetik, mezu negatiboak positiboen truke aldatzen dituztenak. Bukaeran talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputz bidezko mezuak eta antzezpenak ulertzea, banaka edo taldeka egin.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Estilo pertsonal positiboa.</p> <p>Automotibazioa.</p> <p>Erantzukizuna. Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarriketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarriketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarriketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarriketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p>

	<p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetza. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea.</p> <p>Arazoak elkarlanean konpontzea. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Gatazken konponketa. Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	3.Konpetentzia. Autonomia emozionala.

10.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

31.taula: 11.jarduera.

Izenburua	11.Jarduera: “Nire burua eta nire ikaskideak modu positiboan baloratzen ditut”
Azalpena	<p>Irakasleak ontzi batean ikasleen izenak dituzten paperak sartuko ditu. Ikasleak zirkulu bat osatuz eseriko dira, eta irakaslea ontzia banan-banan pasatuz joango da, haiek beste ikasle baten izena idatzita duen paper bat har dezaten.</p> <p>Egokitu zaien paperean agertzen den pertsonaren ezaugarri positiboak edo bertuteak pentsatu beharko dituzte ikasleek.</p> <p>Ikasle bakoitzak tokatu zaien paperean agertzen den pertsonaren izena eta hari buruzko bertuteak edo gauza positiboak esan beharko ditu.</p> <p>Horren ondoren, irakasleak ikasle bakoitzari bere argazkia emango dio, ikasleen zerrendatik atera dituen argazkiak.</p>

	Kartulina bana, kola eta errotuladoreak ere emango dizkie bakoitzari. Ikasleek beren argazkia kartulinan itsatsiko dute eta norberak bere buruari buruzko gauza positiboak idatziko dituzte. Bukatzean, ikasleek haien kartulinak gelako txoko batean itsatsiko dituzte.
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Ikasleak haien artean hobeki ezagutzea eta norberak bere burua eta besteak deskribatzen duten alderdiak identifikatzea eta adieraztea.</p> <p>ii. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua hobetzea.</p>
Materiala	<p>Ikasleen argazkiak.</p> <p>Kartulina.</p> <p>Itsasteko kola.</p> <p>Errotulagailuak.</p> <p>Ontzia.</p> <p>Papertxoak izenekin.</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Hasieran banaka eta bukaeran talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Autokontzeptua. Autoezagutza. Autobalorazioa. Nortasunaren ezaugarriak. Errespetagarritasun eta duintasun pertsonala. Estilo pertsonal positiboa.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea.</p> <p>Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p>

	<p>Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	3.Konpetentzia. Autonomia emozionala.

11. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

32.taula: 12.jarduera.

Izenburua	12.Jarduera: “Gelako ereserkia”
Azalpena	<p>Talde bateko kide izateak autoestimua handitzen laguntzen du. Horregatik, ikasleek ikasgelako ereserkia sortuko dute. Horretarako, hainbat musika tresna izanen dituzte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Haizea: txirula (ikasle bakoitzak berea du). ▪ Perkusioa: xilofonoa, triangelua, darbuka eta bonboa. <p>Guztien artean sortuko dute gelako ereserkia. Ondo antolatzen ez badira, irakasleak taldeak sortuko ditu eta talde bakoitza ereserkiaren elementu batez arduratuko da (batzuk erritmoa, beste batzuk letra, etab.).</p> <p>Bukatzean, ereserkia pentagraman idatzi beharko dute eta jarraian, letra (baldin badu).</p>
Helburua didaktikoa(k)	<p>i. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p>

	<p>iii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.</p> <p>iv. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea.</p>
Materiala	<p>Musika tresnak</p> <p>8.Eranskina. Pentagrama.</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Talde osoa elkarrekin edo lau eta bost pertsonetako taldeak.
Edukiak	<p><i>Arte Hezkuntza</i></p> <p><u>5.Blokea. Interpretazioa.</u></p> <p>Kantua:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Unisonoa, kanona, 2 ahots. ▪ Folklorea. Garaiak, estiloak. ▪ Forma musikalak. ▪ Musika elementuak. <p>Instrumentuak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sortutako instrumentuak. ▪ Orff perkusioko instrumentuak. ▪ Instrumentuen familiak: akustikoak eta elektronikoak. ▪ Flauta. Do3-fa4. Si bemol, Fa diese. ▪ Postura ohiturak. <p>Musika hizkuntza:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oinarrizko erritmoak: pultsua, azentua, zatiketa. ▪ Grafiak: ezohikoak. Musikogramak. ▪ Musika elementuak: errepikatze zeinuak (1. eta 2. aldia), luzatze zeinuak (kalderoia). ▪ Intentsitate terminoak (erregulatzailak). ▪ Tempoaren terminoak (lento, adagio, andante, moderato, allegro, presto). Ohar

	<p>metronomikoak.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Erritmoaren ohiko grafiak: biribila, zuria, zuria eta puntu, beltza, beltza eta puntu, kortxeak, biribileko isilunea, zurikoa, zuri eta puntukoa, beltzekoa. ▪ Melodiaren ohiko grafiak: si2, do3, re3, mi3, fa3, sol3, la3, si3, do4, re4, mi4 eta fa4. <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Autokontzeptua. Autoezagutza. Autobalorazioa. Nortasunaren ezaugarriak. Emozioen autokontzientzia.</p> <p>Erantzukizuna. Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p> <p>Ekimena. Ekintzailtza.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarrizketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarrizketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarrizketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea. Arazoak elkarlanean konpontzea. Besteen gabezien konpentsazioa. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta</p>
--	---

	<p>sentimenduak partekatzea.</p> <p>Gatazken konponketa. Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	3.Konpetentzia. Autonomia emozionala.

12. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

33.taula: 13.jarduera.

Izenburua	13.Jarduera: “Erabakiak hartzen ditut”
Azalpena	<p>Ikasleak binaka aterako dira gelako espazio jakin batera, “eszenatokia” deritzon espaziora hain zuzen. Irakasleak bikote bakoitzari egoera jakin bat errepresentatzeko esango die.</p> <p>Gelan hiru marra irudikatuko dira: ezkerrekoa, erdiko, eta eskuinekoa. Ezkerreko marra “EZ” esan nahi du, eta eskuinekoa “BAI”. Bikote bakoitzak egoera bat errepresentatu eta ondoren, irakasleak “Egoera honekin ados al zaude?” galdera egingo du. Egoerarekin ados dauden ikasleak eskuineko marraren gainean jarriko dira, eta ados ez daudenak ezkerrekoan. Ikasleek azkar hartu behar dute erabakia, besteek hartzen dituzten erabakiak eraginik ez izateko.</p> <p>Bukatzean, ikasle guztiak elkartuko dira eta irakaslearekin batera, erabakiak hartzean izan dituzten zailtasun eta jarraitu dituzten irizpideei buruz hitz egingo dute, elkarriketa eta hausnarketa sortuz.</p>

Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p> <p>iii. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.</p>
Materiala	<p>9.Eranskina. Egoerak bikoteka.</p> <p>Lurrean itsasteko zinta.</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Egoerak antzeztean binaka, bestela talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputza eta mugimendua. Gorputz-hizkuntzaren ahalbideak eta baliabideak aztertzea eta horiei buruzko kontzientzia hartzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Erantzukizuna. Erabaki pertsonalak gogoeta eginda hartzea.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarriketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarriketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p>

	<p>Elkarriketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarriketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzak. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p>Erantzukizun soziala. Justizia soziala. Dilema moralak gainditzea.</p>
Konpetentzia	3.Konpetentzia. Autonomia emozionala.

13. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

34.taula: 14.jarduera.

Izenburua	14.Jarduera: "Arretaz entzuten dut"
Azalpena	<p>Ikasleak lurrean eserita jarriko dira zirkulu batean. Jolasten hasten den ikasleak melodia edo sekuentzia erritmiko labur bat pentsatu beharko du. Ondoren, eskuinean duen lagunari kantatuko (<i>tararear</i>) dio, eta horrela jarraituko dute ikasle guztiek erronda bukatu arte. Zirkuluko azken pertsonak entzun duen melodia edo sekuentzia erritmikoa ozen abestuko du, eta txanda hasi duenak kantatutakoarekin konparatuko da. Gero, beste ikasle batek hasiko du txanda, guztiak izan arte erronda hasten lehenak.</p>
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p>

	ii. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.
Materiala	Ez da ezer behar.
Denboralizazioa	15 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p> <p><i>Arte Hezkuntza</i></p> <p><u>5.Blokea. Interpretazioa.</u></p> <p>Ahotsa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Adierazpenerako baliabideak. ▪ Ahots teknika. ▪ Zainketa ohiturak. <p>Kantua:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Unisonoa. ▪ Forma musikalak. ▪ Musika elementuak.

Konpetentzia	4.Konpetentzia. Konpetentzia soziala.
--------------	---------------------------------------

35.taula: 15.jarduera.

Izenburua	15.Jarduera: “Nire istorioa entzutea gustatuko litzaidake”
Azalpena	<p>Ikasleak bi taldetan banatuko dira, bi ilara osatuz, bata bestearen parean. Ilara bateko ikasleek istorio labur bat (bi minutuetan kontatzeko modukoa) pentsatu beharko dute. Bitartean, irakaslea beste lerroko ikasle bakoitzari zuzenduko zaio, izan beharko duten portaera agertuko duen paper bat emanaz. Bi aukera daude:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1.Jarrera: Besteak kontatzen dizun istorioa arretaz entzun: begira iezaiozu begietara hitz egiten dizunean; buruarekin baietz esan kasu egiten ari diozula frogatzeko; ez moztu hitz egiten ari zaren bitartean; itxaron amaitu arte eta gero hitz egin zuk; etab. ▪ 2.Jarrera: Ez egin kasurik kontatzen ari dizun istorioari: hizketan ari den bitartean beste alde batera begiratu, ez begiratu aurpegira; eten elkarriketa historiarekin zerikusirik ez duten gaiei buruz hitz eginez; egin itzazu aspertzen ari zarela frogatzen duten aurpegi espresioak; etab. <p>Irakasleak esaten duenean, ilara bateko ikasleek beste ilarakoengana jo beharko dute eta aurrez aurre duten pertsonari bururatu zaien istorioa kontatzen hasiko dira. Bitartean, beste pertsonak jarrera bat edo bestea erakutsiko du, tokatu zaionaren arabera. Ondoren, ariketa alderantziz egingo da, hau da, entzuleak izan direnak oraingoan istorioa kontatzen dutenak izango dira.</p> <p>Bukaeran, talde osoa elkartuko da eta bakoitzak bere istorioa kontatzean nola sentitu den azaldu beharko du.</p>

Helburu didaktikoa(k)	<ul style="list-style-type: none"> i. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea. ii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea. iii. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea. iv. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.
Materiala	1.jarrera edo 2.jarrera azaltzen duten papertxoak.
Denboralizazioa	25 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Hasieran, bi taldeetan banatutak, ondoren, binaka eta, bukaeran, talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputza eta mugimendua. Gorputz-hizkuntzaren ahalbideak eta baliabideak aztertzea eta horiei buruzko kontzientzia hartzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputz bidezko mezuak eta antzezpenak ulertzea, banaka edo taldeka egin.</p> <p>Adierazpeneko teknikak erabiltzea ekartzen duten benetako egoerak edo irudimenezkoak antzeztea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p>

	<p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarrizketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua.</p> <p>Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Enpatia. Pertsonen arteko adimena.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea.</p> <p>Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	4.Konpetentzia. Konpetentzia soziala.

14.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

36.taula: 16.jarduera.

Izenburua	16.Jarduera: “Sentitzen dudana argitasunez adierazten dut”
Azalpena	<p>Irakasleak paper bat banatuko dio ikasle bakoitzari, eta bertan esaldi bat agertuko da. Ikasleek banan-banan aterako dira beren esaldia esatera. Ikasle bat bere esaldia esaten ari den bitartean, gainerakoek idatzi beharko dute zein emozio sentitzen ari den pertsona hori esaldi hori esatean. Guztira hogeita bi esaldi izango dira, bat ikasle bakoitzeko.</p> <p>Ikasle guztiak haien esaldiak esan eta gero, elkartu egingo dira eta esaldi bakoitzarekin zer emozio hauteman duten esango dute.</p> <p>Bukaeran, irakasleak galdera batzuk egingo ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Zaila iruditu zaizu pertsona bakoitzak esaldia esatean sentitzen zuena identifikatzea?</i> ▪ <i>Zerk lagundu dizu bakoitzak sentitzen zuena identifikatzen?</i> ▪ <i>Esaldi batzuetan emozio bat baino gehiago identifikatu al duzue?</i> <p>Galdera hauen bitartez elkarriketa eta eztabaida sortuko da.</p>
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p> <p>iii. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea.</p>
Materiala	10.Eranskina. Esaldiak.
Denboralizazioa	25 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Hasieran banaka eta bukaeran talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<i>Gorputz Hezkuntza</i>

	<p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputza eta mugimendua. Gorputz-hizkuntzaren ahalbideak eta baliabideak aztertzea eta horiei buruzko kontzientzia hartzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Emozioen autokontzientzia.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarrizketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarrizketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarrizketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak</p>
--	---

	ulertzea eta adieraztea.
Konpetentzia	4.Konpetentzia. Konpetentzia soziala.

37.taula: 17.jarduera.

Izenburua	17.Jarduera: “Pasibotasuna, oldarkortasuna eta asertibitatea”
Azalpena	Irakasleak ikasleei galdetuko die ea pasibotasunari, oldarkortasunari eta asertibitateari buruzko ezagutzarik duten. Ikasleek kontzeptu horiei buruzko ideiak emango dituzte, eta, ondoren, irakasleak komunikazioaren kontzeptutik abiatuta, irakasleak pasibotasunaren, oldarkortasunaren eta asertibitatearen esanahia azalduko die ikasleei.
Helburu didaktikoa(k)	i. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.
Materiala	Ez da ezer behar
Denboralizazioa	15 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Talde osoa elkarrekin
Edukiak	<p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarrizketa. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea.</p>

	<p>Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	4.Konpetentzia. Konpetentzia soziala.

15.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

38.taula: 18.jarduera.

Izenburua	18.Jarduera: "Eszenak prestatu"
Azalpena	<p>Ikasleak 3 eta 4 pertsonako taldetan banatuko dira. Taldeka, aisiarekin zerikusia duten lagunen arteko eszenak irudikatu beharko dituzte (jolastokian, arratsaldean parkean, etab.).</p> <p>Eszena horietan gatazkak egongo dira eta 3 motatako pertsonaiak agertu behar dira: pertsonaia pasiboa, pertsonaia oldarkorra eta pertsonaia asertiboa.</p> <p>Ikasleek haien artean pertsonaiak erabakiko dituzte eta eszena irudikatzeko gidoia idatziko dute.</p> <p>Gidoia idatzi ondoren, talde bakoitzak eszena entseatuko du eta hurrengo egunean antzezpenak egingo dituzte.</p>
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.</p> <p>iii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa</p>

	<p>praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p> <p>iv. Talde kohesioa sustatzea eta autoestimua handitzea.</p>
Materiala	<p>Paperak</p> <p>Arkatzak edo boligrafoak</p>
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	3 eta 4 pertsonetako taldeak.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputza eta mugimendua. Gorputz-hizkuntzaren ahalbideak eta baliabideak aztertzea eta horiei buruzko kontzientzia hartzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputz bidezko mezuak eta antzezpenak ulertzea, banaka edo taldeka egin.</p> <p>Adierazpeneko teknikak erabiltzea ekartzen duten benetako egoerak edo irudimenezkoak antzeztea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Emozioen autokontzientzia.</p> <p>Autokontrola. Sentimenduen erregulazioa.</p> <p>Ekimena. Ekintzailtza. Automotibazioa.</p> <p>Erantzukizuna. Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p>

	<p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarrizketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarrizketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarrizketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzak. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea. Arazoak elkarlanean konpontzea. Besteen gabezien konpentsazioa. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Gatazken konponketa. Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa. Entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	4.Konpetentzia. Konpetentzia soziala.

16. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

39.taula: 19.jarduera.

Izenburua	19.Jarduera: “Asertibitatea”
Azalpena	<p>Ikasleek antzezpenak behin entsaiatuko dituzte eta taldeka aterako dira egoera ezberdinak irudikatzen. Antzezpen bakoitzaren ondoren, gainontzeko ikasleak pertsonaia pasiboa, pertsonaia oldarkorra eta pertsonaia asertiboa nor den esan beharko dute.</p> <p>Emanaldi guztiak amaitutakoan, irakasleak galderak egingo dizkie ikasleei, elkarrizketa eta hausnarketa sortzeko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Komunikazio asertiboa garrantzitsua dela uste duzu? Zergatik?</i> ▪ <i>Komunikazio asertiboak gatazkei aurrea hartzen laguntzen duela uste duzu?</i> ▪ <i>Nola atzeman duzu pertsonaia asertiboa?</i> ▪ <i>Zure ustez, gainerako pertsonak errespetatzeko komunikazio asertiboa beharrezkoa da?</i>
Helburu didaktikoa(k)	<ol style="list-style-type: none"> i. Musika eta dramatizazio baliabideen bidez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea. ii. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea. iii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea. iv. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea. v. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.
Materiala	Aurreko egunean idatzitako gidoiak (antzeztu baino lehen behin entsaiatzeko).
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Antzezpenak egitean 3 edo 4 pertsonetako taldeak eta jardueraren bukaeran talde osoa elkarrekin.

Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputza eta mugimendua. Gorputz-hizkuntzaren ahalbideak eta baliabideak aztertzea eta horiei buruzko kontzientzia hartzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputz bidezko mezuak eta antzezpenak ulertzea, banaka edo taldeka egin.</p> <p>Adierazpeneko teknikak erabiltzea ekartzen duten benetako egoerak edo irudimenezkoak antzeztea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Emozioen autokontzientzia. Errespetagarritasun eta duintasun pertsonala.</p> <p>Autokontrola. Sentimenduen erregulazioa.</p> <p>Erantzukizuna. Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarrizketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarrizketak hasi, mantendu eta bukatzea.</p>
----------------	---

	<p>Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarrizketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarrizketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Enpatia. Pertsonen arteko adimena.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzak. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Gatazken konponketa. Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa. Entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	4.Konpetentzia. Konpetentzia soziala.

17.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

40.taula: 20.jarduera.

Izenburua	20.jarduera: “Nire ametsak lortu nahi ditut”
Azalpena	Irakasleak bi ikasle boluntario ateratzeko eskatuko du. Lagunen arteko elkarrizketa bat irudikatuko dute, eta bata besteari kontatuko dizkiote beren ametsak eta horiek lortzeko finkatutako helburuak.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pertsonaia 1: Asko gustatzen zaio tenisean jokatzeari. Txikitatik egiten du, eta tenislari profesionala izatea du amets. Tenislari oso ezaguna izatea eta munduko txapelketa eta txapelketa nagusiak irabaztea du helburu. ▪ Pertsonaia 2: Abesten asko gozatzen du. Kontzertu txikiak prestatzea gustatzen zaio. Txikitatik joaten da kantu-klaseetara, eta bere helburua abeslari famatua izatea eta munduko hainbat herrialdetan birak egitea da. <p>Elkarrizketa irudikatu eta gero, talde osoa elkartuko da eta irakasleak hausnartzeko galdera batzuk egingo ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Helburuak errealistak direla uste duzu?</i> ▪ <i>Lortzen zailak direla uste duzu?</i> ▪ <i>Nola sentituko dira helburu horiek betetzen ez badituzte?</i> ▪ <i>Zure ustez, hobe da epe laburrekoak diren helburu errealistagoak finkatzea?</i> ▪ <i>Bi pertsona horietako bat izanik, zer helburu ezarriko zenituzke?</i>
Helburu didaktikoa(k)	<ol style="list-style-type: none"> i. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea. ii. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea. iii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea. iv. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.
Materiala	Ez da ezer behar.

Denbormalizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Talde osoa elkarrekin
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputza eta mugimendua. Gorputz-hizkuntzaren ahalbideak eta baliabideak aztertzea eta horiei buruzko kontzientzia hartzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Autokontzeptua. Autoezagutza. Autobalorazioa. Estilo pertsonal positiboa.</p> <p>Autokontrola. Sentimenduen erregulazioa</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarriketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua.</p> <p>Elkarriketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarriketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarriketaren bidez. Besteen adierazpen</p>

	<p>zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea. Arazoak elkarlanean konpontzea. Besteen gabezien konpentsazioa. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: Entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	5.Konpetentzia. Bizitzarako eta ongizaterako konpetentziak.

18. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

41.taula: 21.jarduera.

Izenburua	21.Jarduera: "Ikaskide ona"
Azalpena	<p>Irakasleak ikasleei honako galdera egingo die: "zertan datza ikaskide ona izatea?" Ikasleek haien ideiak esango dituzte eta irakasleak arbelean idatziko ditu.</p> <p>Ondoren, taldeka antolatuko dira eta bi egoera mota irudikatzen dituzten antzezpen txikiak asmatu beharko dituzte, ikaskide ona izatea erakusten duen egoera eta ikaskide ona ez izatea erakusten duena.</p>

	<p>Ikasleek haien antzezpen laburrak egin eta gero, irakasleak hausnartzeko eta elkarrizketa sortzeko zenbait galdera egingo ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Garrantzitsua al da gure artean errespetuz tratatzea?</i> ▪ <i>Ikaskide onak izateak taldearen ongizatea laguntzen duela uste duzu?</i>
Helburu didaktikoa(k)	<ol style="list-style-type: none"> i. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea. ii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea. iii. Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea. iv. Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzea eta sailkatzea. v. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.
Materiala	Arbela eta klarionak.
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Hasieran talde osoa elkarrekin, antzezpenak egitean 3 edo 4 pertsonetako taldeak eta bukaeran talde osoa elkarrekin berriz ere.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputza eta mugimendua. Gorputz-hizkuntzaren ahalbideak eta baliabideak aztertzea eta horiei buruzko kontzientzia hartzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p>

	<p>Adierazpeneko teknikak erabiltzea ekartzen duten benetako egoerak edo irudimenezkoak antzeztea.</p> <p>Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Erantzukizuna. Erabaki pertsonalak gogoeta eginda hartzea. Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarriketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarriketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarriketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarriketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Enpatia. Pertsonen arteko adimena. Altruismoa.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetza. Elkar-menpekotasun positiboa. Jokabide solidarioak. Bestea baldintzarik gabe onartzea. Arazoak elkarlanean konpontzea. Besteen gabezien konpentsazioa. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Gatazken konponketa. Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p>
--	--

	<p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratueta. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	5.Konpetentzia. Bizitzarako eta ongizaterako konpetentziak.

19.EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

42.taula: 22.jarduera.

Izenburua	22.Jarduera: “Nola lagundu diezazuket?”
Azalpena	<p>Norbaitek laguntzea beharrezkoa den egoeretan pentsatzeko eskatuko die irakasleak ikasleei.</p> <p>Adibidea: <i>Ikaskide bat gaixo egon da aste honetan eta galduta dago, ez daki zer lan egin behar dituen ezta nola egin behar dituen.</i></p> <p>Ikasleek egoera desberdinak esango dituzte eta irakasleak arbelean idatziko ditu. Ondoren, taldeka, egoera horiek irudikatu beharko dituzte. Taldeko pertsona bat laguntza behar duena izango da, eta taldeko gainerako pertsonak laguntza eskainiko diote. Bakoitzak laguntzeko modu edo aukera bat pentsatu beharko du. Ondoren, egoerak antzeztuko dira, aukera ezberdinak aurrera eramanez.</p> <p>Antzezpen bakoitzaren ondoren, gainontzeko ikasleak aurkeztutako aukeretatik egokiak direnak aukeratu beharko dituzte. Adibidez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Nire arazoa ez denez eta denbora galtzea ekarriko didanez, zer egin behar den ez dakidala esango diot. (Laguntzeko era desegokia)</i>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Orain arte egindakoa azalduko diot eta zalantzarik baldin badu beldurrik gabe galdetzeko esango diot. (Laguntzeko era egokia).</i>
Helburu didaktikoa(k)	<ul style="list-style-type: none"> i. Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea. ii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea. iii. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.
Materiala	Arbela eta klarionak.
Denboralizazioa	45 minutu.
Ikasleen taldekatzea	3 edo 4 pertsonetako taldeak.
Edukiak	<p><i>Gorputz Hezkuntza</i></p> <p><u>3.Blokea. Jarduera fisiko artistikoak eta adierazpenekoak.</u></p> <p>Gorputza eta mugimendua. Gorputz-hizkuntzaren ahalbideak eta baliabideak aztertzea eta horiei buruzko kontzientzia hartzea.</p> <p>Gorputzaren, keinuen eta mugimenduen bidez norbanakoaren edo taldeen emozioak eta sentimenduak adieraztea eta komunikatzea.</p> <p>Gorputz bidezko mezuak eta antzezpenak ulertzea, banaka edo taldeka egin.</p> <p>Adierazpeneko teknikak erabiltzea ekartzen duten benetako egoerak edo irudimenezkoak antzeztea. Gorputzaren adierazpen- eta komunikazio-erabilerak balioestea.</p> <p>Gorputzaren bidezko komunikazioaren beharra dagoen egoeretan parte hartzea eta horiek errespetatzea.</p> <p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i></p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p>

	<p>Erabaki pertsonalak gogoeta eginda hartzea.</p> <p>Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokionez.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p> <p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarriketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarriketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Elkarriketa. Argudio hoberenaren bilaketa. Pentsamendu partekatuak sortzea elkarriketaren bidez. Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Enpatia. Pertsonen arteko adimena. Altruismoa.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa. Jokabide solidarioak. Bestea baldintzarik gabe onartzea. Arazoak elkarlanean konpontzea. Besteen gabezien konpentsazioa. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	5.Konpetentzia. Bizitzarako eta ongizaterako konpetentziak.

20. EGUNA

Hasi baino lehen: 0 Jarduera (Erlaxazioa)

43.taula: 23.jarduera.

Izenburua	23.Jarduera: "Ustekabekoak"
Azalpena	<p>Ikasleak biribilean eseriko dira, eta irakasleak eskatuko die guztien artean istorio bat sortzeko. Ikasle bat ausaz hasiko da, eta eskuinaldean duen ikasleak jarraituko du. Istorioari hasiera eman dion ikasleak pertsonaia bat finkatu beharko du. Hurrengo ikasleak pertsonaia horri gertatzen zaion arazo bat esan beharko du, eta hurrengoak arazo horrentzako irtenbide bat. Prozesu horri jarraituko zaio zirkulua amaitu arte, eta historia amaituko da, arazo eta soluzio konstanteetan oinarritutako istorioa.</p> <p>Bi edo hiru txanda egingo dira, bizpahiru istorio sortuz.</p>
Helburu didaktikoa(k)	<p>i. Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.</p> <p>ii. Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.</p>
Materiala	Ez da ezer behar.
Denboralizazioa	15 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Talde osoa elkarrekin.
Edukiak	<p>Balio Sozial eta Zibikoak</p> <p><u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u></p> <p>Erantzukizuna. Erabaki pertsonalak gogoeta eginda hartzea.</p> <p>Autokontrola. Sentimenduen erregulazioa.</p> <p>Erantzukizuna. Erabaki pertsonalak gogoeta eginda hartzea.</p> <p>Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p> <p><u>2.Blokea. Ulermena eta errespetua pertsonen arteko harremanetan.</u></p>

	<p>Komunikatzeko abileziak. Espazio fisikoaren erabilera eta pertzepzioa komunikazioan. Hitzik gabeko komunikazioan elkarriketa errazten duten osagaiak: ahotsaren tonua eta hitz egiteko modua. Elkarriketak hasi, mantendu eta bukatzea. Komunikazioaren inhibitzaileak.</p> <p>Besteen adierazpen zentzua eta inferentzia. Entzute aktiboa eta laguntza.</p> <p>Bestea errespetatu, toleratu eta baloratzea.</p> <p><u>3.Blokea. Elkarbizitza eta balore sozialak.</u></p> <p>Elkar-menpekotasuna eta lankidetzatza. Elkar-menpekotasun positiboa. Bestea baldintzarik gabe onartzea. Bestearengana irekita egoteko jarrera, ikuspuntuak eta sentimenduak partekatzea.</p> <p>Hizkuntza positiboa pentsamendu, asmo eta jarrera pertsonalen komunikazioan.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i></p> <p><u>1.Blokea. Ahozko komunikazioa: entzumena eta ulermena, hitz egitea eta hizketan aritzea.</u></p> <p>Elkarreragin aktiboa eskola bizitzaren komunikazio egoera egituratuetan. Elkarreragineko hitzezko eta bestelako mezuak ulertzea eta adieraztea.</p>
Konpetentzia	5.Konpetentzia. Bizitzarako eta ongizaterako konpetentziak.

44.taula: 24.jarduera.

Izenburua	24.Jarduera: "Hausnarketa"
Azalpena	Irakasleak testu labur bat idazteko eskatuko die ikasleei, 20 egunetan ikasi dutenari buruz gogoeta eginez, eta eguneroko bizitzan eta beren ongizaterako baliagarria

	izango zaiela uste duten galdetuz. Hala bada, modu labur batean arrazoitu beharko dute.
Helburua	i. Ikasleek proposamenaren bitartez izandako esperientzien eta ikasitakoaren inguruan hausnartzea.
Materiala	Arkatzak edo boligrafoak Paperak
Denboralizazioa	25 minutu.
Ikasleen taldekatzea	Banaka.
Edukiak	<p><i>Balio Sozial eta Zibikoak</i> <u>1.Blokea. Pertsonaren nortasuna eta duintasuna.</u> Autokontzeptua. Autoezagutza. Autobalorazioa. Erabaki pertsonalak gogoeta eginda hartzea. Konpromisoaren zentzua norberari eta besteei dagokienez.</p> <p><i>Euskal Hizkuntza eta Literatura</i> <u>3.Blokea. Komunikazio idatzia: idazmena.</u> Testuak tipologiaren arabera idaztea.</p>

2.7 Ebaluazioa

Ikasleak ebaluatzeko, puntu honetan aurkeztuko den ebaluazio errubrika erabiltzea iradokitzen da. Bertan, proposamenaren helburu didaktikoak agertuko dira eta jarraian, hauek ebaluatzeko erabiltzen ahal diren adierazleak. Adierazle bakoitzean lorpen maila ezberdina agertzen da: “*inoiz ez*”, “*batzuetan*” eta “*beti*” . Jarraian, ebaluazio errubrika taula moduan aurkezten da:

45.taula: ebaluazio errubrika.

Ikasleak haien artean hobeki ezagutzea eta norberak bere burua eta ikaskideak deskribatzen duten alderdiak identifikatzea eta adieraztea.	INOIZ EZ	BATZUETAN	BETI
Ikasleak bere ikaskideen izaera ezaugarriak			

identifikatzeko eta azaltzeko gai da.			
Ikasleak bere ikaskideen inguruko bertuteak edo ezaugarri positiboak izendatzeko gai da.			
Ikasleak bere burua deskribatzen duten izaera ezaugarriak eta bizipenak identifikatzeko eta azaltzeko gai da.			
Ikasleak bere buruaren inguruko bertuteak edo ezaugarri positiboak izendatzeko gai da.			
Musika eta dramatizazio baliabideen bitartez emozioak identifikatzeko eta adierazteko gai izatea.	INOIZ EZ	BATZUETAN	BETI
Antzezpenaren bitartez lehen mailako emozioak adierazten ditu.			
Antzezpenaren bitartez bigarren mailako emozioak adierazten ditu.			
Besteek egiten duten antzezpenetan emozioak era egokian identifikatzen ditu.			
Egoera jakin bat emozio jakin batekin erlazionatzen du.			
Musika entzunaldi bat entzutean sentitzen duen emozioa gorputz mugimenduen bidez adierazten du.			
Musika entzunaldi bat entzutean emozioa(k) identifikatzen ditu.			
Antzezpenetan emozioak adieraztean, aurpegi-espresioak eta keinuak erabiltzen ditu.			
Ikasleek lehen mailako emozioak, bigarren mailako emozioak, emozio positiboak eta emozio negatiboak identifikatzen eta sailkatzen jakitea.	INOIZ EZ	BATZUETAN	BETI
Emozio jakin bat mailaren arabera sailkatzen du.			
Emozio jakin bat balioaren arabera sailkatzen du.			

Musika entzunaldi bat entzuten duenean, horrek sentiarazten dion emozioa balio negatibo edo positiboan sailkatzen du.			
Ikasleak emozio negatiboa eta emozio positiboa kontzeptua ezberdintzen ditu.			
Dramatizazioa eta musikaz baliatuz emozioak (edo egoera emozionala) modu egokian kudeatzea.	INOIZ EZ	BATZUETAN	BETI
Antzezpenaren bitartez, egoera baten aurrean erreakzio emozional erregulatua irudikatzeko gai da.			
Antzezpenaren bitartez, egoera baten aurrean erreakzio emozional ez-erregulatua irudikatzeko gai da.			
Ikasleak gorputz-adierazpenaren bitartez emozioa(k) modu erregulatuan adierazteko gai da.			
Emozio negatiboak sortzen dituzten egoerak antzeztean, edo horien antzezpenak ikustean, protagonistaren azalean jartzeko gai da.			
Antzezpenetan emozio negatiboak sortzen dituzten egoerak ikustean, emozio negatibo horri edo horiei aurre egiteko moduak pentsatzeko gai da.			
Ezusteko egoera baten aurrean, inprobisazioaren bitartez, horri erantzuna edo konponbidea emateko gai da.			
Musika eta dramatizazioa erabiliz entzute aktiboa praktikan jartzea eta gaitasun sozialak erakustea.	INOIZ EZ	BATZUETAN	BETI
Inprobisazio jardueretan, entzute aktiboa praktikan jartzen du.			
Besteek sortzen dituzten sekuentzia erritmikoak			

modu aktiboan entzuten ditu.			
Besteek sortzen dituzten sekuentzia erritmikoak errepikatzeko gai da.			
Antzezpen batean norbaitek laguntza behar duenean identifikatzen du.			
Musika entzunaldi bat hasten denetik bukatu arte isiltasunez entzuten du.			
Dramatizazio ekintzetan, elkarrizketak irudikatzean, beste pertsonak entzute aktiboa aurrera eramaten duen ala ez identifikatzeko gai da.			
Dramatizazio ekintzetan, elkarrizketak irudikatzean, beste pertsonak egiten dituen aurpegi-espresioek eta keinuek adierazten dutena identifikatzeko gai da.			
Talde kohesioa sustatzea eta ikasleen autoestimua handitzea.	INOIZ EZ	BATZUETAN	BETI
Talde mailan hausnarketa egitean parte hartzen du.			
Hausnarketa egitean bere ikaskideen iritzia errespetatzen ditu.			
Talde osoa elkarrekin hausnarketa egitean, txandak errespetatzen ditu.			
Talde osoa elkarrekin hausnarketa egitean, ikaskideek esaten dutena modu aktiboan entzuten ditu.			
Taldea modu positiboan baloratzen du.			
Bere ikaskideen ezaugarri positiboak esaten ditu.			
Ekintzetan aritzean taldekide guztien iritzia kontuan hartzen du.			
Bere ikaskideekin errespetuz jokatzeko du.			

Bere taldekideekin akordioak lortzeko gai da.			
Taldean suertatzen diren gatazkak, bere ikaskideekin batera era autonomoan konpontzen ditu.			
Bere ikaskideekin gustu musikalak partekatzean disfrutatzen du.			
Bere ikaskideen gustu musikalak errespetuz baloratzen ditu.			
Ikaskide bat goibel ikustean, berarengana joan eta animatzen saiatzen da.			
Harreman sozial osasuntsuak ditu bere ikaskideekin, laguntasunean eta elkartasunean oinarritutak.			
Jardueretan modu aktiboan parte hartzen du.			
Bere buruaren inguruko bertuteak izendatzeko gai da autoestimua maila ona erakutsiz.			
Ez da gai bere buruaren inguruko bertuteak izendatzeko, autoestimua maila txikia erakutsiz.			
Gatazketan jarrera asertiboak ditu, autoestimua maila ona erakutsiz.			
Gatazketan zaurgarritasun jarrerak ditu autoestimua maila txikia erakutsiz.			

Proposamena bukatzean, hau da, saio guztiak aurrera eramanez ondoren, irakasleak errubrika honen bitartez ikasle bakoitzak proposamen honen inguruan izango duen kalifikazioa jakingo du.

ONDORIOAK

Marko teorikoan bildu den informazioari esker, hezkuntza emozionala zer den eta honek barne hartzen dituen bost konpetentzia emozionalak ezagutu ahal izan ditugu. Honi esker, konpetentzia horiek gure bizitzako testuinguru guztietan garrantzia izan ahal dutela eta eskolen barnean lanketa emozionala beharrezkoa izan daitekela ikusi dugu.

Eskola sozializazio leku bat izan liteke ikaslearentzat, besteeikiko harremanetarako trebetasunak ikasteko. Beraz, bere gaitasun sozial, kognitibo eta emozionalak ikasi eta garatzeko tokia izan liteke. Hala ere, ikasleak gaitasun horiek garatu ahal izateko beharrezko baliabideak izan behar dituzte. Trebetasun sozial eta emozionalen kasuan, hauek konpetentzia emozionalen barnean biltzen dira. Hortaz, hezkuntza emozionala beharrezkoa da ikasleek konpetentzia hauek garatu ahal izateko.

Hala ere, gaur egungo eskoletan hezkuntza emozionala lantzea zaila izan daiteke. Alde batetik, Lehen Hezkuntzako curriculumak lanketa emozionalaren inguruan biltzen dituen elementuak gutxi dira, eta honek gela barnean emozioak lantzeko aukerak gutxitzen ditu azken finean irakasleek curriculumean agertzen diren edukiei eta helburuei lehentasuna ematen dizkiete. Honen harira, aipatzekoa da hezkuntza emozionalarekin erlazioa hartzen duten elementu gehien jasotzen dituen arloa *“Balio Sozial eta Zibikoak”* dela. Arlo hau, curriculumean hautazko arloen barnean kokatzen da, *“Erljioa”* arloarekin batera. Hortaz, esan daiteke hezkuntza emozionalaren edukiei ematen zaien garrantzia txikia dela beste arlo batzuekin konparatuz, adibidez, *“Matematika”* arloa, enborrezko arloen artean baitago. Hau kontuan hartuta, zaila izan daiteke ikasleek hezkuntza emozionala lantzea, guztiek *“Balio Sozial eta Zibikoak”* arloa landu behar dutelako, *“Erljioa”* landu beharrean. Hautazkoa izatean, baliteke ikasle guztiek hezkuntza emozionala landu ahal ez izatea.

Musika eta dramatizazioa baliabide gisa aukeratzen baditugu, lan emozionala egiteko aukerak areagotu egin daitezke. Alde batetik, musika entzunaldietan emozioak identifikatu eta sentimenduak adieraz ditzake musika sorkuntzaren bidez. Halaber, marko teorikoan aipatutako *“atal fisiologikoari”* dagokionez, musika entzutean, ikasleek gorputz-mugimenduen bidez adieraz ditzakete emozioak. Hala ere, Nafarroako

Lehen Hezkuntzako curriculumean, musika-edukiak “Arte Hezkuntza” arloaren barruan kokatzen dira, haien presentzia txikia izanez. Gainera, honen barnean biltzen diren edukiek ez dute hezkuntza emozionalarekin erlaziorik.

Beste alde batetik, dramatizazioa ez da arlo bezala curriculumean agertzen eta tresna baliogarria izan daiteke, musika bezala, lanketa emozionala egiteko. Edukiei dagokienez, diziplina honekin zerikusia duten trebetasun batzuk “*Gorputz Hezkuntza*”-ko edukietan biltzen dira, eta horiek erabili izan dira dramatizazioa oinarri izan duten jardueretan, izan ere, eduki horiek gorputz-adierazpena emozioekin erlazionatzen dute. Hala ere, gorputz-adierazpena dramatizazioaren atal bat besterik ez da, baina honek emozioei begira aukera handiagoak ematen ditu: pertsonaia, emozio eta egoera ezberdinak irudikatu ahal dira. Bizitza errealean suertatu ahal diren egoerak dira, baina, fikziozkoak izatean, errealitaterako prestakuntza bezala baliogarriak izan ahal dira. Era berean, beste pertsonaia batzuk interpretatzean, enpatia sustatu daiteke, eta inprobisazio-jarduerak eginez gero, baliteke ikasleek sormena garatzea. Jarduerak aukera hauek guztiak aprobetxatzeko pentsatuak daude, baina, musikarekin gertatzen den bezala, edukietan ez dira gauza hauek guztiak islatzen.

Nire ustez, diziplinartekotasuna baliagarria izan daiteke ikasgelan hezkuntza emozionala lantzeko; izan ere, aldi berean arlo desberdinetako edukiak lantzeak heziketa emozionalaren gaitasunak lantzea ahalbidetu dezake. Kasu honetan, “*Balio Sozial eta Zibikoak*” hezkuntza emozionalari buruz jasotzen dituen edukiak landu dira, alde batetik, musikarekin zerikusia duten edukien bitartez, “*Arte Hezkuntza*”-ren barnean kokatzen direnak, eta beste alde batetik, dramatizazioarekin zerikusia duten edukien bitartez, “*Gorputz Hezkuntza*”-ren barnean kokatzen direnak. Ikasgelan eta jardueretan zehar suertatzen diren komunikazio egoerak direla eta, jarduera gehienetan “*Euskal Hizkuntza eta Literatura*”-ko edukiak landu dira ere bai.

Metodologikoki, ikasleek jarduerak taldean egiteak aukera eman dezake beren konfiantza eta autoestimua handitzeko. Era berean, irakasleen inplikazioa soilik hausnarketa bideratzeko eta oso beharrezko egoeretan bada, ikasleek autonomia gehiago garatu ahal izango lukete. Bestalde, jardueren azken zatia talde-hausnarketarako erabiltzeak bidea eman diezaioke ikasleari bere dilema moralak adierazteko, besteen emozioak ulertzeko eta beren portaerak aztertzeke eta hauetan

hobekuntzak ezartzeko. Beraz, ezaugarri metodologiko horiei jarraitzen badiegu, litekeena da ikasleek etengabe garatzea beren gaitasun sozialak, eta, ondorioz, komunikazio-trebetasunak hobetzea.

Azterlan honek hainbat muga izan ahal ditu. Alde batetik, ez da ikasgela batean praktikan jarri eta ezin izan dira emaitzak atera. Beste alde batetik, beharrezkoa litzateke ikasgelako ikasle guztiek *“Balio Sozial eta Zibikoak”* arloa lantzea *“Erljioa”* landu beharrean, proposamen honetan parte hartu ahal izateko. Era berean, proposatutako saioak ordu bateko iraupena dute, eskola-ordutegiaren barnean saio bat baino gehiago erabiltzea eta saio horiek bata bestearen jarraian egotea suposatzen duena. Kasu honetan, *“Balio Sozial eta Zibikoak”* arloko saioak eta tutoretza saioak erabiltzea pentsatu da, diseinatutako ordutegian jarraian daudelako.

Beraz, ikasleen adimen emozionala garatu nahi badugu, curriculumaren birmoldaketa beharrezkoa liteke, alde batetik dramatizazioa arlo moduan txertatuz eta honek hezkuntza emozionalarekin duen erlazioa kontuan hartuz, eta beste alde batetik, musika arloak duen pisua handituz eta tresna bezala ematen dituen aukerak kontuan hartuz edukiak aldatzea, kasu honetan, emozioei begira. Era berean, kontuan hartu beharko lirateke arlo guztiek hezkuntza emozionala lantzeko ematen ahal dituzten aukerak eta horiek edukietan islatu. Gainera, *“Balio Sozial eta Zibikoak”* hautazko arloetan kokatu beharrean enborrezko arloen artean kokatuko balitz, ikasle guztiek hezkuntza emozionala lantzeko aukera izango lukete, eta eskola ordutegiaren barnean arlo honek presentzia handiagoa izango luke.

Azkenik, sortu dudan proposamen hau gauzatuko balitz, espero dut erabilgarria izango litzatekeela haurren eguneroko bizitzan hain garrantzitsuak diren gaitasun emozionalak lantzeko, bai eta musika eta dramatizazioa bezalako diziplinen funtzionaltasuna ikusarazteko eta hezkuntza formalean duten garrantzia areagotzeko ere.

CONCLUSIONES

La información recogida en el marco teórico nos ha permitido conocer qué es la educación emocional y las cinco competencias emocionales que abarca. Gracias a ello,

hemos visto que estas competencias pueden ser importantes en todos los contextos de nuestra vida y que puede ser necesario un trabajo emocional dentro de las escuelas.

La escuela puede ser un lugar de socialización donde el alumnado puede aprender habilidades de relación con los demás. Puede ser, por tanto, un lugar donde aprender y desarrollar sus capacidades sociales, cognitivas y emocionales. Sin embargo, el alumnado debe disponer de los recursos necesarios para poder desarrollar estas competencias. En el caso de las habilidades sociales y emocionales, éstas se engloban dentro de las competencias emocionales. Por tanto, la educación emocional es necesaria para que el alumnado pueda desarrollar estas competencias.

Sin embargo, el desarrollo de la educación emocional en las escuelas actuales puede resultar difícil. Por un lado, los elementos que recoge el currículo de Educación Primaria en torno al trabajo emocional son escasos, lo que reduce las posibilidades de trabajar las emociones dentro del aula, dando prioridad a los contenidos y objetivos que aparecen en el currículo. En este sentido, cabe destacar que el ámbito que recoge más elementos relacionados con la educación emocional es el de los *“Valores Sociales y Cívicos”*. Este área se enmarca dentro de las áreas opcionales del currículo, junto con el área de *“Religión”*. Se puede decir, por tanto, que la importancia que se otorga a los contenidos de la educación emocional es pequeña en comparación con otras áreas, como es el caso de las *“Matemáticas”*, que se encuentra entre las áreas troncales. Teniendo en cuenta esto, puede resultar difícil que el alumnado trabaje la educación emocional, ya que todos y todas deben trabajar en el campo de los *“Valores Sociales y Cívicos”* en lugar de *“Religión”*. Al ser opcional, es posible que no todo el alumnado pueda trabajar la educación emocional.

Si elegimos la música y la dramatización como recurso, las posibilidades de realizar un trabajo emocional podrían aumentar. Por un lado, en las audiciones musicales puede identificar las emociones y expresar sus sentimientos a través de la creación musical. Asimismo, en lo que se refiere al *“apartado fisiológico”* mencionado en el marco teórico, al escuchar música el alumnado puede expresar las diferentes emociones a través de los movimientos corporales. Sin embargo, en el currículo de Educación Primaria de Navarra los contenidos musicales se enmarcan dentro del área de

“Educación Artística”, con escasa presencia. Además, los contenidos que se recogen no tienen relación con la educación emocional.

Por otro lado, la dramatización no aparece como área en el currículo y puede ser una herramienta útil, como la música, para el desarrollo emocional. En cuanto a los contenidos, algunas de las habilidades relacionadas con esta disciplina se agrupan en los contenidos de la “*Educación Física*”, que se han utilizado en las actividades que han servido de base para la dramatización, ya que estos contenidos relacionan la expresión corporal con las emociones. Sin embargo, la expresión corporal es sólo una parte de la dramatización, pero ésta ofrece mayores posibilidades emocionales: se pueden imaginar diferentes personajes, emociones y situaciones. Se trata de situaciones que pueden darse en la vida real, pero al ser ficticias pueden ser valoraables como formación para la realidad. Del mismo modo, al interpretar otros personajes se puede fomentar la empatía, y si se llevan a cabo actividades de improvisación, es posible que el alumnado pueda desarrollar la creatividad. Las actividades están pensadas para aprovechar todas estas posibilidades, pero al igual que ocurre con la música, los contenidos no reflejan todas estas cosas.

En mi opinión, la interdisciplinariedad puede ser útil para trabajar la educación emocional en el aula. Por un lado, trabajar los contenidos de las diferentes áreas a la vez puede permitir trabajar las competencias de la educación emocional. En este caso, se han trabajado los contenidos que sobre educación emocional recoge “*Valores Sociales y Cívicos*”, por un lado, a través de contenidos relacionados con la música, que se enmarcan dentro de la “*Educación Artística*”, y por otro, a través de contenidos relacionados con la dramatización, que se enmarcan dentro de la “*Educación Física*”. Debido a las situaciones de comunicación que se dan en el aula y a lo largo de las actividades, en la mayoría de las actividades se han trabajado también los contenidos de “*Lengua y Literatura Vasca*”.

Metodológicamente, que el alumnado lleve a cabo actividades en grupo, puede dar la oportunidad a que ellos y ellas aumenten su confianza y autoestima. Asimismo, si la implicación del profesorado es exclusivamente reflexiva y en situaciones muy necesarias, el alumnado podría desarrollar mas su autonomía. Por otro lado, dedicar la parte final de las actividades a una reflexión grupal, puede hacer posible que el

alumnado exprese sus dilemas morales, comprenda las emociones de los demás y analice sus propios comportamientos para implantar mejoras en los mismos. Por tanto, siguiendo estas características metodológicas, es posible que el alumnado pueda desarrollar constantemente sus competencias sociales, y, a consecuencia, mejorar sus habilidades comunicativas.

Este estudio puede tener varias limitaciones. Por un lado, no se ha puesto en práctica en una clase y, por lo tanto, no se han podido obtener resultados. Por otro lado, sería necesario que todo el alumnado trabajase en el campo de los *“Valores Sociales y Cívicos”* en lugar de trabajar la *“Religión”* para poder participar en esta propuesta. Asimismo, las sesiones propuestas tienen una duración de una hora, que supone la utilización de más de una sesión dentro del horario escolar y la continuidad de las mismas. En este caso, se ha planteado la utilización de las sesiones de *“Valores Sociales y Cívicos”* y las sesiones de tutoría, ya que están seguidas en el horario diseñado.

Por lo tanto, si queremos desarrollar la inteligencia emocional de los alumnos y alumnas, sería necesaria una remodelación del currículo, por un lado integrando la dramatización como área y teniendo en cuenta su relación con la educación emocional, y por otro lado, aumentando el peso que tiene el área de música y teniendo en cuenta las posibilidades que ofrece como herramienta, en este caso de cara al trabajo de las emociones. Asimismo, habría que tener en cuenta las posibilidades que pueden ofrecer todas las áreas para trabajar la educación emocional y reflejarlas en sus contenidos. Además, si en lugar de ubicar los *“Valores Sociales y Cívicos”* en las áreas opcionales, se situase entre las áreas troncales, todos el alumnado tendría la oportunidad de trabajar la educación emocional y dentro del horario escolar esta área tendría una mayor presencia.

Por último, si se llevara a cabo esta propuesta que he diseñado, espero que resulte útil para trabajar las capacidades emocionales tan importantes en la vida cotidiana de los niños, así como para visibilizar la funcionalidad de disciplinas como la música y la dramatización y aumentar su importancia en la educación formal.

Bibliografia

Aritzeta Galan, A., Soroa Martínez, G. eta Etxebarria Bilbao, I. (2013) *Emozioak eta gaitasun sozioemozionalak*. Bilbo: UEU.

Bisquerra, R & Pérez, N. (2007). Las competencias emocionales. *Universidad de Barcelona, Educación XXI*, (10), 61-82.

Bisquerra Alzina, R. (2011) *Educación Emocional, Propuestas Para Educadores y Familias*. Editorial Desclée de Brouwer, Bilbao.

Campayo Muñoz, E.A., Cabedo Mas, A. (2016). Música y competencias emocionales: posibles implicaciones para la mejora de la educación musical, 1698-7454. *Revista Electrónica Complutense de Investigación y Educación Musical*, Vol 13 , 124-139.

Díaz, J.L. (2010). Música, lenguaje y emoción: una aproximación cerebral. *Salud Mental*, Vol 33, (6), 543-551.

Fernández Berrocal, P. y Extremera Pacheco, N. (2005). La inteligencia Emocional y la educación de las emociones desde el Modelo de Mayer y Salovey. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 19(3), 63-93.

Gardner, H. (2001). *La inteligencia reformulada. Las inteligencias múltiples en el siglo XXI*. Editorial Paidós, Barcelona.

Goleman, D. (1996) *Inteligencia emocional*. Editorial Kairós, Barcelona.

González García, J. (2015). Dramatización y educación emocional, 1870-5308. *CPU-e, Revista de Investigación Educativa*, (21), 98-119.

Guilar, M. (2009). Las ideas de Bruner: “de la revolución cognitiva a la revolución

cultural". *Educere*, 13 (44), 235-241.

Guzmán, B. & Castro, S. (2005). Las inteligencias múltiples en el aula de clases. *Revista de Investigación*, (58), 177-202.

Lacárcel Moreno, J. (2003). Psicología de la música y emoción musical. *Educatio*, (20,21), 213-226.

Leiva, C. (2005). Conductismo, cognitivismo y aprendizaje. *Revista tecnología en marcha*, 18 (1).

Mosquera, I. (2013). Influencia de la música en las emociones: una breve revisión. *Realitas, Revista de Ciencias Sociales, Humanas y Artes*, 1 (2), 34-38.

Navarro Solano, M.R. (2006/2007). Drama, creatividad y aprendizaje vivencial: algunas aportaciones del drama a la educación emocional. *Cuestiones Pedagógicas*, (18), 161-172.

Oriola, S. & Gustems Carnicer, J. (2015). Educación emocional y educación musical. *Eufonía: Didáctica de la música*, (64), 1-5.

Vivas, M., Gallego, D. eta González, B. (2007). *Educación las emociones*. Producciones editoriales C.A., Venezuela.

60/2014 Foru Dekretua, uztailaren 16koa, Nafarroako Foru Komunitatean Lehen Hezkuntzako curriculumaz ezartzen duena. 2014ko 174. NAO, irailaren 5koa.

Eranskinak

1.Eranskina. Emozioen sailkapena.

EMOZIOAK

BALIO POSITIBOA

1.MAILAKO EMOZIOAK:

Alaitasuna
Sorpresa

2.MAILAKO EMOZIOAK:

Gozamena
Jakin-mina
Desira
Mirespena
Harrotasuna
Estasia

BALIO NEGATIBOA

1.MAILAKO EMOZIOAK:

Haserrea
Beldurra
Tristura
Nazka

2.MAILAKO EMOZIOAK:

Lotsa
Gorrotoa
Jeloskortasuna
Bekaizkeria
Atsekabea
Mespretxua

2.Eranskina. Entzunaldiak sailkatzeko fitxa.

Izena:.....

Data:.....

Emozio positiboa ala negatiboa?

1.Entzunaldia	P	N
2.Entzunaldia	P	N
3.Entzunaldia	P	N
4.Entzunaldia	P	N
5.Entzunaldia	P	N

3.Eranskina. 1.egoera.

1.EGOERA

Amaia aireportura joan da Kanariar Uharteetara hegaldi bat hartu eta oporrak hasteko. Bere ahizparen etxera joango da, eta berarekin aste oso bat pasako du hondartzan. Aireportura iristean, hango bi langilek jakinarazi diote hegaldia bertan behera utziko dutela, ekaitz baten ondorioz.

Pertsonaiak (3): Amaia eta aireportuko bi langileak (Langile 1 eta Langile 2).

Amaia: Azkenean iritsi da eguna! Gaur nire oporrak hasten dira! Espero dut ezer ahaztu ez izana. Ikus dezagun... NAN-a, hondartzarako arropa, eguzki-krema, hegaldia hartzeko txartelak... bai, dena dagoela uste dut.

(Bozgoiraltetatik ahots bat entzuten da).

Ahotsa (Langile 1): Egun on. Mesedez, Kanariar Uharteetarako hegaldi-txartelak dituzten bidaiari guztiak 8. mostradorera joan.

(Amaia mostradorera hurbiltzen da, eta ilaran itxaroten duen bitartean, oporrak nolakoak izango diren pentsatzen du).

Amaia: Nire ahizpa ikusteko irrikitan nago. Gainera, Kanariar Uharteetan izugarritzko eguraldia egiten du, egunak eguzkitsuak izango dira... Itsasoan bainatzeko gogo handiak ditut...

(Amaia txanda iristen da).

Langile 1: Egun on, erakutsi zure txartelak mesedez.

Amaia: Bai, hemen dituzu.

Langile 2: Sentitzen dugu Amaia, hegaldia ez da aterako. Ekaitz bortitza dago bidean eta ez da segurua izango, beraz, bertan behera uztea erabaki da.

Langile 1: Hala ere, nahiko bazenu, zure txartelak aldatzeko eta oporrak pasatzeko beste leku bat aukeratzeko aukera duzu. Bestela, txartelak itzuli ahal dituzu eta ordaindu duzun dirua emango dizugu.

Amaia: Dirua itzultzea nahiago dut. Ez nuke 7 egun bakarrik igaro nahi, eta, Kanariar Uharteetara joateko bidaia, nire ahizpa bisitatzeko eta oporrak harekin pasatzeko zen. Baina ezin bada horrela izan, nahiago dut dena bertan behera utzi.

Langile 2: Ados, orduan dirua itzuliko dizugu. Sentitzen dugu, Amaia.

Amaia: Berdin du...

4.Eranskina. 2.egoera.

2. EGOERA

Bi lagun dantza talde garrantzitsu baten parte izateko frogara joan dira. Bakoitzak bi minutuko koreografia egin behar du. Bietako bati froga ez zaio ondo atera, koreografia ahaztu baitzaio.

Pertsonaiak (5): Itziar eta Lander (Dantzariak). Epailleak (Epaille 1, Epaille 2).

Itziar: Oso urduri nago, uda osoan zehar entsaiatzen aritu naiz eta ez dut akatsik egin nahi.

Lander: Lasai Itziar, hau aukera izugarria da dakigun guztia erakusteko. Garrantzitsuena da dantzaz gozatzea.

Itziar: Bai, arrazoa duzu, baina talde horren parte izatea gustatuko litzaidake.

Epaille 1: (Mikrofonoa hartzen du) Lander Iturri! Zure Txanda!

Itziar : Zorte on Lander.

Landerrek koreografia dantzatzen du. Epailleek haien iritzia ematen dute.

Epaille 1: Uste dut maila ona duzula. Nahiz eta koreografia konplexua izan, mugimenduak ongi egin dituzu.

Epaille 2: Bai, gainera ez duzu akatsik egin. Gure taldearen parte izatea gustatuko litzaiyuke.

(Lander Itziarren gana joan eta epailleek esandakoa kontatzen dio)

Lander: Itziar! Froga gainditu dut!

Epaille 1: (Mikrofonoa hartzen du) Itziar Elizalde! Zure txanda!

(Itziarrek koreografia egiten du, baina bat-batean geldirik geratzen da, azken zatia ahaztu egin baitzaio).

Epaille 2: Beste aukera bat emango dizugu. Hasi berriro, mesedez.

Itziar: Eskerrik asko.

(Itziarrek berriz dantza egiten du. Koreografia osoa egitea lortzen du, baina urduritasunaren ondorioz akats asko egiten ditu).

Epaille 1: Koreografia bukatzea lortu duzu, baina akats asko ikusi ditut.

Epaille 2: Bai, ados nago.

Epaille 1: Sentitzen dugu, baina aurre ezin izango zara gure taldean sartu. Hala ere, datorren urtean berriro saiatzera animatzen zaitugu.

(Bukatzean, Lander Itziarren gana joaten da, froga nola joan den galdetzeko).

Lander: Zer moduz? Nola atera da froga?

Itziar: Utzi bakean, Lander! Ez dut inorekin hitz egiteko gogorik! (Oihuka eta oso haserre).

(Itziar joan egiten da eta Lander bakarrik geratzen da).

5. Eranskina. 3. egoera.

3. EGOERA

Patio ordua da. Lau lagun . Talde batean 2 lagun daude eta bestean beste biak. Talde bateko pertsona batek tranpa egin du, eta beste taldekoek konturatzen dira.

Pertsonaiak (6): Talde 1 (Lorea eta Beñat). Talde 2 (Garazi eta Jon).

Beñat: Etxetik kartak ekarri ditut! Zerbaitetan jokatu nahi?

Gainontzeko lagunak: Bai! Ideia ona!

Garazi: "Guda"-ra jokatu dezakegu. Lau garenez, bi pertsonetako bi talde egin ahal ditugu.

Jon: Azaldu dezakezu jokoa? Nik ez dut ezagutzen.

Garazi: Normalean bi pertsonak jokatzen dute, bata bestearen kontra. Baina bi beste biren kontra jokatuko dugu.

Karta sorta bi taldeen artean banatzen da, eta talde batek karta bat ateratu behar du, eta ondoren besteak. Karta handiena ateratzen duen taldeak, bi kartak eramango ditu. Karta gehien eramaten dituen taldeak irabaziko du. Kartak ausaz ateratu behar dira.

Gainontzeko lagunak: Ados!

(Bi talde osatzen dituzte. Talde batean, Lorea eta Beñat jokatzen daude eta, bestean, Garazi eta Jon. Jokatzen hasten dira, lehenengo talde batek karta bat ateratzen eta ondoren besteak. Bat-batean, Lorea - Talde 1- Jonek - Talde 2- tranpa egin duela konturatzen da).

Lorea: Aizu Jon! Karta bat gorde duzula ikusi dut! Errege bat da eta hurrengo errondan ateratzeko gorde duzu! Hori ezin da egin!

Jon: Ai Lorea, ez izan gezurti... nik ez dut kartarik gorde!

Lorea: Nola ezetz? Atera ezazu, hartzen ikusi zaitut! Inork gehiago ez du ikusi?

Besteak: Bueno, ez...

Jon: Ikusten, Lorea? Ez dut tranparik egin!

Garazi: Aizue, jokoa izorratzen ari zarete...

Beñat: Karta guztiak zenbatuko ditut. 40 baldin badaude, horrek esan nahi du Jonek ez duela kartarik gorde...

Beraz, eman kartak, mesedez, nik zenbatuko ditut.

(Beñatek kartak zenbatzen ditu, eta 39 karta zenbatzen ditu).

Beñat: 39 karta daude. 40 egon behar dira. Jon, karta hartu duzu?

Jon: Bueno ados, tori... hartu egin dut bai. Lorea hau zure errua da, salatzeagatik.

Garazi: Aizu Jon, errua zurea da tranpak egiteagatik, ez Lorearena.

Beñat: Nik paso egiten dut, ez dut gehiago jolastu nahi.

(Beñatek kartak hartzen ditu eta joaten da. Besteak ere joaten dira).

6.Eranskina. 4.egoera.

4. EGOERA

Imanol bere etxean dago maleta prestatzen. Hurrengo egunean, bere kurtsoko ikaskideekin kanpaldi batera joango da, elurretan eskiatzera. Asteburu osoa gaixorik igaro du, gripearekin. Bere gurasoekin batera maleta prestatzen ari da.

Pertsonaiak (3): Imanol (semea), Laura (ama) eta Iker (aita).

Imanol: Lo egiteko zakua eraman behar dut!

Iker: Bai, gero bilatuko dugu. Orain arropa guztia sartzen bukatu behar dugu. Zakua armairuko goiko partean dago, lasai.

Imanol: Ados...

Laura: Imanol, zer moduz zaude gaur? Ez zaitut guztiz osasuntsu ikusten...

Imanol: Ama ongi nago! Benetan!

Iker: Ikus dezagun, jarri termometroa. Sukarra duzun ala ez jakin nahi dut.

(Imanolek termometroa jartzen du. 37.2 gradu markatzen ditu).

Laura: Uuuuu... Sukarra duzu, oso gutxi, baina badaukazu.

Imanol: Baina ni ongi sentitzen naiz!!!!

Iker: Badakigu eskiatzera joateko irrikitan zaudela, baina bihar sukarrarekin esnatzen baldin bazara, ezango zara joan. Gaixorik baldin bazaude, hobe da etxean geratzea eta zure gelakideak ez kutsatzea.

Imanol: Ez! Ez nago gaixorik! Bihar ongi egongo naiz!

Laura: Joan ohera eta lo egin ezazu. Nik zakua bilatuko dut. Ea bihar nola esnatzen zaren.

(Lotara joaten dira. Hurrengo egunean esnatzean Ikerrek termometroa jartzen dio Imanoli).

Iker: Imanol maitia... 38.5 markatzen du termometroak. Hori sukarra altua da... sentitzen dut baina ezin izango zara kanpaldira joan.

Imanol: Ez naiz oso ongi sentitzen, baina joan nahi dut... mesedez... denek eskiatuko dute nik izan ezik.

Laura: Imanol, zure burua zaindu behar duzu. Badakit zure lagunekin kanpaldira joan nahi duzula, baina sukarra oso altua duzu... ulertu behar duzu hoberena etxean geratzea dela. Sentitzen dugu, baina hurrengo kanpaldira joateko itxaron beharko duzu...

7. Eranskina. Mezu negatiboak.

Irakurri hurrengo gidoia. Bertan identifikatzen dituzun mezu negatiboak azpimarratu. Ondoren, zure taldearekin batera, mezu horiek berriatzi, positiboetan bihurtzeko.

Nerea: Zer moduz Oihan? Azterketa egiteko prest?

Oihan: Bueno... oraindik 3 egun falta dira egiteko. Baina ez dut asko ikasi, gainera, ez zait batere gustatzen ikasgai hau...

Nerea: Niri ezta, matematikan ez naiz batere ona.

Oihan: Nik gorroto dut, nahiz eta saiatu, inoiz ez dut gainditzen. Ordu pila bat pasa ditut akademian, eta bertan egiten ditudan ariketak ongi ulertzen ditut. Baina gero azterketara iristean, ariketak ez dakizkit egiten.

Nerea: Niri gauza bera gertatzen zait. Horregatik azterketa honetarako ez dut ikasi, badakit denbora galtzea besterik ez dela. Ikasgai hau gainditzea inoiz ez dut lortuko.

Oihan: Nik gainditu nahi dut. Horregatik saiatzen naiz.

Nerea: Begira, Oihan, hobe da beste ikasgaiak hobeto ikastea eta Matematikarekin denbora gehiago ez galtzea.

Oihan: Beste ikasgaien gaiak gutxi gora behera ikasitak ditut.

Nerea: Beno, zuk ikusi, baina onartu behar duzu ez dugula horretarako balio. Eta saiatzen jarraitzen baduzu, denbora besterik ez duzu galduko.

Oihan: Arrazoia daukazu, inoiz ez dut gaindituko... ez dauka zentzurik saiatzen jarraitzea.

8.Eranskina. Pentagrama.

Activar Winc

9.Eranskina. Egoerak bikoteka.

1.Bikotea: Parkean elkarrekin zaudete hamaiketakoa hartzen. Bietako batek zuku bat edan ondoren, ontzia lurrera botatzea erabaki du, ikusten duen zakarrontzi bakarra oso urrun dagoelako.

2.Bikotea: Klasean baloiarekin jolasean ari zarete eta gelako proiektorea nahi gabe apurtu duzue. Badakizue zuek izan zaretela aitortzen ez baduzuela, ikaskide guztien artean ordaindu beharko dela. Hala ere, ezer ez esatea erabaki duzue.

3.Bikotea: Ikasgelan zaudete eta irakasleak atzo bidali zuen etxerako lana zuzenduko duzue. Bietako batek ez du egina, eta besteak kopiaitzen uzten dio.

4.Bikotea: Patiora joateko ordua da. Bietako bati hamaiketakoa etxean ahaztu zaio, eta besteak, bere ogitartekoaren zatitxo bat ematen dio.

5.Bikotea: Gorputz Hezkuntzako klasea bukatzen ari da eta gimnasiotik ateratzen ari zarete. Joan baino lehen, lurrean zuena ez den jaka bat ikusten duzue. Bietako batek hartzen du eta atezaintzara eraman beharrean, bere etxera eramaten du. Besteak ez dio ezer esaten.

6.Bikotea: Klaseko jostailuekin jolasean ari zarete. Biek jostailu berdina hartzera joan zarete, baino batek lehenago hartu du. Orduan, hartu duneak besteari elkarrekin jolastea proposatzen dio, jostailua bera bakarrik erabili ordez.

7.Bikotea: Eskolako eskailerak igotzen ari zarete klasera joateko. Bietako batek korrika igotzen ari ditu, eta nahi gabe bestea bultzatzen du eta lurrera erortzen da, min handia hartuz. Korrika doanak ikusten du, baina presaka dabiltzanez, ez dio laguntzarik eskaintzen, minduta ikusten duen arren.

8.Bikotea: Eskola osoaren aurrean dantzatu behar duzue. Bietako batek zalantzak ditu dantza-pausu batzuekin, eta besteari horiek erakustea eskatzen dio, dantza ongi dantzatu ahal izateko. Besteak bera dantza ongi ez jakitea bere arazoa ez dela esaten dio, eta ez dio laguntzen.

9.Bikotea: Ibiltzen zabiltzate kalean, eta bietako bati txanpon bat erori zaio. Ez da konturatu, eta beste pertsonak, itzuli beharrean, hartu eta geratzea erabaki du.

10.Bikotea: Bietako baten urtebetetzea da. Klasera bizkotxo bat eraman du ospatzeko, baina beste pertsona glutenarekiko intolerantea da. Bizkotxoa eraman duenak bazekien, baina berdin izan zaio. Besteak ezin izan du bizkotxoa jan.

11.Bikotea: Bietako batek hamaiketakoa eraman du gaur, eta marrubi-jogurta eramatea erabaki du. Beste pertsona laktosarekiko intolerantea denez, sagar bat eraman dio, denek jan dezaketen hamaiketakoa eraman beharrean.

10.Eranskina. Esaldiak.

-
1. Ez dut zurekin hitz egin nahi.
 2. Dantza-urrats berriak ikasi ditut, begira!
 3. Kendu nire ondotik txakur zikin hori!
 4. Nire lehenengo eguna da hemen eta ez dut inor ezagutzen.
 5. Asko gustatu zait zure oparia! Ez nuen espero!
 6. Marrazkia bukatzea lortu dut!
 7. Berriro jarriko dut abesti hau, asko gustatzen zait eta.
 8. Bakarrik sentitzen naiz.
 9. Nire anaiari niri baino opari politagoak eman dizkiote, ez da bidezkoa.
 10. Zu ezin zara gurekin etorri, ez zarelako gure laguna.
 11. Gaur nire urtebetetzea da eta ahaztu egin duzu.
 12. Bakarrik zortzi egun falta dira udako oporretarako!
 13. Futbol txapelketa irabazi dugu!
 14. Nire jostailua utzi nizun eta galdu egin duzu.
 15. Ez naiz ausartzen hainbeste pertsonen aurrean abestera.
 16. Azterketa ez dut gainditu.
 17. Ez dut bikoterik, inork ez du nirekin jolastu nahi.
 18. Beti berarekin zaude jolasean, uste nuen zure lagun hoberena ni nintzela.
 19. Datorren urtean klasean elkarrekin egotea nahiko nuke.
 20. Zuk bezala dantzatzen irakastea gustatuko litzaidake.
 21. Daramazun kamiseta asko gustatzen zait! Non erosi duzu?
 22. Atzo arratsaldean gelditu ginen eta ez zinen agertu.
-